

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizenhatodik évfolyam
2005. március

3

Tartalom

Tanulmány

- Boross Géza: A profetikus igehirdetés. (7.)
A profetikus igehirdetés fenomenológiája tartalmi szempontból 107

Vasárnapi prédikációk

- E. G. H. Laseur: Egymás terhét hordozzátok. Galata 6,2 113
Sipos Géza: Tíz igaz ember. 1Mózes 18,20–33 114

Prédikáció a nők Világimanapjára

- Sóosné Szebeni Noémi: Fényljék világosságunk! Máté 5,14–16 118

Prédikáció virágvasárnapra

- Kováts László: Alázatos dicsőség. Filippi 2,5–11 121

Nagyheti prédikációk

- Visky János: Júdás I. Lukács 22,3–6 124
Júdás II. Máté 26,21–25; János 13,26.30 126
Júdás III. Máté 26,47–50 128
Júdás IV. Máté 27,3–5 130
A bűnösök közé számláltatott. Ézsaiás 53,10–12 132

Nagypénteki prédikációk

- Id. Kun Árpád: A vádirat eltörölve. Kolossé 2,14 135
Visky János: Jézus megfeszítése. János 19,16–22 137

Húsvéti prédikációk

- Gede Csongor: A feltámadt Krisztus első hét szava. János 20,15–29 140
Joó Sándor: Feltámadás és élet! János 11,25 142
Szánthó Júlia: Az asszonyok hite és a mi hitünk. Máté 28,1–10 146
Thurneysen, Eduard: Mi módon támadnak fel a halottak?
1Korinthus 15,12–14.35–43 148

A Genezáret partján

- Jerry Bridges: Az Istennek odaadott élet. I. 153

Alkalmi prédikációk

Igehirdetés FIKE istentiszteletre:

- Szabó Árpád Csaba: Istennek átadott élet. Róma 6,13 157

Rádióprédikáció:

- Visky János: A szövetség megújítása. 2Mózes 34,10–14 159

Keresztelési igehirdetés:

- Paniti Eszter: A keresztségben nyert ajándékok. Máté 28,18–20 160

Temetési igehirdetés:

- Bányai László: Az evangélium üzenete. 1Korinthus 15,1–4 161

A címlapon Orth István *A négy evangélista* című grafikája látható

A hátlapon Martin Bubertől *Haszid történetek*

evangélium hirdetőjének és szolgájának magas tiszttségét viseljem.”² A prédikátort különben a trombitához hasonlítja: „Vajon Urunk azt akarta, azért legyen itt testben, hogy jól megnézzenek? Ellenben azt akarta, hogy mint egy trombita (!) legyen, hogy hozzá gyűjtsem a népet engedelmességre.”³ Ez a profetikus öntudat jelentkezik Wesley híres-hírhedt oxfordi prédikációjában is: „Könyörögve kérlek benneteket, testvéreim, az Isten irgalmára, ha bolondnak, eszelősnek tartotok is, akkor mint bolonddal legyetek elnézők velem. Nagy szükség van arra, hogy egyszer valaki szóljon hozzátok. És ki volna erre kész, ha nem én? Ezért szólok is...”⁴ A profetikus öntudat jelentkezik Spurgeon igehirdetésében is: „Ha Isten elküldene – mondja –, hogy prédikáljak a hegyeknek, és parancsoljam nekik, hogy induljanak meg, elmennék és megtenném, és várnám, hogy a hegyek kimozduljanak. Ha elküldene a tengerpartra és azt parancsolná, hogy szóljak a tenger sós hullámainak »váltakozó ivóvizekké«, azt is megtenném, mert az Úr soha nem küld engem érthetetlen küldetésre, és az átadásra rám bízott üzenetet célhoz juttatja.”⁵

Különösen is feltűnik a profetikus öntudat Barth Károly „A lelkész, aki nem ad igazat az embereknek” c., Ezékiel 13,1–16 alapján 1916-ban Safenvilben mondott beköszöntő prédikációjában.⁶ A tíz nyomtatott oldalra terjedő prédikációban több mint ötvenszer jön elő az „én” (ich) szócska. Íme, néhány részlet a prédikációból: „Kedves gyülekezet! Nekem ma feleletet kell adnom arra a kívánságra, ami most szívetekből és szinte az ajkatokról is felém irányul... A gyülekezet kilentizedének ez a kívánsága. A ti kívánságotok az, hogy én hamis próféta legyek. És most azt kérdezitek csendesen, ki barátságosan és jóakarattal, mások haraggal és keserűen, miért nem akarom én ezt a kívánságot teljesíteni?... A feleletem így hangzik: Én nem kívánok hamis próféta lenni, noha néha szerettem volna az lenni. Azonban Isten mindig utamba állott, s ezért nem ment. Ezért nem tudom teljesíteni a ti kívánságaitokat. A hamis próféta az a lelkész, aki igazat ad az embereknek. Az ő feladata az volna, hogy Istenről tegyen bizonyosságot. Azonban nem akar Istenre tekinteni, mivel sok mindent másképpen lát. A hamis próféta a maga saját emberi gondolatait követi...” Barth Károlynak ezt a prédikációját érdemes volna lefordítani és tanulmányi, sőt vizsgaanyagká tenni a teológiai főiskolákon, lelkészképző szemináriumokon.

A profetikus öntudat jelentkezik a huszadik század másik kimagasló igehirdetőjének, az amerikai néger dr. Martin Luther King igehirdetésében is. „Nem hallgathattam” c. ön-életrajzi jellegű könyvében⁷ leírja azt a lelki küzdelmet, mellyel montgomeri bemutatkozó igehirdetésére készült. Többek között ezt írja: „Hogyan tudnám a legjobb benyomást kelteni? Mivel magas értelmiségi fokú tagsággal álltam szemben, vajon azzal keltsek-e érdeklődést, hogy tudományos képzettségemet fitogtassam? Vagy prédikáljak úgy, ahogy mindig tettem, az ihletet végül is Isten lelkéből merítve? Úgy döntöttem, hogy ez utóbbi módszert választom. Azt mondtam magamban: Tartsd Martin Luther Kinget a háttérbe s helyezd Istent az előtérbe, akkor minden a legnagyobb rendben lesz. Ne felejtse el, hogy te csupán csatornája vagy az evangéliumnak, nem forrása! (i. m. 9) 1967 őszén a kanadai rádióban „A lelkiismeret és vietnami háború” c. beszédében pedig ezt mondja: „Több hónap telt el azóta, hogy lelkiismeretem arra kötelezett, vessek véget hallgatásomnak és nyilvánosan foglaljak állást az ellen a háború ellen, melyet országom folytat Vietnámban. Azok a fájdalmas szempontok, amelyek e fájdalmas döntésre kény-

² Szénási Sándor, *Kálvin emberi arca*, Budapest 1986, 110.

³ CR 81, 219.

⁴ G. Lean, i. m. 60.

⁵ Hayden, *A prédikátor fejedelme*, Budapest 1894, 53–54.

⁶ K. Barth, *Wir haben ja das Wort*, EVA Berlin 1987, 72–82.

⁷ *Nem hallgathattam*. Budapest, Gondolat 1973, 9.

szerftettek, mind a mai napig nem veszítették érvényüket... 1967 tavasza óta, amikor először szólaltam meg, hogy ellenezem kormányom politikáját, többen is feltették a kérdést, okosan cselekedtem-e? Miért éppen te? – kérdezték. Amikor ilyen kérdéseket hallok, nagyon elszorodom. Mert ez azt jelenti, hogy a kérdezők soha sem ismertek engem igazán, sem elkötelezettségemet, sem hivatásérzetemet... (i. m. 306) – Íme, a profetikus öntudat. – Ugyanezt láthatjuk azonban a Német Hitvalló Egyház legendás, sokat szenvedett mártírigeihirdetőjénél, Martin Niemöllernél is. „Vom U-Boot zur Kenzel” Berlin 1935 c. önéletírásában olvassuk: „Egy belső kényszer vezetett engem a szószékre, nem a tradíció, nem is az a belső érzés, mintha bármit is tudnék magamtól nyújtani, hanem az a bizonyosság, hogy Isten ígéje nélkül sem élni, sem halni nem lehet.” (i. m. 211) – De ugyanez a profetikus öntudat jelentkezik Ravasz László Kálvin-téri bemutatkozó igehirdetésében is: „Az én Uramnak Jézus Krisztusnak képében járok... Ennek a Királynak vagyok én, ha kell kémje egy sötét és idegen világban, aki bekopogtatok a te szíveden.”⁸

2. A profetikus kerygma

2.1. A profetikus írásmagyarázat

A profetikus kerygma jellemző ismertetőjele a textusszerűség, a textushoz való ragaszkodás, a textus lelkiismeretes magyarázata. Megfigyelhetjük mindjárt Chrysostomusnál az 1Kor 16,1 s köv. alapján mondott prédikációjában. Részletesen megmagyarázza mit jelent az, hogy „a szentek számára”, mit jelent az, hogy „amiként Galácia gyülekezeteinek rendeltem”, mit az, hogy „a hétnek első napján”, mit kell „összegyűjteni”, mit jelent az, hogy „velem együtt jönnek”. Ez a prédikáció valóságos gyakorlati bibliamagyarázat. Meggyőzően dokumentálja, hogy igehirdetőnk lelkiismerete csakugyan Isten ígéjének a foglya.⁹ – Ugyanezt láthatjuk Luthernek a Mt 25,31–46 alapján mondott prédikációjában.¹⁰ Ugyanezt Kálvinnál a le orateur exeget-nél.¹¹ A textushoz kötöttség jellemzi A. H. Francke Lk 16,19–31 alapján mondott prédikációját. Főtéma a szegények iránti köteleességek. Ágaztatás: I. Ki van felelősségre kötelezve a szegények iránt? II. Kik azok a szegények, akikért felelősek vagyunk? III. Hogyan lehet eleget tenni köteleseinknek? IV. Milyen büntetés, illetve jutalom vár azokra, akik nem teljesítik, illetve teljesítik köteleseiket?¹² A profetikus textushoz kötöttség jellemzi Schleiermacher prédikációját is a keresztyén jótékonykodásról az Ef 4,23 alapján. A prédikáció első részében ezt a mondatot magyarázza: „Aki lop, többé ne lopjon!” A második részében pedig ezt a mondatot: „Saját kezével munkálja a jót, hogy legyen mit adni a szűkölködőknek.”¹³ Ugyanezt találjuk Gollwitzer a Lk 3,3–14 alapján mondott bűnbánónapi prédikációjában, melyben részletesen fejtegeti, mit jelent a „vipérák fajtazai” kifejezés a textusban.¹⁴ Dehát – vessük fel a kérdést – minek a jele a profetikus igehirdetés textusszerűsége? Az isteni reveláció valóságának. Annak a tényállásnak, hogy az igehirdető szellemét, fantáziáját, lelkiismeretét valósággal megragadta, lenyűgözte, birtokba vette Isten kijelentése. Az az első prófétáknak és apostoloknak adott egykori kijelentés aktuális kijelentéssé lett a számunkra. Ezért nem mottóknak, nem jelígeknak, nem ugródeszkáknak te-

⁸ Ravasz László, *Orgonazugás*, Budapest 1927, 155.

⁹ G. K. Schäfer, i. m. 88.

¹⁰ Uo. 180.

¹¹ Uo. 191.

¹² Uo. 231.

¹³ Uo. 312.

¹⁴ Uo. 463.

kintik a textust, hanem alapigének, melynek minden részlete jelentéssel és jelentőséggel bír Isten népe, a gyülekezet számára.

2.2. A profetikus gyülekezetkritika

A profetikus gyülekezetkritika egyik újabb, immár klasszikus dokumentuma Barth Károly fennebb ismertetett beiktatási prédikációja. Maga a tény, hogy Barth a hamis próféta elvárásával vádolja gyülekezetét, mutatja, mi is a profetikus gyülekezetkritika? „Szerintetek – prédikálja Barth – a keresztyénség vallás, s mint ilyen, az élet szép díszítőeleme. Ti is azt kívánjátok, hogy templomotok szépen, nyugodtan álljon a község nagy és fontos házai mellett, az iskola, az áruház, a gyárak mellett. Ti nyugodt lelkiismerettel kívántok itt is, ott is tartózkodni. Legsürgetőbb kívánságotok, hogy az egyház őrizze az egyensúlyt, amit ti békének neveztek... Olyan lelkészt kívántok, aki nektek igazat ad... akinek a prédikációja megfelel mindannak, amit az egészséges emberi értelem gondol, ami az újságokban is áll... Ámde nyugtalansággal tölt el, hogy egyre világosabban kell látnotok, hogy minden másképpen történik, mint ahogyan gondoljátok. A keresztyénség nem kívánja díszíteni az életünket, szembeszáll az életünkkel és kérdés elé állít: vagy-vagy.”¹⁵ Hasonló prófétai gyülekezetkritika szólal meg Thurneysen „Az egyház bűnbánata” c., a Lk 15,1–13.11–32 alapján mondott prédikációjában is. Íme egy részlet a nevezetes prédikációból: „Mi akadályozza az Atya megjelenését, a gát átszakadását? Miről kell most beszélnünk? Magunkról, a gyülekezetről, az egyházzól... Mi más lenne az egyház, mint az a hely, ahol megszólaljon az Atya szava és behatoljon az Istentől eltávolodott, Istentől elesett, az Atyától elveszett világba? Ez nem történik meg (!!), s ha megtörténik is, nem eléggé tisztán, nem elég győzelmesen, nem elég ellenállhatatlanul... Isten igéje, mint a Biblia mondja egy helyen, sziklazúzó pöröly. Mi pedig játszunk vele ahelyett, hogy használnók, mint ahogy a szerszámot használják a munkában. Ezért tapasztal a világ oly keveset ennek az igének a hatalmából, s nekünk sem azt mondja, amit mondani kellene, ha engedelmesek volnánk vele szemben... Ma (!) komoly időket élünk. A világ ma is megrázó nyomorban szenved. De minden baja és nehézsége abban van, hogy hiányzik az ige, amit hallgatnia kellene, ha nem akar elpusztulni. Ez az ige az egyházra bízott. És ha az egyház nem tudja vagy nem akarja hirdetni, ütött az órája. Ma, mintha fekete viharfelleg tornyosodnék az egyház fölé.”¹⁶ Ez a profetikus egyház, illetve gyülekezetkritika szólal meg Makkai Sándor fentebb idézett prédikációskötetében. Ugyanígy Czeglédy Sándor „Látszatélet az egyházban” c. prédikációjában. (Vö. Theologiai Szemle. 1941, 1. szám). Hogy csak őket idézzük a példák rengetegéből.

2.3. A profetikus társadalomkritika

A profetikus társadalomkritika jelentkezik már Chrysostomusnál. Az alamizsnáról mondott, már idézett prédikációjában azonnal így kezdi mondanivalóját: „Nem mások hatalmaztak fel arra, hogy ideálljak elétek, mint a városunkban élő koldusok... Amikor átjöttem a piactéren és a szűk utcákon, hogy idesiessek az összejeövetelre, az utcákon rengeteg nyomorultat láttam. Az egyiknek a keze van eltörve, a másiknak a szeme beteg, mások tele vannak kiütéssel és gyógyíthatatlan sebekkel... Mindehhez hideg tél van... ami még rosszabb, nincs semmilyen munkaalkalom...”¹⁷ A profetikus társadalomkritika klasszikus példája Wesley nevezetes oxfordi prédikációja. Wesley indirekt módon gyakorol kritikát a korabeli angol társadalom felett: „Dúskáltatok-e testvéreim a Szentlélek ajándékaiban? Az alázatosságban? Az önmegtagadásban? A türelemben? A szelídszívű-

¹⁵ K. Barth, *Wir haben ja das Wort*, 74–75.

¹⁶ Dávid Gyula (ford.), *Isten és kenyér*. Árapatak 1932.

¹⁷ G. K. Schäfer, *i. m.* 86.

ségben? A józanságban? A mértékletességben? A fáradhatatlan, szüntelen jócselekedetekben?”¹⁸ Ezzel szemben Spurgeon direkt kritikát gyakorol szószékén a korabeli London társadalmi viszonyai felett. Az Irgalmas samatiránus c. prédikációjában többek között ezt mondja: „Sok óra a rosszul szellőztetett gyárakban okozza ezek életének meg rövidülését. Éppúgy a szűkös munkabér, melyen nem lehet elégséges táplálékot vásárolni. Ha rá gondolok városunk sok munkásemberére, akik szoros, egészségtelen épületekben kénytelenek élni összezsúfolva szoros utcákba és udvarokba, úgy nem restellem kimondani, hogy London utcái, melyeken a szegények közlekednek „véres utcának” nevezhetők, mint a Jeruzsálemből Jerikóba vivő út.”¹⁹ – Megjelenik a profetikus társadalomkritika a huszadik század neves igehirdetőjének, Thurneysennek a szószékén is. „Ne lopj” c. prédikációjában szinte már a becsületsértés határán mozog, amikor kijelenti: „Be kell ismernünk, hogy mi mindnyájan tolvajok és rablók vagyunk, akik vakmerően Isten tulajdonához nyúlunk, e dologban is hajlandók vagyunk minden gonoszra, szívesen hajlunk lefelé, fellázdantunk Isten parancsolatai ellen és megromlottunk szívünk legkisebb rezzenéséig...”²⁰ Ugyanez az éles, kérlelhetetlen társadalomkritika jelenik meg Lüthiné is. „A tulajdon” című prédikációjában beszél az egyszeri parasztasszonyról, aki készülvén a piacra, az üres diókat bekeverte a jó diók közé. Majd így folytatja: „...Folyik a próbálkozás, meddig mehet el az ember, hogy sikerüljön átcúsúznia a törvény hurokján. Összevegyítenek ideit és tavalyit, üreset és teltet. A jelentéktelen parasztasszony üres és teli dióitól közvetlen út vezet az üres sajtodobozokhoz, a helytelenül jelzett tejkonzervekhez, üres csokoládécsomagokhoz, és üres gyógyszeres üvegekhez... még az ellenőrző szervek is bizonytalankodnak, hol a határ a csalás és a becsületesség között. Sovány vigasz, hogy ez nem új keletű, hogy már Luther is így sóhajt fel e parancsolat magyarázatánál: „A huncutság a legelterjedtebb mesterség a földön... ha az ember belenéz a világba, valamennyi állásba úgy tűnik fel, mintha egy nagy istálló volna, tele tolvajokkal.” Isten azonban e parancsolatában azt mondja, hogy az üzleti becsületesség tekintetében is érvényben marad: „Ne lopj!”²¹ Különösen is tanulságos a profetikus társadalomkritika szempontjából az a konfrontáció a társadalmi devianciákkal, mely Brunner „Isten és kenyér” c. prédikációjában található. Többek között ezt mondja: „Ha Istent és a kenyeret elválasztjuk egymástól, akkor az ördögöt és a kenyeret kapcsoljuk össze egymással. Ha a gazdasági élet fölött nem az Isten törvénye uralkodik, akkor bizonyosan a gonosz uralkodik... Ha az ember nem az Istené, akkor a Sátáné. Semleges terület nincsen... Ha az ember azt gondolja, hogy a gazdasági életben Istennel semmit sem lehet kezdeni, akkor Isten törvénye szerint a gazdasági élet már a gonosz hatalmak uralma alá jutott... Így van ez ma nálunk? Ki tagadná, hogy a gazdasági élet ma nem sátrani? A gazdasági-üzleti élet, a pénzkereset ma Isten teremtési rendjének kigúnyolása... Nem fonák dolog-e az, hogy vannak családok, kiknek négy, öt és több gyermekkel két-három szobás fénytelen lakásban kell meghúzódnuk, és a város másik részében hónapokon át üresen álló pompás villákat láthatunk, az uraság elutazik, otthon üresen marad tíz szobás lakása, csak a kertész megy oda napról napra, hogy a pompás parkot megnézzé és gondozza... nem elsátániasodott gazdasági rend-e ez? Ti, akik benne álltok, tudjátok legjobban, mennyi jogtalanság és szenvedés, milyen sok szörnyűség és életösszetörés van összekötve a mi gazdasági életünkkel. Így kell-e ennek lennie? Így lesz mindaddig, míg az életet két részre osztjuk: a vasárnap Istené, a munkanap a Sátáné...”²² – A profetikus társada-

¹⁸ G. Lean, *i. m.* 61.

¹⁹ Gehe in Weinberg, *Bielefeld* 1985, 177.

²⁰ Thurneysen, *Az Ige szolgálata*. Sopron 1942, 95.

²¹ W. Lüthi, *A Tízparancsolat*. é. n. 64. lap.

²² Brunner, *Isten és kenyér* (In: *Dávid, Isten és kenyér, i. m.* 112–113)

lomkritika ugyancsak tanulságos példázata Albert Schweitzer „Mit cselekedjünk?” c. tizenkét igehirdetése erkölcsi kérdésekről.²³ Schweitzer az 1Kor 7,30 alapján azt prédikálja, hogy a legidősebb és legnehezebb mai probléma a tulajdon kérdése. A Zsid 13,16 alapján pedig így prédikál: „Honnan veszed azt a belső jogot, hogy hazamenj este pénzzel a zsebedben, mikor az utcán olyanokkal találkozol, akiknek szeméből az éhség beszél, s akik nem tudják, hol töltik az éjszakát? Vagy még az utcán és látsz egy embert, aki kitaposott lyukas cipőben gázol a hólében, neked pedig otthon egy másik vagy egy harmadik pár cipőd van, mégsem mondod neki, nézzük meg, hasonló nagyságú-e a lábunk...”

A feszítőerő

A hannoveri Marienstrasse melletti régi temetőben található Henriette von Rühling sírja, rajta hatalmas kőlappal. A kőlapon ez a felirat látható: „Ezt az örökre megvásárolt sírhelyet soha senki fel nem nyithatja.” Alig telt el néhány évtized, és a következő történt: a kőlap piciny repedésébe behullott egy kőrísfa magva, ott kicsírázott, a fa nőni kezdett, és kettéhasította a hatalmas kőlapot.

Amire egy piciny mag képes, azt ne tudná megtenni a Teremtő Isten? Nem, egyetlen sír sem marad felnyitatlanul. Az Isten nélkül élő ember számára ez a gondolat elviselhetetlen. Értelme bebeszéli neki: ez **nem** történhet meg. A Sátán azt súgja neki: ne is történjék meg. Lelkiismerete remegve mondja: nem szabad megtörténnie. Isten Igéje sziklazúzó pörölycsapásként kiált feléje: „Pedig **így** lesz!”

²³ *Albert Schweitzer az igehirdető*, Budapest 1985, 80.

Vasárnapi prédikációk

E. G. H. Laseur
Hollandia

Egymás terhét hordozzátok

(Igehirdetés belmisszió vasárnapjára)

Alapige: Galata 6,2
Bibliavásolás: Eszter 4;13–17

„Egymás terhét hordozzátok, és így töltsétek be a Krisztus törvényét.”

A prédikáció elején egy történetet szeretnék elmondani, ami nemrég az iraki háborúban történt meg. Északon egy egész falu menekült az iszlám terrorista erőkhöz. A menekülők sorában ment egy kb. 10 éves fiúcska is. Egy kisebb, olyan két év körüli kisfiút cipelt a hátán. Egy mellettük elhaladó menekülő megkérdezte tőle: „fiam, tudsz-e így haladni, azzal a teherrel a hátadon?” És tudjátok, mit válaszolt a 10 éves fiú? „Ez nem teher, ez az én testvérem”! Érdekes testvéreim az, hogy a saját családtagjainkért valamit tenni, azt azért ugye még megtesszük. De teszünk-e valamit azért a másikért, aki nem vérrokon? Teszünk a másik emberért, a felebarátért? Van-e elég szeretet a szívünkben ahhoz, hogy annak a másiknak a terhét is hordozzuk? Ennél a kérdésnél gondolnom kellett egy verssor, mely így szól: „az én jobbfelőli szomszédom ma éjszaka meghalt, de én az ő üdvözüléséért soha egy szót sem szóltam”, Másképpen mondva: a hit, ha nem teszünk vele semmit, egy vegetáló formát vesz fel. Ha a mások terheinek a hordozásában segítünk, akkor a saját terhünk lesz könnyebb. Pál apostol keresztyéni feladatnak látja az egymás terheinek hordozását. Mint amikor egy gyereket vagy egy idősebb személyt látunk, hogy a nehéz táskát alig tudja felemelni a földről, hát akkor általában segítséget nyújtunk. Nem? Hát persze! Hisz ezt a terhet bízza ránk Jézus, hogy hordozzuk és szeressük egymást, „mint ahogy én szerettelek titeket” (Jn 13,34). Természetesen ez nemcsak azt jelenti, hogy mindannyian önfeláldozó tetteket hajtsunk végre.

Mégis igaza van Luthernek, amikor azt mondja a keresztyéneknek, hogy erős vállra, kemény csontozatra van szükségük. Azért, hogy teherhordozók lehessünk. De hadd fordítsuk most meg a dolgokat. Készek vagyunk-e arra, hogy megengedjük másoknak, hogy a mi terheinket hordozzák? A kisebbség biztosan megteszi. Néha igen könnyelműen. De a többség nem nagyon...

A többség azt mondja: „a saját terheidet ne aggaszd másokra” És ezzel utalva a mennyei teherhordozásra, Jézusra, akiről Péter ezt mondja: „Minden gondotokat öreá vessétek.” (1Pt 5,7) Pál mégis aggodalmaskodott a korinthusi gyülekezet helyzete miatt (2Kor 7,5–7).

Hogyan szerzett az apostol vigasztalást? Azáltal, hogy megérkezett barátja, Titusz. És természetesen a jó hír által, amit ő hozott. Ne mondd tehát: „Senkire sincs szükségem.” De van-e elegendő szeretetünk arra, hogy a másik ember terhét is hordozzuk? De valószínű, hogy vannak határok is. Másképp nem mondaná kissé tovább Pál apostol, hogy „Ki-ki a maga terhét hordozza.” (6,5) Egy fájó példa a szeretet határaitól szintén ugyanabból az iraki háborúból származik. A múlt év végén tért haza onnan egy amerikai katona. San Fransiscóból felhívta a szüleit: „Anyám, apám, jövök haza, de van egy kérdésem: jöhet-e velem a barátom is? A szülei így válaszoltak: „természetesen, szeretnénk vele is megismerkedni”. A fiú így folytatta: „de valamit még el kell mondanom róla: a

háborúban megsérült, és elvesztette az egyik karját és az egyik lábát. Nincs hova mennie, és azt szeretném, ha hozzánk jönne lakni.” Az apa így válaszolt: „de fiam, te nem tudod, hogy mit kérsz. Felfogod-e, hogy egy ilyen sérült ember mindannyiunk számára óriási teher lenne”? „Verd ki azt a fiút a fejedből és gyere haza.”

Pár nap múlva csengett a telefon, és a San Fransiscó-i rendőrség a telefontól: „Legyenek szívesek jöjjenek San Fransiscóba, mert a fiúk az egyik épületről kiesett és meghalt.” A szülők a hullaházban felismerték őt. De azt is, hogy csak egy karja és egy lába volt. Tehát az az idegen, akiért a fiú valamit kért, az ő maga volt!

E történetet hallva gondoljunk arra, hogy valamikor azt mondta az a másik Fiú: „Amennyiben megcselekedtétek eggyel az én legkisebb atyámfiái közül, én velem cselekedtétek meg.” (Mt 25,40) Hát te azt kérdezed, hogy ezt te miért tennéd meg? Hát azért, mert Krisztus azt hordozta, amit egy ember sem hordozhat. Vagyis a mi bűneink terhét. Aki az ő Szent Lelkének a szellemében él (Gal 5,25), az kézséggel mondja és vállalja: „egymás terhét hordozzátok, és így töltsétek be a Krisztus törvényét”. Ámen.

Sipos Géza

Tíz igaz ember

Alapige: 1Mózes 18,20–33
Bibliaalvasás: Zsidók 7,19–8,1

Mindnyájan tudjuk, Atyámfiái, hogy a háború borzalma elsősorban és legjobban a városokat érinti. Györgyfalván vagy Várkuduban bizonyára nem írták össze a gyermekeket és kérdezték meg a szülőket, hogy háború esetén ők viszik-e el azokat, vagy másokra bízzák? És bizonyára nem véletlen dolog az, hogy államunk csak a városon élő lelkészekkel vetette meg a gáz-álarccokat.

Gondoltunk-e arra, hogy ezt a kérdést nemcsak a „természetesnek” kínálkozó gazdasági vagy hadászati szempontból nézzük, hanem Isten Igéjének a szempontjából is? Hiszen ha Bibliánkat forgatjuk, lépten nyomon vagy városok elleni ítéletről, vagy hatalmas világvárosok pusztulásáról olvasunk. És ott egészen világosan látszik az igazi indok is, a bűn nagysága együtt növekedik a városok nagyságával, ezért Isten a maga ítéletét gyakran a városok elpusztításával mutatja meg.

Sodoma és Gomora, Ninive, Babel, Jeruzsálem – az ókori világ leghatalmasabb, leggazdagabb városai: nevükhöz mennyi átok és bűn tapad! És mennyire betelik rajtuk az élő Istennek ítélete! A Szentírásnak a pusztulásról kevés szava van. De az egykori történelem szörnyű jelenetek egész seregét tárja fel előttünk úgy, hogy elborzadunk azok olvasásakor. Bizony „rettenetes dolog az élő Isten kezébe esni!” (Zsid 10,31)

Nagy városban élni annyit jelent, mint nagy kísértések között élni, tömérdek bűn és gyalázatosság között lakni –, és Istennek súlyos ítélete alatt élni a város minden lakójával együtt.

Igen közelről érint tehát minket alapigénk éppen a mai időkben. Nézzünk azért bele a Szentlélek fényével, megkeresve abban azt a helyet, ahol mi állunk, és azt a módot, ahogy Isten megkegyelmezhet nekünk, bűnösöknek.

I.

Igénk a romlott és bűnös város ős-típusát, Sodomát, és annak társ-városát, Gomorát mutatja meg nekünk. Undor és szégyenkezés nélkül nem is lehet elmondani ezeknek fő bűnét. Elégedjünk meg az Úr szavával. E városok „kiáltása megsokasodott” és „bűnök felettébb megnehezedett”

Az Úr ítélete ott van már a bűnös városok felett, egyetlen, utolsó próba van még hátra, és azután jön a vég. De íme Ábrahám még ott áll az Úr előtt, és egészen különös dolgot tesz. Ő, aki maga is tudja, hogy ő csak por és hamu: szembeszáll az Úrral, és annak igazságosságára hivatkozva kegyelmet kér a legbűnösebb város számára. Hivatkozik arra, hogy az igaz nem vezhet el a gonosszal együtt, hogy nem szabad a konkollyal együtt kitépni a búzát is. Talán van ötven igaz ember Sodomában: ne ölje meg a város elpusztításával azokat is az Úr!

És Isten kegyelmes szava szól: „Ha találok Sodomában a városon belül ötven igazat, mind az egész helynek megkegyelmezek azokért.”

És most a jelenet még különösebb lesz. Ábrahám *alkudozni kezd* Istennel. Új és új közbenjárásával lealkudja az ötven igazat először 45-re, azután 40-re, majd 30-ra, 20-ra és végül 10-re. Ha az alkudozás *formáját* nézzük, meg kell állapítanunk: Ábrahám valóban a *zsidó* nép atyja. De ha annak *tárgyát* figyeljük, akkor rájövünk, hogy Ábrahám a *hívők* atyja. És akkor a másképp talán visszatetszőnek látszó alkudozás szent előképpé lesz: az érettünk szüntelenül könyörgő Jézus Krisztus közbenjárásának ótestamentumi kiábrázolásává.

Ne beszéljünk most arról, milyen óriási különbség van egy hívő embernek Istenhez való könyörgő imádsága és egy halott szentnek állítólagos közbenjárása között. Fordítsuk inkább tekintetünket Istennek ama kegyelme felé, amely szerint tíz igaz ember elég lett volna ahhoz, hogy nemcsak egy jó pár ezer lakosú várost, hanem azzal együtt egy egész hatalmas környéket, egy egész kicsi országot megmentsen Isten ítéletének a tüzétől.

– Érdemes-e igaznak, becsületesnek lenni? – fordul meg gyakran az ember fejében. Hiszen mindenki csal, lop, a maga érdekei után jár. Hiszen olyan könnyen boldogulnak, oly zavartalan békeségben élnek azok, akik semmibe sem veszik Istennek parancsait vagy embertársaik javát! Számít az valamit, hogy egy maroknyi kis csoport, jelentéktelen, észre sem vett kisebbség igaz próbál maradni ott, ahol mindenki bűnös és minden a bűnre van beállítva?

Ezekre a mindnyájunk szívében megforduló gondolatokra élesen és tisztán felel az igénk. Ha csak tíz igaz ember lett volna Sodomában, bizonyosan megmaradt volna a város. A léha és gonosz emberek is életben maradhattak volna, tovább pöffeszkedhettek volna a maguk göggyében és igazságában elbizakodott lelkek; az istentelenek továbbra is semmibe vehették volna Isten parancsolatait. És nem is gondolta volna senki, hogy tíz megvetett, jelentéktelen senkinek hite és igazsága tartotta meg a várost és környékét! Vigyázzunk, hogy hamis következtetéshez ne jussunk! Az igéből tudjuk, hogy az igaz akkor is megmenekül, amikor minden gonosz elpusztul –, de tudjuk azt is, hogy halál és kárhozát vár minden Istentől elfordult lélekre, ha Isten a tiszta búza kedvéért meg is türi egy ideig a sátán vetette konkolyt! Amit itt meg kell látnunk az az, hogy igen kicsiny számú igaznak életétől függött és függ sokszor városok és tartományok, országok és világrészek élete.

II.

Ha ez így van – mert így van! –, akkor kétszeresen fontos tudnunk, hogy kik az igazak? én igaz vagyok-e? hogyan lehetek igazak?!

Ez a kérdés enélkül is ott ég minden emberi szívben, és minden időben feleletet keresett rá az ember.

Az tudjuk, hogy ezt a kérdést csak Istennel lehet összekapcsolni. Jaj annak, aki igazságát emberi ígérettől, garanciától teszi függővé; jaj annak, akinek az igazságról alkotott emberi mérték alá kell állnia. Az emberi igazság mindig az *én* igazságom –, és így sohasem a másé, a tiéd.

De talán még ennél is félelmetesebb dolog az Istenre bízni annak megállapítását, hogy igaz vagyok-e? Hiszen emberi érdek-körökbe csak be tudok illeszkedni: tudhatok szája íze szerint beszélni annak, aki éppen hatalmon van, de mit kezdjek a szavakon, sőt cselekedetekén túl a szív mélyébe látó Istennel?

Ismerjük a Törvény betartóinak óriási erőfeszítéseit. Áldozatok, érdemért végzett jócselekedetek, kis parancsok nevetségesnek látszó, de halálosan komoly betartása kötözte és kötözi meg millió és millió ember szívét. És ennek az útnak nincs vége soha és nincs értelme soha, mert ahogy a párdúc nem veheti le feltjét és a szerezsen nem moshatja le feketeségét, úgy nem moshatjuk le mi a húsunkká és vérünké, életünké vált bünt szívünkéről. Milyen törvény betartása tudja elvenni meglévö büneinket, vagy tud engem félelemnélkülivé tenni a bizonytalan és félelmetes holnapi nappal szemben?! És ki az – farizeusi képmutatókon kívül –, aki azt mondhatná: „Mint megfertöztetett ruha, minden mi igazságaink” – ahogy Ézsaiás mondja; „nincs csak egy igaz is”, ahogy Pál megerősíti.

De hiszen mi ismerünk egy másik utat is! Ott van a nagy reformatori-bibliái igazság, amelyről annyiszor hallottunk: „Megigazul az ember hit által, Isten ingyen kegyelméből.”

Ismerjük az utat, de járunk-e azon? Megtaláljuk-e azt a csodálatos titkot, amely annyira nyilvánvaló és mégis olyan elrejtett, és amely a szív világában olyan megdöbentő változást tud létrehozni, mint Luther és Kálvin reformációja Európában?

Hiszen ebben az egyszerű igében élet van és megtartás. Maga Krisztus vár minket az ige kapujában, a mi örök főpapunk, aki áldozatával utat nyitott a mennybe és kibékített az Atyával. Büneink bocsánata, az újakezdődő élet lehetősége, megigazult életéken keresztül városok és népek megtartása az a csodálatos perspektíva, amelyet ennek az ígének az ablakából láthatunk. Hit által, kegyelemből. Aki így igaz, az nem azért jó, mert Isten ezt így parancsolta, hanem azért, mert Isten megszabadította a rossztól és képessé tette a jóra. Gyarló és bünös emberek, mindennapi és szürke emberek azok, akik „igazak”. Nem tesznek csodákat, csak életük lesz egyre csodálatosabb. Nem vonulnak félre a világból, de a világ nem tudja tulajdonaivá tenni őket. Sodomában csak egy igaz volt: Lót. Ha történetét elolvassuk, láthatjuk, hogy – emberi szemmel nézve – milyen gyarló volt az ő igazága. De Isten a maga szemével néz, nem a miénkkel.

A hit pedig hallásból van. Soha meg nem tudnám tenni, hogy minden vagyonommal, tudományommal, szeretetemmel és áldozatommal is igazzá tegyek valakit Isten szemében. De Isten még ezáltal a beszéd által is, amit most mondok, bele tud nyúlni a szívekbe és megteremtheti legitokzatosabb és legnagyobb csodáját: *egy igaz embert*. Csak a Szentlélek ereje által, Isten semmiből, minden alap nélkül is teremteni tudó akaratóból, az Úr Jézus Krisztusba való oltatás által lehetséges ez. De úgy lehetséges! És az Úr Jézus Krisztus azért esedezik *most* is az Atyához, hogy éppen te, testvérem, éld át ezt a csodát: elfogadva érted tett áldozatát, meghaljal büneid számára és megelevenedjél a Krisztusban, mint új teremtés.

III.

Egy elpusztult ország rommá lett fővárosának szomszédságában teszi fel nekünk Isten a kérdést: találók-e köztetek tíz igaz embert?! Érzitek-e, hogy mindennél fontosabb kérdés ez? Látjátok-e, hogy az ítélet közel van? És hogy a magunk mentésére – ne vádolhassunk másokat – emlékeztet az ige arra, amit Jézus tanítványainak mondott, mikor egy nagy pusztulásról hallott: nem voltak ezek bünösebbek másoknál; „sőt inkább, ha meg nem tértek, mindnyájan hasonlóképpen elvesztek”. (Lk 13,1–5)

Pusztulás, félelem, bizonytalanság uralkodik ma a világ felett. Jövöbe néző szemünk megakad a holnapi napnál és nem tudja: örvendetes vagy megsemmisítő lesz-e az reánk

nézve? Hiába nézzük magunkat, másokat: feleletet eleget kapunk, hírt, biztatást eleget hallunk: de bizonyosságot nem lelünk sehol és semmiben.

Emeljük fel fejünket és lássuk meg a mi Megváltónkat, az Úr Jézus Krisztust! Lássuk meg, hogy Ő nem az igazakért könyörög, mint Ábrahám, hanem értünk, bűnösökért is. Bűnösöket hívogat Ő a megtérésre. És „mindenképpen idevezítheti is azokat, akik Ő általa járulnak az Istenhez.” (Zsid 7,25)

Krisztus megigazít és megőrzi. Megőrzi testi életünket is addig, amíg maradék nélkül el nem végezzük Istennek azt a munkáját, amit éppen reánk bízott. És megőrzi lelkünket, hogy el ne vesszen akkor sem, ha testi életünket elveszítjük. Általunk, hívő bűnösök által megőrzi városunkat, népünket. De csak azt őrzi meg, aki egészen az Övé. Egész életet kíván Jézus, nem életünknek egy részét. És joggal kívánja: ha az Övéi vagyunk, éljünk és járjunk is úgy, ahogy ez az Ő gyermekeihez illik. Piszkos, pecsétetes, szakadt ruhadarabot nem teszünk magunkra. Amikor szebbik ruhánkba ide jövünk Isten házába, hogyan várhatjuk hát el Jézustól, hogy piszkos, bűnpecsétetes, Tőle állandóan elszakadó életünkre azt mondja: ez hozzám tartozik, az enyém. Akiben megvan a reménység, az mind „megtisztítja ő magát, amiképpen Ő is tiszta” (1Jn 3,3)

Ha Krisztuséi lettünk, Bele oltattunk, s Lelke szabadon munkálhat bennünk, hallani fogjuk az Úr szavát: Nem veszítem el ezt a várost, nem pusztítom el ezt a népet, mért találtam közötté tíz igazat. Ámen.

Lukátsi Vilma

Az alku

Sóhajt a szél a Mamré tölgyesében,
pedig a tölgyes nincsen már sehol,
eltemette az idő homokja
a mulandóság mélyén valahol.
De a szél, amely a port ráhordta,
a szél időtlen.

És ma is beszél
Isten – Ábrahámmal, veled vagy velem?
Ki tudja azt, ha zúgni kezd a Szél?
...Ábrahám az élmény melegével
az őt megáldó Úrral szemben áll,
Aki elindult.

Kérdéssel marasztja:
– Ötven igazért is eljön a halál
a gonoszokkal együtt, mondd, Uram!?
(a merészségtől hangja megremeg).
Zendül a Szél a Mamré tölgyesében:
– Ötven igazért megkegyelmezek!
Aki szelet vet... az időtlenségben
viharra váló nagy hitet arat:
– S ha az ötvennek csak öt híja van,
akkor megvonod irgalmadat?
Irtózva tekint Sodoma felé,
ott lakik Lót és családja, rokon,
nem osztozik a város bűnében,

s ítélet lesz ott túl a dombokon.
Sóhajt a szél a Mamré tölgyesében:
– És ha csak negyven igazat találsz?
– Ha találok, a negyven igazért
a város elkerüli a halált!
Izzó szén a lélek rostájában:
– És ha csak harminc igaz lesz, Uram?
– Ha találok ott harminc igazat,
ítélet nélkül visz tovább utam!
Zúg már a szél a Mamré tölgyesében,
mert ahogy fogy a szám, úgy nő a hit:
– És ha húsz, Uram, de ha annyi sincs,
csak tíz igaz... tíz ér még valamit?
Nem volt tíz igaz.

Elveszett a város.

A füst és pernye ma is fojtogat,
ha megszólal a lelkiismeret,
és megkérdezi: van-e tíz igaz?
A lelkünk mélyén vergődik a kérdés,
és megdöbbenő rá a felelet:
– A Golgotán ért véget az alku!
Nem volt tíz igaz.

Csak Egyetlenegy!

Prédikáció a nők Világimanapjára

2005. március 4.

Soósné Szebeni Noémi

Cserefalva

Fényljék világosságunk!

Alapige: Máté 5,14–16

Jézus így mutat be egymásnak bennünket: „Ti vagytok a világ világossága”. Első ízben a korabeli tanítványainak mondta ezeket a szavakat az Úr, a még szinte gyermek Jánosnak, az akaratos, néha nagyon meggondolatlan Péternek, a fősvény, tolvaj Júdásnak, a kételkedő Tamásnak, és még annyi névtelen tanítványnak, akik ugyanolyan gyarló emberek voltak, mint mi: „Ti vagytok a világ világossága”! Nem azt mondja, hogy jó lenne, ha azok lennétek, hanem azt állítja, hogy mi, a mindenkori tanítványok a világ világossága vagyunk. Ha most neked kellene bemutatkoznod, minek neveznéd magad? Lehet, azt mondanád: „én vagyok a fáradtság maga”, vagy: „az én nevem az élet értelmének keresése, vagy: „én vagyok a keserűség, a csalódás, a fájdalom, a szorongás, hogy lennék én világosság, mikor éppen háborgok, mérgelődöm vagy nyugtalanokodom...; de az is lehet, hogy most valóban tele vagy örömmel... Függetlenül attól, hogy mit gondolunk magunkról, Jézus azt mondja rólad és rólam, hogy a világ világossága vagyunk. Arra teremtettünk, azért küldött minket Isten ebbe a világba, hogy a világ világossága legyünk! És az-za is lehetünk!

Hogyan ?

„Én vagyok a világ világossága” – mondja Jézus – „aki engem követ, övé lesz az élet világossága”. Tudjuk, hogy a csillagoknak nincs önálló fényük, hanem visszatükrözik a Nap fényét. Jézus a fényforrás. Aki odatartja szívét, életét Krisztus elé, az visszatükrözi Isten lényét, jóságát, szeretetét, igazságát, békességét, és ragyogni kezd.

Mennyire fontos a világosság! Korom sötétben, képzeletvilágban él az ember. Gondoljunk a jerikói vakra. Hiába élt egy gyönyörű városban, semmit sem látott a pálmák világából. Jerikó neki olyan, amilyennek elképzel, viszont a valóságban lehet, hogy teljesen más. Akár egy kopár, szemetes helyen ülve is képzelheti, hogy pálmászigeten tanúzik, vagy fordítva.

Sötétben még az ismerős területen is botorkálunk, mert elveszítjük az irány- és arányérzékünket.

Gondoljunk egy teljesen sötét éjszakára, még a jól ismert hálószobánkban sem találjuk a dolgokat. Ahogy erősödik a fény, egyre többet látunk: amint hajnalodik, kezdjük látni a bútorok körvonalait, később a színeket is, amikor pedig besüt a nap a szobába, a porszemek is láthatóvá válnak. Így van ez lelki értelemben is: Krisztus nélkül sötétben botladozunk, *képzeletvilágban élünk*. Azt hiszem, hogy jó vagyok, s észre sem veszem, hogy hány ember szívében ejtek sebet. Azt gondolom, hogy igazam van, s nem látom, hogy mennyire más a valóság, mint az én képzelt világom...

A vak *nem érzékeli a veszélyt* sem. Krisztus nélkül nem fogjuk fel, hogy mennyire veszélyes Isten nélkül tervezni, lépni, képmutatóskodni, kiforgatni a szavakat, bántani a másikat, önző módon élni... Míg a világosság ki nem gyúl bennünk, addig nemzeti kerf-téssel vesszük körül magunkat, hogy másoktól határozottan távolságot tartsunk, csak

magunknak élünk, úgy, mint individuális Én, privát családi kör, legjobb esetben baráti kör, vagy kis lelki közösség... a többi nem érdek.

Amikor viszont *kigyúl az isteni fény* az életemben, látni kezdek. Ahogy nő bennem Krisztus, egyre aprólékosabban, teljesebben látom magamat, környezetemet, helyére kerülnek a dolgok az életemben, és magam is világítani kezdek. Krisztusnak bennem lakozó élete, jelleme, szeretete tesz a világ világosságává.

Aki összeköttetésben van a világosság forrásával; az *világosságot áraszt*. Gondoljunk Józsefre, aki Egyiptomban volt a világosság hordozója; Dánielről és társairól Babelben, Márdokeusról, Eszterről Perzsiában áradtak szét ragyogó fénysugarak a királyi udvar homályában. Az izráeli kislány az arám Naámán udvarában árasztotta a reménynek, szeretetnek, segítségnek a sugarát. De beszélhetünk a sareptai özvegyről, a sunemita asszonyról, Máriáról, a samáriai asszonyról, Tábitáról, Lídiáról, Priscilláról, Kalkuttai Teréz Anyáról, vagy a történelem kiemelkedő alakjairól, akik fényltek, mint a csillagok, mert Krisztust hordozták. Milyen sok a névtelen *világító szív!* Édesanyák, hitvestársak, özvegyasszonyok, lányok, egyedülálló nők és férfiak, akik árasztják magukból a szeretetet ott, ahol dühöng a gyűlölet, sugározzák a békességet ott, ahol arat a nyugalanság, aggodalom, szolgálnak szelíden, alázatosan ott, ahol talán észre sem veszik őket, hűséggel vállalják ebben az önző világban, hogy végezzék azokat a szolgálásokat, amit a pénzéhes érdekemberek meg se gondolnak. Ezek a világító szívek vonzanak, melegítenek, s miközben másokat boldogítanak, ők maguk elégnének, de tudják, hogy betöltötték hivatásukat.

Olvastam egy édesanyáról, akinek fénye a legsötétebb, legkilátástalanabb helyzetekben is megvilágította a reménység, békesség ösvényét gyermeke s utódai számára.

A pszichiáternek feltűnt, hogy mennyire vidám, kiegyensúlyozott egy fiatal édesanya, aki rendszeresen vitte hozzá súlyosan fogyatékos kislát. „Honnan van ez a békessége”? Szinte ragyog mindig – mondta az orvos. A fiatalasszony elmesélte, hogy kislánykorában, egyszer portörlet közben leejtette édesanyja Bibliáját az éjjeliszekrényről. Minden kihullt belőle, s amint szedegette össze a papírdarabkákat, egyik cetlin ezt olvasta: „Mária a kórházban van” Megkérdezte édesanyját, hogy miért írta ezt le, miért tette bele a Bibliájába? Édesanyja ezt válaszolta: miután édesapád elköltözött ebből a világból, nem volt kivel megosztanom a gondjaimat, és sokszor óriási teherként nehezdedtek rám. Az én Mennyei Édesatyámhoz fordultam, s amikor úgy éreztem, hogy nem tudok valamit megoldani, leírtam egy kis papírra, betettem a Bibliámba, és rábízтам az Úrra. Minden szilveszter estéjén ez az édesanya leltározott a Bibliájában levő papírok között, ami megoldódott, kivette, s ami még nem, azt a Bibliában hagyta. Mindig sokkal több volt az elintézett cédula, mint amit vissza kellett tennie, de egyetlen cédula sem maradt 3 évnél tovább a Bibliájában. Ennek az édesanyának a békessége, hite, Istennel való kapcsolata úgy világított, hogy lánya életét is beragyogta, sőt példáját a mi gyülekezetünkben is többen követik, s dicsőítik az Urat, hogy sok iszonyatos aggodalmaskodástól megszabadultak.

Jézus mondja: „Úgy fényljk a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák a ti jócselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” (Mt 5,16) Milyen csodálatos, hogy *Krisztus képviselői* lehetünk ebben a világban! Az Üdvözítő – a világ világosságának egyedüli forrása – emberek által nyilatkozik meg. Isten áldását emberi eszközök közvetítik. Krisztus minden egyes tanítványa a mennynek eszköze, hogy az embereknek Istent kinyilatkoztassa (láthatóvá tegye).

Fényljk a mi világosságunk! Az emberek iránti szeretetben, gondoskodásban látja meg a világ Istent bennünk. Fogadjuk el egymást, bízzunk egymásban, segítsük gyülekezetünket, de egymás felekezetéért, gyülekezetéért is imádkozzunk, vállaljunk közös

szolgáltatokat, szeressük egymást! János apostol ezt írja: „Új parancsolatot írok néktek: azt, ami igaz öbenne és tibennetek, hogy múlik a sötétség, és már fénylik az igaz világosság. Aki azt mondja, világosságban van, de gyűlöli a testvérét, az még mindig a sötétségben van. Aki szereti a testvérét, az a világosságban van és nincs benne semmi, amivel megbotránkozhatna.” (1Jn 2,8–10)

A fény azért van, hogy világítson, és nem azért, hogy „véka alá tegyék”. A véka először eltakarja a fényt, de egy bizonyos idő után oxigén hiányában kialszik a gyertya. Vigyázzunk a vékákra! Véka lehet a vasárnapi ebéd. El kell látnom a családot, nem tudok templomba menni, imádkozom otthon. Kinek világítok a négy fal között, esetleg a televíziós istentiszteletet hallgatva? Egy pár ilyen alkalom után észreveszem, hogy fogy a türelmem, már nem is kívánczom a közösségbe, s lassan kialszik a reménységem, szeretetem, hitem. Csak a családom hasát tudom táplálni, lelkét már nem.

Véka lehet a zsebem. Nincs elég időm a lelkiekre, mert a munkámat sem győzőm elvégezni. Szóba sem jöhet a szolgálat, végezze, akinek van erre ideje... s lassan kihullok a közösségből, nem lehet rám számítani, elidegenedek az emberektől, és a véka alá került hitem már nem világít senkinek, esetleg kormoz egy ideig, aztán kialszik.

Véka sokak számára a kényelem, a pihenés, az ágy...

Ne engedjük, hogy a vékák elrejtsek vagy kioltásák azt a fényt, amit Isten lelke gyújtott lángra bennünk!

„Ha pedig a világosságban járunk... közösségünk van egymással.” (1Jn 1,7) Szent Ágoston Numidiába küldte az egyik szolgatársát misszióba. Rövid idő múlva visszajött, s panaszkodott, hogy abban a sötét világban neki nincs mit keresnie. Ágoston ezt mondta neki: „nem azért küldtelek, hogy sötétséget láss, hanem hogy világíts!” Lehet, sokszor elmegy a kedvünk a szolgálatról, lehet, nagyon fáj a sivárság, a sötétség fiataljaink, népünk vagy a világ életében, de ne felejtsük el, mi világosságnak küldettünk, s hirdessük Annak dicsőségét, szeretetét, Aki a sötétségből az Ő világosságára hozott ki bennünket. Ámen.

Egy gyakorlati kísérlet

Egy nagy természettudóst megkérdezett egyszer valaki, hogyan gyűjti össze Isten az emberek hamvait ismét egy testté. A tudós némán elkevert egy maroknyi vasreszeléket közönséges porral és homokkal. Azután megkérdezte látogatóját: „Ki tudná kiválasztani a vasreszeléket a homokból?”

Mikor a kérdező nem tudott válaszolni, a nagy tudós fogott egy mágnesrudat, a keverék fölé tartotta, és a vasszemecskék azonnal odarepültek a mágneshez. Azután komolyan ezt mondta az okos kételkedőnek: „Aki a halott vasrúdnak ezt az erőt adta – nem lenne képes ennél nagyobb dologra is, amikor a halhatatlan énünk ismét magára ölti a testet?! Senki nem kételkedik a mágnes erejében, milyen ostobaság tehát a feltámadásban kételkedni!”

Még az imént említett Voltaire is – noha elszánt ellensége volt a keresztyén hitnek – mondott egyszer egy okos gondolatot a feltámadásról. Egy hölgy megkérdezte tőle, egyáltalán hogyan lehetséges az, hogy emberek hinni tudnak a halottak feltámadásában. Voltaire azt felelte: „Asszonyom, a feltámadás a világ legegyszerűbb dolga: Az, aki az embert egyszer megalkotta, másodszer is meg tudja alkotni őt.”

Prédikáció virágvasárnapra

Kováts László

Alázatos dicsőség

Alapige: Filippi 2,5–11

Bibliavetetés: Lukács 19,29–40

A világ nagyjait dicsőíteni és élni szokták. Ha valahová bevonulnak, útjukra virágot szórnak, virágot nyújtanak át nekik, s lelkesen és hangosan kiáltják az éljent. Ezek természetesen jól esnek a dicsőítettnek és büszke rá, hogy szeretik és magasztalják az emberek. Jézus Krisztus is részesült egyszer ilyen világi kitüntetésben. Akinek máskor nem volt hová fejét lehajtania, akit a világ nagyjai megvetettek és üldöztek, virágvasárnapon ünneplő, hozsánnát kiáltó sokaság, virágesőt szóró emberek között vonul Jeruzsálembé. Az ünneplők azt gondolják, vonul be a fővárosba elfoglalni a királyságot, hogy úr legyen a nép felett; az ünneplő Jézus Krisztus arra gondol, megy Jeruzsálembé, meghalni a kereszten.

Mi lehetett ezen a napon a Jézus szívében? Milyen indulat töltötte el, amint hozsánnázták az emberek? Ugyanaz az indulat volt benne, mint máskor: az ember iránti mérhetetlen szeretet s önmagának megüresítése, alázatos volta. A világ még nem látott ilyen alázatos királyt. Mint egyszerű utas ül szamarán, fejét lehajtja, nem is nézi a hozsánnázókat, magatartásában nincs semmi büszkeség és királyi gög. Alázatossága a legmagasabb fokra hág, mikor Jeruzsálem városát megpillantja, sírni kezd. Siratja a szent várost, hazájának drága fővárosát, hogy nem tér meg bűneiből, s emiatt elvész Isten ítéletének tüzeiben. A hozsánnázást nem tiltja. Nem ellenzi, hogy a nép, mint diadalmas királyt fogadja, sőt, mikor a farizeusok tiltakoznak királyi magasztalása ellen, azt mondja, hogy ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani. Elfogadja, hogy hozsánnázzák, királynak nevezzék és áldottnak mondják, úgy, amint a próféta megjövendölte róla, mert tudja, hogy ez a mai fogadtatás örök, mennyei királyságát példázza. Most egy embercsoport hozsánnázza és dicsőíti őt, amely azt reméli, hogy világi uralkodó lesz. Jézus tudja, hogy ez nem teljesezik be, viszont azt is tudja, hogy urasága sokkal nagyobb, mint ahogy gondolják róla. Bevonul majd a mennyekbe, az Atya jobbján birtokba veszi az élők és holtak felett való örök hatalmat. Visszajő majd a földre, akkor itt is mindenképpen elismerik hatalmát, némelyek örömmel, mások fogcsikorgatva, de minden térd meghajol előtte és minden nyelv magasztalni fogja őt. Ugye, hogy nagy királyság ez? Nagyobb, mint amilyenek akkor, az első virágvasárnapon gondolták róla? S mert ezt az uralkodást példázza a virágvasárnap fogadtatás, megengedi, hogy hozsánnázzák. Azóta a hívek minden virágvasárnapon hozsánnázzák őt. Mi is ezt tesszük. De a mi hozsánnánk nem Jeruzsálem királyának, hanem a menny és föld örök Királyának, a mi szívünk Királyának szól.

1. Azt mondja az alapige Jézusról, hogy mikor Istennek formájában volt, nem tekintette zsákmánynak, hogy ő Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresíttette szolgáló formát vévén föl, emberekhez hasonlóvá lévén. És mikor olyan állapotban találtatott, mint ember, megalázta magát, engedelmes lévén haláláig, mégpedig a keresztfának haláláig. Ezt a gondolatot fejezi ki a Luther által írt szép virágvasárnap ének is: „Oh, mily nagy alázatosság, Istentől nagy irgalmasság, hogy emberek közé leszállt, kié mind e széles világ.” Mi köze van Jézus alázatosságának a virágvasárnap diadalúthoz? Az, hogy Jézus virágvasárnapon is az maradt, aki volt, az alázatosság királya. Ha nem lett volna alázatos, nem hagyta volna ott a menny dicsőségét, és nem szállt volna alá emberi alakban a betlehemi jászolba szolgáló formában. Ha nem lett volna alázatos, nem járt volna az országban szerteszét, mint szegényes vándorpróféta, nem hajolt volna le a betegekhez és

bűnösökhöz, nem vette volna magára a hatalmasok gyűlöletét és üldözését. Ha nem lett volna alázatos, nem gyötrődött volna a Gecsemáné-kertben és nem halt volna meg a kereszten, mikor az Atyától tizenkét sereg angyalt kérhetett volna a maga védelmére. Bizony földi ember nem tud ilyen alázatos lenni. Még az erőtelen is nagynak és dicsőségesnek akarja magát mutatni; hát még, akinek hatalma van? Jézus hatalma pedig minden földi hatalomnak felette áll. Ő maga mondja: „nékem adatott minden hatalom mennyen és földön” És mégis így megalázta magát. Ezt is érettségünk való szeretetéből tette, mert más módon nem válthatott meg, nem menthetett volna ki a kárhozat tüzeiből. Virágvasárnapon az ember úgy látja, hogy erre a napra felfüggeszti Jézus az alázatosságot és dicsőségesnek tűnik fel. Ez azonban csak látszat. Csak azért látjuk így, mert hozsánnázó emberek veszik körül. Jézus ma is olyan alázatos, mint eddig volt minden nap. Alázatosan ül szamarán, alázatosan megy Jeruzsálembe meghalni, vállalni érettségünk a keresztet. Mélto, hogy ez a nagy alázatossága megindítsa szívünket s mi is hozsánnázzuk őt, aki Istennek formájában volt, Isten volt, s érettségünk ilyen alázatosságot vállalt magára. Nagyobbat, mint a legszegényebb koldus.

2. Jézusnak ez az alázatossága azonban nem örökkévaló. Isten Fia nem lehet ilyen megalázott, hanem dicsőségesnek kell lennie. Alázatossága csak addig tartott, amíg érettségünk és helyettünk eleget tett, máig megváltott minket. Ennek utána „Isten felmagasztalta őt s olyan nevet ajándékozott neki, amely minden név fölött való, hogy a Jézus nevére minden térd meghajoljon: mennyieiké, földieké és föld alatt valóké, és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére” *A legnagyobb alázatosság után a legnagyobb dicsőség és méltóság.* Ez a dicsőség Urunknak feltámadásakor kezdődött, mennybemenetelekor lett nagyobb, és második eljövetelekor teljeseedik be végérvényesen, s lesz mindenki által láthatóvá.

Lássuk, kik a Jézus hozsánnázói és kik állanak ellene? Akkor az első virágvasárnapon a tanítványok serege és a nép hozsánnázta őt, de ez a farizeusoknak nem tetszett s azt kívánták, hogy Jézus a hozsánnázókat megdorgálja s tanítványait elhallgattassa. Mennybemenetele után dicsőítették s dicsőítik Istennek minden angyalai. Mert az alapigének az a része, hogy a Jézus nevére a mennyieik térd meghajoljon, már beteljesedett. Itt a földön dicsőítette s dicsőíti a hívők serege, ez is meghajtja térdét Jézus előtt s elismeri örökkévaló Urának. Mi is azért jöttünk ma, virágvasárnap templomba, mert elismerjük, hogy Jézus Krisztus Urunk, szeretjük őt és hódolunk előtte. De nem tesz mindenki így. A Sátán a mennyben bizonyosan nincs ott az angyalok között, akik Jézust, mint örökkévaló királyt dicsőítik. Itt a földön sem hajol meg előtte minden térd, s szent nevét nem magasztalja minden nyelv, nem vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére. Csak Krisztus második visszajövetelekor, az ítéletkor lesz valósággá Istennek az alapigében foglalt kijelentése, eddig még vannak és lesznek térdék, amelyek felemelkednek és Jézus ellen indulnak, vagy közönyösen haladnak el mellette, s lesznek nyelvek, melyek nem vallják, hogy Jézus Krisztus Úr, hanem káromolják nevét. Nekünk, hívőknek ezzel számolnunk kell. Ahogy az első virágvasárnapon nem mindenki hozsánnázta Krisztust, hanem sokan távol tartották magukat s még haragudtak is a hozsánna miatt, úgy ma se csodálkozzunk, ha sokan nem jönnek el templomba virágvasárnap, nem hozsánnázzák az Urat. Akármint is álljon a dolog, a virágvasárnap azt hirdeti és példázza, hogy Krisztus Úr, az ő hatalma mindenek felett való hatalom, és egyszer minden térd meghajol majd előtte és minden nyelv magasztalni fogja. Mi már most magasztaljuk. Bizonyára még mások is csatlakoznak hozzánk: gyermekeink, más hozzánk tartozók és vér szerint idegenek is, akik Krisztushoz térnek. Így nő a virágvasárnapi hozsánnázó sereg egészen a világ végezetéig. Akik pedig nem hódolnak előtte, ám lássák. Krisztusnak felelnek majd, hogy miért nem tették. Mi hirdetjük Krisztust, hívogatunk mindeneket a virágvasárnapi seregbe. Aki nem hallgat ránk, nem ítéljük, megítéli ez saját magát.

Mi lehetett virágvasárnapon a Jézus szívében, milyen indulat töltötte el őt, amint hozsánnázták az emberek? – kérdezem még egyszer. Benne volt mindez, amit elmondottam: az alázatosság és dicsőség tudata. Tudta, hogy az alázatosság útján végig kell járnia. A legforróbb hozsánná közepette sem felejtette, hogy mélyre kell szállnia: a halálba, sőt mélyebbre, a pokolba, hogy mindenenen könyörüljön. Tudta, hogy Jeruzsálembé megy; ma hangzik a hozsánná, de holnap már elhallgat, hogy felzúgjon a „feszítsd meg” – és megy alázatosan. Aláveti magát Isten akarátának. Mindent kész vállalni éretünk szeretetből. De nagy alázatosságában is tisztában van vele, hogy ő a megígért Messiás, Isten egyszülött Fia. Tudjuk, hogy most hozsánnázzák, aztán megcsúfolják, megköpdösik, megverik, töviskoronával megkoronázzák és a kereszten megölik – de harmadnapra feltámad, s ezzel megkezdődik örök dicsősége. Ezért vállalja, hogy királyi módra diadalmenetben kísérik, ezért nem tiltja meg a hozsánnát s mondja ellenségeinek, hogy ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani. Alázat és dicsőség, ezt látjuk virágvasárnapon Jézusról tündökölni.

De lássuk is meg valóban ma, milyen nagy dolog mind a kettő: Krisztus alázatossága és dicsősége. S lássuk meg, hogy mind a kettővel a mi javunkat szolgálja. Éretted és érettem üresítette meg magát és lett emberré. Éretted és érettem megy Jeruzsálembé meghalni, engedelmesnek lenni a keresztfának haláláig. Mikor virágvasárnap hozsánnázzuk, ne felejtkezzünk meg erről. De ne felejtkezzünk el dicsőségéről sem, arról, hogy alázatossága: emberré léte, szenvedése, halála és poklokra való alászállása örökkévaló életében csak rövid és múló esemény. Ennek előtte, földreszállása előtt és ennek után; feltámadása és mennybemenetele után, mint mindenképp felett való győzelmes király uralkodik örökkévaló hatalomban Anyaszentegyháza felett – és ítélt eleveneket és holtakat. Győzelmes Úr, mert legyőzte minden ellenségét: az emberi gonoszságot, a gonoszság atyját: a Sátánt, és legyőzte a halált. Mindezt nem vérontó fegyverekkel, hanem halálig menő alázatossággal. Ugye, milyen hatalmas fegyver ez? Nagyobb fegyver az Isten iránt való alázatosság a géppuskánál és repülőgépbombánál. Jézus egész életével, virágvasárnapon bevonulásával, halálával, feltámadásával és mennybemenetelével megmutatja, hogy az a nagyon erős, diadalmas és győzedelmes, aki Isten iránt alázatos. – A világ fiai nem élnek az alázatosságnak ezzel a hatalmas fegyverével, ezért dicsőségük rövid és mulandó. De élt vele Krisztus és élnek az ő hívei. Örökkévaló dicsőség, mindenképp felett való név az osztályrésze, s ebből a dicsőségből övéit is részelteti. Ha virágvasárnapon így nézzük az alázatos-dicsőséges Jézus Krisztust, nem lesz nagy dolog szívből jövő hozsánnát énekelni neki, s nem lesz nagy dolog szívünk szeretetének virágait szórni elébe.

Még csak annyit mondjunk el, hogy az alapigének egy figyelmeztetése is van számunkra. Isten határozottan kifejezi benne azt a kívánságát, hogy bennünk is az az indulat legyen, mint Krisztusban... Legyünk bűnbánó, alázatos gyermekei Istennek, alázatos, hódoló alattvalói a virágvasárnapon Királynak. De ugyanakkor éljen bennünk a megváltottak dicsősége. Az a hit, az az érzés, hogy mégsem vagyunk utolsó, mert a virágvasárnapon Király azzal, hogy megváltott, hogy örökéletet adott, dicsőségéből ránk is sokat ruházott: Krisztusunkkal együtt leszünk, meg fogjuk látni Istent. Nagy dicsőség ez! Micsoda hozzá képest minden földi-emberi nagyság? A keresztyén ember számára nem kell nagyobb dicsőség. Alázatosságunk megment a felfuvalkodottságtól, elbizakodottságtól s mindig emlékeztetni fog, hogy minden erő Istené. Ha fenn vagyunk, ő emelt fel, ha lerokadunk, ő alázott meg. Mennyei dicsőségünk tudata pedig megszabadít a világtól való félelemtől, elkeseredéstől és kétségbeeséstől. Nem félhet a világtól s a világi bajok miatt nem eshetik kétségbe, aki a mennyország dicsőségét örökli a gyorsan múló földi lét után.

Alázatosan és dicsőségesen ünnepeljük a virágvasárnapot. Mély alázattal, de Isten gyermekeinek és a tanítványoknak dicsőségével köszöntsük most is a hozzánk bevonuló Krisztust. Ahogy a dicséret is mondja: Mi is azért Királyunknak, menjünk elébe Urunknak, Vigyünk palmaágak helyett alázatos, tiszta szívet. Ámen.

Nagyheti prédikációk

Visky János
Kolozsvár

Júdás (I.)

Alapige: Lukács 22,3–6

Jézus idejében is húsvétra készült Izráel népe. Az egyiptomi rabszolgaságból történt szabadulás ünnepe volt ez. Az előkészületek középpontjában minden családban a bárány levágása állt. A bárány vére a tizedik csapásra utalt, ami lesújtott a zsidókat megnyomóritó Egyiptomra, de megvédte Izráelt.

Mi is húsvét ünnepére készülünk. Csakhogy sokféleképpen lehet az ünnepre készülni. Miközben Izráel népe a törvény előírása szerint készült a nagy ünnepre, a főpapok és a nép vezetői valami egészen másra készültek: az Isten Bárányának a „levágására”. Rége elhatározták ugyanis, hogy megsemmisítik a számukra kellemetlenkedő Jézust, a jöttment vándorprofétát, akinek a származása is olyan megalázó az előkelő jeruzsálemi népvezérek számára. Olyan Messiás, aki Názáretből került elő, nekik nem kell. Olyan király, aki egyszerű számarháton vonul be a dicsőséges Jeruzsálembe, egyenesen botrányos. Olyan Messiás pedig, aki lerázná Izráel nyakáról a római rabigát, úgy tűnik, Jézusbari nem mutatkozik.

S még azért sem kell ez a Messiásnak kikiáltott Jézus, mert nyíltan le merte leplezni a farizeusok és az írástudók bűneit. Virágvasárnap pedig a templomban okozott felháborodást a pénzváltók és galambárosok soraiban. Ez aztán már egyszerűen elviselhetetlen volt. Ezért kell tőle mielőbb megszabadulni. Így készültek a főpapok az ünnepre. Olyan árulót kerestek, aki Jézus benső köréből való: Ezt Iskárióti Júdás személyében találták meg. Ki ez a Júdás?

Fokozatosan kerül szembe Jézussal. Mindenképpen hasznot akar húzni Jézus követéséből. Neki mindig különös számíthatásai voltak Jézus közelében is. Amikor egy asszony megkeni a Jézus lábait illatos, drága kenettel, Júdás kezdi számolgatni, mennyi pénzért lehetett volna azt eladni, s kiosztani a szegényeknek. Csakhogy az evangélista megjegyzi: neki nem a szegényekre volt gondja, hanem azért gondolkozott így, mert tolvaj volt.

Döbbenetes a júdási jellemvonás. Hátborzongató az, hogyan tud egy ember Jézus körül több mint három évig létezni, inni a kánaai menyegző csoda-borából, részesülni isteni tanításából, s ebből végül semmi nem marad benne. Úgy fog elkárhozni, mintha soha nem találkozott volna Jézussal. Ott van Jézus személyében a megragadható isteni kegyelem, s mellette Júdás, aki ezt tudatosan megveti s elutasítja. Olcsón túlrad rajta, egy rabszolga áráért, harminc ezüstpénzért.

Sok ember fantáziáját megmozgatta már Júdás személyének a titka. Művészek, írók, költők, zeneszerzők, lélekbúvárok próbálják kielemezni, mi zajlott le ennek az embernek a lelkében. Hogy tudott odajutni végül is, ahova jutott?

Nézzük meg közelebbről, ki ez az ember? A neve azt sugallja, hogy Izráel legelőkelőbb törzséből, Júdából származik, akárcsak Jézus. Ez az oroszán törzse, a legerősebb a tizenkettő közül. Amikor Jákób sorban megáldja fiait, elmondja, milyen ember lesz Júda, s milyen lesz a tőle származó törzs: El nem múlik Jákóbtól a fejedelmi bot, sem a vezéri pálca, míg eljön Siló s a népek engednek neki (1 Móz 49). Ez a Siló név itt Jézusra utaló prófécia.

Júdás sehogy sem tudta megérteni, hogy az orozslán törzséből származó Jézus megmossa tanítványai koszos lábait. Júdás elképzelésében Jézusnak fejedelmi elhivatottsága lett volna, aki lerázza a római igát Izráel nyakáról, s betül a királyi székbe. S mivel Jézus nem ezt teszi, Júdás egyre inkább kiábrándul Jézusból. Kiderült: Jézus nem evilági fejedelmi pálcát tart a kezében, nem előkelő paripán masírozik be diadalmas királyként a fővárosba, hanem számárháton érkezik. Jézusnak csak a szeretet, az alázat, a szolgálatkészség jár a fejében, s ez egyre kevésbé tetszik Júdásnak. Ő maga, Júda törzsének a sarka ragaszkodik a fejedelmi bothoz, nem mond le az uralmi vágyról.

Testvéreim! Azt hiszem, egyre közelebb kerülünk a tanulságok letapogatása révén önmagunkhoz. Lassan rádöbbenünk arra, miért is nem kell ma sem sok embernek ez az alázatos Jézus, ez a mindenkit szerető, az ellenségeiért is imádkozó Jézus. Gyakran még a vallásosoknak sem, a lelki vezetőknek sem, még templomos embereknek sem. Mert ez a Jézus nem áll meg addig, míg le nem leplezi a bűnt. Ez a Jézus nem keni el a dolgokat, nem nézi el a bajokat, ez a Jézus átlát mindenben, Júdáson is.

Senki nem sejtja a tanítványi körből, mi zajlik Júdásban. Utolsó percig senki nem tudja, ki lesz az áruló. Amikor azt mondja neki Jézus: amit tenni akarsz, azt gyorsan tedd, akkor sem tudják a tanítványok, hogy Jézus és Júdás miről beszélnek. Kettejük titka marad az árulás. Szinte elviselhetetlenné válik már ez a figyelmes szeretet, ami Jézustól irányul Júdás felé. Nem is értjük, hogy nem tört össze e szeretet roppant súlya alatt.

Alapigénk szerint megegyezett a papokkal és a vezérekkel, mennyi pénzt adjon a kezükbe, feltűnés nélkül. Nagyon érdekes Lukácsnak ez a kifejezése: feltűnés nélkül, mintegy titokban akar túladni Mesterén. Csakhogy lesz ebből még zenebona, nem is kevés, főképpen Júdás személyére és jövőjére nézve.

Júdás személyének nagyon összetett titka van.

Alapigénkben azt olvassuk, hogy bement a Sátán Júdásba. Kainnak azt mondta Isten: a bűn az ajtód előtt leselkedik és reád van vágyódása, de te uralkodjál rajta. Amíg az ajtód előtt leselkedik, nem árthat neked. De, amikor már a résnyire nyitott ajtón a bűn bekerül, akkor már erőt vesz rajtad. A kísértésnek három lépcsője van a Jak 1,14–15 szerint. Az első lépcső, amikor vonja és édesgeti a tulajdon kívánsága. A következő lépcső az, amikor a kívánság megfogva bűnt szül, amikor a bűnös kívánság kezd meggyökerezni bennünk. A harmadik, a tragikus yégső szakasz, amikor a bűn teljességre jutván, halált nemz. Júdásnál ezek a szakaszok végig kimutathatók.

Kezdetben a pénz volt az alku középpontjában. Annak későbbi eldobásából viszont kiderül, végülis csak nem ez volt a fő motiváció. Amellett, hogy kapzsi volt, a másik nyomorúsága az volt, hogy nem tudott meghajolni Jézus nagysága előtt. Nem tudta ki-mondani, amit Keresztelő János: neki növekednie kell, nekem pedig alább szállanom. Ugyanannak a fejedelmi törzsnek két leszármazottja Jézus és Júdás. Júdás éppen azért lesz vesztes, hogy el akarja veszíteni a nálánál nagyobbat. Félreértette Jézus messiási szerepét. Ebből a csalódásból fakadt az árulása.

Kérdés: mi a tanulság számunkra a Júdás árulásából?

Soha ne akarjunk nagyobbak lenni, mint Jézus! Ha valaki Jézus mellett nem jut el kicsinysége tudatára és nem hajol meg előtte, az előbb-utóbb hűtlen lesz hozzá. Aki Jézus mellett nem engedi lelepleződni bűneit, az végül túlad Jézuson. Aki viszont túlad Rajta, az az életlen ad túl. Aki őt becsüli le, az az életet becsüli le. Aki őt adja halálba, az végül önmaga pusztítását készíti elő.

Ezért olyan iszonyatos az a mondat, amivel alapigénk kezdődött: bement a Sátán Júdásba. Amíg az ajtója előtt leselkedett, az még nem volt számára tragikus. De amikor már be tudott menni, s onnan ki tudta szorítani a Jézus iránti szeretetét, attól a pillanattól kezdve ő egy elveszett ember volt. Kérdés, hogy a mi életünkben hol van a Sátán? Ha az

ajtó előtt leselkedik, ez még nem jelent végveszélyt. Ha viszont már bement, akkor a Jézus közelében is el lehet kárhozni, a templom padjaiból is pokolra lehet jutni. Ez a döbbenetes üzenete a júdási történetnek, s ezt kell nekünk halálos komolyan vennünk. Ámen.

Júdás (II.)

Alapige: Máté 26,21–25; János 13,26.30

Tudjuk, hogy Jézus életének eseményeit szinte lépésről-lépésre megjövendölte az Ószövetség. Ez a szomorú fordulat is, hogy egy a tizenkettő közül elárulja őt, jelentkezik a 41. Zsoltár 10. versében: „aki kenyeremet ette, a sarkát emelte fel ellenem”

Amikor Jézus az utolsó vacsora asztalánál kénytelen elmondani, hogy egy az övéi közül elárulja őt, belerendül a lelke. A tanítványok is nyugtalanok lesznek. Tanácstalanul kérdezik egymástól, kire gondol Jézus. Sőt, hangot is adnak nyugtalan kérdésüknek: én vagyok az, Uram? Különös ez a kérdésük: nem a másikra mutatóan kérdezik, hanem mindenki magára gondol. Hogy is van ez? Mindenik ott van Jézus mellett. A legszűkebb tanítványi körrel van szó. Bő három évig együtt jártak, részesültek tanításában, csodáinak felemelő hatásában. Szinte mindnyájuk lelke egyformán csüngött a Mestéren, most pedig mindegyik azt érzi, hogy ő lenne az? Mintha csak közös, tömeges bűnbánattal valólanának: én is lehetnék az.

Bizony, csak a kegyelem őrzi azokat, akik mégsem lesznek Jézus árulói. Hiszen én is lehetnék az. Benne van ebben az emberi gyarlóság, benne van ebben a Jézushoz legközelebb álló, a megváltott hívő ember bukásra való képessége is. Ezért mondja az újszövetségi intés: vigyázzon az, aki áll, hogy el ne essék. Hiszen Péter is fennhangon fogadkozott, meghalni is kész lett volna a Mesteréért, mégis megtagadta Őt.

Az utolsó vacsora alkalmára Jézus kölcsönkért egy termet. Egy „U” alakú asztalt ültek körül. Az asztalfőn maga Jézus volt. Nem széken ültek; hanem keleti szokás szerint heverőn. A többi evangéliumot egybevetve kiderül, hogy Jézus jobb kezénél heveredett János, a legfiatalabb tanítvány. A bal kezénél Júdás volt. Ez különös jelentőséggel bír. Amikor vendéget hívott meg egy keleti ember, a szívéhez legközelebb, bal felől ültette. Ez az első jele annak, hogy különös figyelmet szentel Júdásnak. A következő jel az, amikor a bemártott falatot adja. János egy másik megvilágításból közelíti meg ezt a mozzanatot. Ugyanis a kérdésre – én vagyok-e az, Uram? – Máté szerint úgy válaszol Jézus: az, aki velem együtt mártja kezét a tálba, János szerint pedig az, akinek a bemártott falatot adom. Érezzük, hogy itt két külön mozzanatról van szó. Az első történik korábban, amit Máté ír le: az, aki velem együtt márt a tálba.

Mit jelent ez? Máté evangélista egy ókori keleti udvariassági szokást jelez. A Sírák könyve (ez egy apokrif könyv) részletesen leírja az ókori vendéglátás keleti szokásait. Ott pedig arról van szó, éppen erre a mozzanatra utalva, hogy amikor vendégasztalnál ülnek az emberek, s valaki megcéloz egy tálal, s ugyanabban a pillanatban egy másik is a tálba akar nyúlni, akkor a fiatalabb húzza vissza azonnal a kezét, jelezve ezzel azt, hogy ő teret enged, tiszteletet ad az idősebbnek, a nagyobb rangúnak. Júdás, mint előkelő származású ember, biztosan ismerte az udvariassági szokásokat. Ennek ellenére úgy nyúl Jézussal a tálba, hogy nem húzza vissza kezét. Külső jele ez annak, hogy nem akar kitérni Jézus elől. Mielőtt elárulná a papok előtt Jézust, elárulja önmagát. Leleplezi azt, ami benne dúl: a Jézus nagysága előtt nem hajlik meg. Ezért tudja olyan könnyen eladni 30 ezüst pénzért, ami abban az időben egy olcsó rabszolgának volt az ára.

János egy másik mozzanatról beszél. A tanítványok azt kérdezik: „Uram, ki az ?” Erre Jézus azt mondja: az, akinek a bemártott falatot adom. A házigazda azzal is kifejezésre juttatta a legkedvesebb vendége iránti tiszteletét, hogy a bizalmasság legbensőségebb jeleként belemártotta a páskabarány elkészített mártásába a kenyeret, s odaadta a balján ülőnek. Ma is, amikor enyelegnek egymással a szerelmesek, megtörténik ez a mozdulat, amikor úgymond egymásnak adogatják a falatot. Olyan bizalmas kapcsolat ez, mint mikor az édesanya adogatja a kisgyermekének a falatot.

Jézusnak ez a mozdulata mintegy ellenreakció arra, amit Júdás a mozdulatával elérült. Az ő túlradó szeretetének a kifejezése. Pedig az lenne a természetes, ha Júdás nem tér ki Jézus elől, Jézus forduljon el tőle, mondjon le róla. Mi ugyanis ezt tennénk. Jézus azonban fokozza a megtisztelő, kitüntető figyelmességét és szeretetét az iránt, aki már rég nem érdemli meg. Kérdés, meddig bírja még Júdás ennek a túlradó szeretetnek a gazdagságát? Meddig mehet el az ember? Meddig élhet vissza az Isten végéremehetetlen szeretetével? Meddig nem veszem észre, hogy mire képes értem Isten? Meddig legyintek könnyedén az Isten művére, amit a kereszten vállalt értem? Ezek minden nagyhét, minden nagypéntek újabb és újabb kérdései felénk.

Amikor Júdás nem tér ki Jézus mozdulata elől, bizonyára Jézus húzza vissza fájdalmas lélekkel a kezét. A júdási érdekek ütköznek a jézusi érdekekkel. A júdási érdek, az önző, a kapzsi, a maga hasznát kereső érdek nem ismeri fel az isteni tervet. Isten egyetlen szerelmes fiát adja azért, aki Isten elleni lázadásában mindenféle illemszabályt felrúgott, és Isten szeretetének határát rég átlépte. János szerint azzal jelzi Jézus a tanítványi körnek, ki az, aki elárulja őt, hogy Júdásnak adja a bemártott falatot. Vajon hogyan nyelhetette le azt Júdás?

Az egyik írásmagyarázó úgy fogalmaz, hogy mielőtt Júdást megfojtotta a kötél, korábban ez a torkán megakadt falat fojthatta meg a lelkét. Mi lett volna, ha abban a pillanatban, a szeretet eme különös jelének átvételekor Júdás magába roskad, keserves sírásra fakad, s bevallja, mire készül. Tudjuk, hogy ez nem történt meg, hanem elfutva a kegyelem elől, kifut az éjszakába.

Azzal kezdődött a Júdás története, hogy bement a Sátán Júdásba. S azzal folytatódik, hogy kiment Júdás a tanítványi körből az éjszakába, a halál sötét légkörébe. Otthagyja az élet forrását, s fut a pusztulás felé. Belement a Sátán Júdásba, kiszakítva őt a tanítványi körből, elszakítva attól a Megváltótól, aki jött, hogy megmentse őt. Ez az ember nem akar megmenekülni, hanem fut a kegyelem elől. Aki pedig a kegyelem elől fut, az a kárhozatban köt ki. Döbbenet, hogy mi viszi bele a pusztulásba. Berde Mária így fogalmaz a Júdásról írt versében:

*„ Mi az, hogy hit, remény, szeretet?
Pénzen az Istent is megveheted.”*

Manapság sokan így gondolkodnak, mint Júdás egykor. Hit, remény, szeretet elvont bibliai fogalmak. A mai anyagi ember nem tud mit kezdeni ezekkel, ezek nélkül is lehet boldogulni. Hit azoknak kell, akik bután, balgán nem értik a dolgokat, s nem kapnak választ kérdéseikre. S mi az, hogy remény? Csalfa, vak dolog – mondja a költő, ami meg is csalhatja az embert. Szeretet? Csupán érzélgés, hiszen ma már senki egy lépést nem tesz szeretetből, minden mozdulatnak ára van. De a kegyelmet nem lehet pénzen megvenni. Isten világában egészen más törvények működnek. Éppen ezért ütköznek az önző emberi érdekek az isteni érdekekkel. Kérdés, hogy ki ki elől tér ki? Ha én nem húzom vissza a kezem idejében, ha nem alázom meg magam a szerető Isten előtt, menthetetlenül elveszítem a kegyelmet.

Ezt akarja a szívünkbe vésní az íge, hogy mindig résen legyünk, amikor az önző júdási érdekek akarnak megkísérteni minket. Olyankor idejében eszmélve mondjuk: jövel Uram, légy segítségül nékem, s távozz tőlem Sátán, mert én nem szeretnék a Júdás sorára jutni. Ámen.

Júdás (III.)

Alapíge: Máté 26,47–50

Ez a nagyon szomorú jelenet a Gecsemáné-kertben zajlik. A Gecsemáné Jeruzsálem szélén terült el egy domboldalon. A jeruzsálemi előkelő gazdag embereknek ez volt az a ligete, az a gyümölcsös domboldala, ahol egy-egy olajprésházat emeltek, ahova kivonultak a város forgatagából, akárcsak ma is, amikor az ember kivágyakozik a csendes zöld-övezetbe. Jézus gyakran fordult meg a Gecsemáné-kertben a tanítványaival, bizonyára azért, mert valaki a gazdag, befolyásos jeruzsálemiek közül titkos tanítványa, követője lehetett Jézusnak, s megengedte, hogy oda a tanítványaival bemehessen, félrevonulva a város zajából. Nemegyszer ott is aludtak, sőt, többször ott csendesedtek el imádkozni. Most, amikor Jézus tudja, hogy a halál küszöbén áll, félrevonul, s az utolsó vacsora után kimegy oda a tanítványaival. Tudjuk, hogy ott az elfogatása előtt zajlik le az a nehéz imaharc, az a belső lelki tusa, aminek külső jeléül Jézus vért verítékezett, azaz vérével áztatta a Gecsemáné-kert földjét, az Olajfák hegyének ezt a különlegesen nyugalmas részét. Mintegy éjszakai szabad-téri istentiszteleten vannak ott Jézus és a tanítványai. Itt Jézus főpapként végzi azt a közbenjáró imádságot, ahol nemcsak magáért imádkozik, hanem az övéért is. Ezt az imádságos, bensőséges csendet, ezt az istentiszteleti éjszakai nyugalmat veri fel Júdás és az őt kísérők csapata.

A korabeli leírások tanúsága szerint ez egy római cohors-nak nevezett sereg lehetett, mégpedig a kisebbik fajtából, mert a nagyobb már hatszáz létszámú volt. A kisebbik fajta cohors kétszáz katonát jelentett. Ekkora tömeg indult bekeríteni az olajfák hegyét és elfogni Jézust, ezt a közveszélyesnek minősített személyt. Ez a tény azt tanúsítja, hogy a főpapok, a nép vezetői a római hatóságoknál, közelebből Pilátusnál, olyan nagy-nak minősítették a Jézus körüli veszélyt, hogy íme, kétszáz fegyveres embert vezényelnek ki az elfogatására. Persze, nevetségessé válnak rögtön, amikor Jézus eléje siet az elfogó seregnek és rájuk kérdez teljes nyugalommal, isteni fenségében, hogy kit keresnek. Ők pedig mondják, hogy a názáreti Jézust. Erre Jézus így szól: „Én vagyok az!” Ezt hallva, ez a fegyveres sereg hátrahőköl, sőt, a János evangéliuma szerint még a földre is esik ijedtében. Pedig Jézus csupán egy maroknyi gyáva tanítványi sereggel van körülveve, fegyver is alig van náluk. Csupán Péter ránt elő egy kardot, hogy megvédje Jézust.

Különös és egyben ellentmondásos tény, hogy fegyverrel érkeznek a békesség Fejedelmének elfogására. Ott, ahol Jézus Krisztus szinte önként adja át magát az ellenségeinek, nyilván az áruló Júdás közvetítésével, ott ez az egész fegyveres igyekezet teljesen feleslegesnek minősül. Ők ugyanis nem tudták, hogy nem akkor kerül Jézus az ellenségei kezébe, amikor ők akarják, hanem akkor, amikor ennek eljön az órája.

Nos, így érkezik meg az elfogásra kész csapat Júdással az élen. Azt olvassuk, hogy megegyezett Júdás a sereggel: akit ő megcsókol, az lesz az, akit el kell fogniuk. Így érkezik Júdás a Jézus közelébe, mégpedig azzal a köszöntéssel: Üdvöz légy, Mester! Ez a köszöntés emlékeztet minket arra az üdvözletre, amivel az angyal keresi meg Máriát a Jézus születésének bejelentésekor. Az Ószövetségben ez a köszöntés akkor volt használatos, amikor egy magas rangú személyt egy alacsonyabb rangú akart köszönteni. Különös hát az a köszöntési formula, amit Júdás itt használ. Egész magatartásából az látszik,

hogy most már határozottan és tudatosan szembemegy Mesterével, nem tér ki előle. A tegnapi este is hallottuk, hogy az úrvacsora asztalánál ezt tette, amikor egyszerre nyúlt Jézussal a tálba, pimaszul kifejezésre juttatta azt, hogy Jézust nem ismeri el nagyobbknak önmagánál. Most pedig mégis úgy köszönti Őt, mintha Jézus mégiscsak nagyobb lenne nála. Itt is jelentkezik az a kettősség, ami jellemzi Júdásnak, az árulásra vetemedettnek a lelkét. Az a kettősség, ami aztán tovább fokozódik azzal, hogy meg is csókolja Jézust. A csók pedig a legbensőségesebb kapcsolatok egyik jele. Jele volt ez a tanítványi sereg és a Jézus közötti kapcsolatnak is. Az apostoli levelek is arra buzdítanak, hogy az atyafiak köszöntsék egymást a szeretet csókjával. Akik lélekben teljesen egyek tudtak lenni Istenben, azok a szeretet csókjával is köszöntötték egymást, külső jelül annak, hogy ők lelkileg szorosan egymáshoz tartoznak.

Ebben a köszöntésben és a csók adásában benne van az az öröm is, ami az igazán bensőséges kapcsolatokat jellemzi. Amikor találkoznak az egymást szeretők, örülnek egymásnak. Ebben is benne van az az ellentmondásos kettősség, ami a Júdás lelkét jellemzi. Júdás egyrészt örül, hogy ismét láthatja Jézust, akár negatív értelemben is, hogy íme, az ő fáradozása célba jut, a harminc ezüstpénzt jogosan megkaphatja, az ígéretét betarthatja azok irányába, akik Jézust el akarják fogni. Igen ám, csak hogy ez a kettősség, ez a belső tudathasadás, ami most őt Jézus közelébe hozza, el is viszi végérvényesen Jézustól. Itt érhető tetten igazán a júdási lelkület, ez a kettősség.

A tékozló fiú történetében nagyon ismerős a fiú bűnyallása, ami akkor hangzott el, amikor hazaérkezett az apjához. A fiú azt mondja ott: vétkeztem az ég ellen és te elled. Ez a „vétkeztem” az eredeti szöveg értelme szerint azt jelenti, hogy „részekre szakadtam”. Igen, az Isten és ember elleni véték, bárki elleni bűn egy belső szakadásnak a külső jele. Egy belső tudathasadásos állapot ez, amikor a lelke kettéválik. Ez történik itt Júdásnál. Egyrészt Jézushoz tartozónak érzi még magát: a régi, gyakorlott köszöntéssel üdvözlí és a régi gyakorlott csókot mellékelí hozzá. Másrészt ott van benne a Jézus elutasításának a szándéka. Így minősül át, aljasodik le ez a csók a korábbi barátiból az árulás csókjává. Így lesz ez a csók most már egy álarcná, ami mögött meghúzódik a Jézus eladásának a szándéka. Túladni Jézuson, átadni őt az ellenségei kezébe: ez a köszöntés és ez a csók ennek a jele immár Júdás esetében. Most már nem tud Jézushoz tartozni többé. Most már csak az elszakadás következhet. Ez pedig a végső pusztulásba viszi őt.

Az ellenség és Jézus között végül elvész ez az ember. Egyikhez sem tartozik igazán. Az ellenségnek ugyanis csak addig kell Júdás, amíg általa elérí célját. Az ellenségnek csak addig kell az áruló, amíg az árulás megtörténik. Utána már az ellenség is szabadulni akar tőle, mert az ilyen ember megbízhatatlan. A papok irgalmatlan érzéketlenséggel elutasítják őt, mondván: Mi közünk hozzá?!

Van itt még egy figyelemre méltó mozzanat, amit János evangéliuma rögzített. A Júdás közeledésére ugyanis megkérdezi Jézus: „Csókkal árulod el az embernek Fiát?” Nyilván ezzel leplezi le itt Júdást. Ez Jézus részéről egy korholó kérdés. Jogos ez a kérdés. Ezzel Jézus leplezi a júdási csók képmutatását, ennek a bensőséges, baráti mozzadatlak a lealjasítását.

Ugyanakkor van itt még egy másik kérdés is, amit alapigénkből olvastunk: „Barátom, miért jöttél?” Tisztázandó ez a kifejezés, hogy: barátom. Ugyanis nem értjük, miért nevezi Jézus még mindig Júdást barátjának, amikor már az áruló csók is elcsattant. Itt az eredeti szöveg ad nekünk eligazítást. Itt nem az a kifejezés áll, ami egyébként a Szentírásban, különösen az Újszövetségben áll nagyon sok helyen az igazi, bensőséges barátság megnevezéseképpen. Közismert számunkra az, hogy a János evangéliumában Jézus a tanítványait barátainak nevezte. „Titeket az én barátainak mondalak” (15. r.). Ott a 'philos' görög kifejezés szerepel. Ez pozitív töltetű, amikor egyik ember a másikat barát-

jának nevezi. Amikor Jakab apostol Ábrahámot Isten barátjának nevezi, ugyanezt a kifejezést használja: 'philos'. Tehát egy bensőséges, pozitív töltetű kapcsolat volt Ábrahám és Isten között. Amikor Jézus megtudja, hogy Lázár meghalt, azt mondja a tanítványainak: „Lázár, a mi barátunk elaludt” (Jn 11,11). Itt is ugyanaz a görög szó van.

Alapigénk kérdésében azonban nem ez a 'philos' szerepel, hanem a 'hetairois' = társkísérő. Az Újtestamentumban még két helyen fordul elő ugyanez a 'hetairois', egyik a Mt 20,13-ban, a másik pedig a Mt 22,12-ben. Mindhárom esetben ítéletes, elutasító kijelentés keretében hangzik el.

A Jézus kérdése Júdához tehát nem az igazi barátság kifejezése, hanem megsemmisítő szó, mely ostorcsapásként hat. Ez a válasz arra a képmutató tetre, amit Júdás oly érzéketlen arcátlansággal követ el azzal a Jézussal szemben, akitől szabadulni se tud igazán, s mégis kiszolgáltatja őt.

Isten óvjon minket attól, hogy ilyen júdási 'barátsággá' züllessze a Gonosz a Jézussal való személyes kapcsolatunkat! Ámen.

Júdás (IV.)

Alapige: Máté 27,3–5

Hallottuk testvéreim, hogy Jézus elfogatásakor Júdás, az egyik legbelsőbb ember vezette a Jézust elfogni akaró csapatot. Elhangzott Jézusnak a Júdás felé irányuló kérdése: Társam, miért jöttél? vagy más fordításban: Hát ezért vagy itt? Ez a jézusi kérdés szeretne minket is szíven találni. Tudjuk: nagycsütörtök éjszakáján hangzott el ez a kérdés. Nagycsütörtök estéjén akarja Jézus nekünk szegezni ezt a kérdést: barátom, társam, miért jöttél? Mit keresel Jézusnál? Mit keresel nagycsütörtök estéjének templomi csendjében? Mai, 21. századi zaklatott ember, tudsz-e mit kezdeni azzal a személlyel, aki magát önként halálba adta? Egyáltalán ismered-e őt, tudod-e, ki az? Vajon be tudod-e építeni életedbe, mint életed tartó követ, mint életed rendíthetetlen fundamentumát? Vagy tovább még, mint akinek titkával nem tudsz mit kezdeni, mint akinek közelében elfog valami félelem és belső remegés, mert az ő közelében minden titkos bűn lelepleződik?

Igen, itt minden kiderül, minden júdási szándék, minden önzés lelepleződik. Talán kiderül, hogy félreértettük Jézust, kiderül, hogy hiába forgolódtunk körülötte, semmi hasznunk nem volt ebből, nem sikerült megváltozni. Noha sok bűnbánati hetet végigjártunk, még mindig nem sikerült szabadulni régi vétkeinktől, még mindig nem tudunk megbékülni társunkkal igazán, talán otthon a háborúság forrása én magam vagyok.

Ez a kettősség, meghasonlott állapot jellemezte Júdást is. Ennek birtokában megy tovább a végzete felé, amíg látnia kell árulásának következményét, a megkötözött, megvert Jézust. Pedig ő nem így képzelte. Azt remélte, hogy Jézus, látva az elfogására kész csapatot, előveszi isteni hatalmát, amivel a tengert lecsendesítette, s bebizonyítja, hogy erősebb annál a kétszáz katonánál is, akik az elfogatására jöttek. De ő nem ezt teszi. Nem ver meg, nem sebez meg senkit, sőt akit megsebeztek, azt hirtelen meggyógyítja. Ez volt az utolsó gyógyítása földi életében. S kiderül, hogy Jézus engedi magát megkötözni, lökdösni, rugdosni, hagyja, hogy töviskoronát tegyenek fejére, hogy ég és föld között átszegezzék, megalázó halálammal megöljék.

Amikor kezdi belátni Júdás, hogy ez miatta történt, rádöbben, hogy neki nincs mentése, pedig jól tudta, kicsoda ez a Jézus, hiszen a belső körből való volt. Tudta, hogy hatalmas csodákat tesz, sőt még azt is, hogy ő maga az Isten. De ez már a múlté, hiszen most mindent a pénz határoz meg, annak csillogását nézi, mintha csak az volna az egyedüli megoldás. Ám kiderül, hogy az a pénz égeti a markát, az áruló csók égeti az ajkát.

Az árulás bűne nem enged egy percnyi nyugalmat sem. Menne vissza a tanítványi körbe, de ott bocsánatot kellene kérni. Talán Jézus megbocsátana, de hogy nézzen annak a szemébe, akit csak egy olcsó rabszolga árára becsült. Nincs más út, csak maradni a bűnnel, a rettenetes teherrel, azzal a tudattal, hogy ő, a tanítvány olcsón túlad az Istenen. Így lesz az istengyilkosság részese, s marad magára, mint Kain a gyilkosság után.

A rabszolga árát szorongatja, s közben érzi, hogy ő lett rabszolgájává annak a pénznek. Ez a pénz nem nyújt vigaszt. Bűnvád számára, ami elárulja, leleplezi őt, az árulót. Kérdés, hová menjen ebben a helyzetben? Eszébe jutnak a papok, hiszen velük cimborált, könnyen nyélbe ütötték az alkut. Nem vitakoztak sokat, mert neki jól jött ez a pénz, a templomi kincstárnak sem jelentett nagy terhet, hiszen gazdag volt a kincstár, ezért volt ott galamb- és bárányárusítás, azért volt ott pénzváltás is. De most mi haszna? Eljárt szótta a szív békéjét, nyugalmit, s ekkor már csak a kárhozat vonja. Rájön, hogy ártatlan az, akit elárult. Megpróbálja megmenteni az ártatlanul eladott Mester életét, de már késő. Olyan ez, mint a vízsesés folyón levő veszélyes pont, amin túl nem lehet már visszafordulni. Júdás elment eddig a pontig, s már nem tudott visszafordulni.

Pilátus is mosta kezeit, hogy ő ártatlan, a római százados is kimondta, de kései felismerés ez. Mindnyájan bűnrészesek a Jézus halálában. Júdás ezt nem tudja elviselni. Ez egy olyan pontja az emberi életnek, a kegyelem mezejének, amit úgy neveznek, hogy már késő. Pedig ott volt még Jézus a közelében, rá is kérdezett kijózanítóképpen: hát ezért jöttél? De ő nem értett a szóból, nem okult a kérdésközből, árulóvá lett. A papok kaján mosollyal mondják: mi közünk hozzá? A te dolgod. Nem vállalják a cimboraságot, teljesen egyedül kell maradnia bűnével. Igen, mert Júdást maguk a papok is megvetik az árulásért. Az áruló végül önmagát is megveti az árulásáért. S ez a többszörös megvetés végül sok embert teljes önpusztításba sodor. Igen, mert a bűn lealjasít.

Lagerlöf Zelma svéd írónőnek több legendája maradt fenn. A *Veronika kendője* című legendájában ír Júdás eme rettenetes állapotáról. Júdás az út porában fetreng, s a lovasoktól azt kéri, hogy tapossák le őt, mert már nem bírja tovább elviselni ezt a lelkiismeret-furdalásos életet. Mindenki elmegy mellette úgy, hogy nem hallgatják meg ezt a kérését sem. Nem segítenek rajta, hogy mielőbb szabaduljon ettől az élettől.

Krisztust megvetni olyan, mint a gótikus templom boltívének zárókövét kivenni: összeomlana az egész épület. Ha kivesszük Krisztust az egyéni, a családi életből, akkor nincs, ami megtartson. Ne csodálkozz, ha recseg, ropog családi életed, ha sokan megvetnek és kerülnek, vagy a hátad mögött lebecsülve beszélnek rólad.

Horváth Imre költő egyik négyesorában beszél Júdásnak erről a döbbenetes lelki helyzetéről. Ezeket a szavakat adja Júdás ajkára:

*„Én felkötöttem a fára magam,
A harag, mi üldöz, határtalan.
Egyként gyűlöl ellenség és barát –
nem bocsát meg, csak a kötél s az ág.”*

Döbbenetes vége ez egy olyan embernek, aki nagyon közel volt az Élet Fejedelméhez!

Makkai Sándor a *Golgotán* című novellájában megírja, hogy ott van egymással szemben két fa. E novella szerint a Golgota közelében akasztotta fel ugyanis Júdás magát. Mégpedig egy olyan fára, amelyikről a legjobb kilátás nyílt a Golgotára. Ott áll a két dombon egymással szemben a két fa. Az egyik a Júdás akasztófája, ahova ő önkézüleg húzta fel magát. A másik a Jézus keresztfája, ahova mások kezei szegezték fel Jézust. Az egyik fán a kárhozat halálával pusztul el valaki, a másik fán az üdvösség halálával hal meg valaki azért, hogy életet szerezzen mindazoknak, akik valamikor e fa alá vi-

szik majd bűneiket, kérve a kegyelmet és bocsánatot. Júdás látta ezt a keresztet, de nem vette észre a megragadható kegyelmet. Júdás látta Jézust, nagyon sokat volt vele, s mégsem ismerte fel benne az Élet Urát.

Nagy kérdés az most, kedves testvérem, amikor a júdási sorozat végére érkezünk, hogy te mit látsz Jézuson, mit látsz a nagypénteki Krisztusban? Vajon hallod-e azt, amit Ő kérdezett a 38 éve beteg embertől: „Akarsz-e meggyógyulni?” Hány éve időszerű már ez a kérdés számodra is? Lehet, hogy még mindig nem gyógyultál meg. Lehet, hogy ez a húsvéti ünnep is elszáll fölötted úgy, hogy maradsz a régi nyomorúságodban. Méggy tovább megvetettként, egyre inkább sodródva a végzetes halál-vonál felé, ahonnan nincs többé visszatérés. Ne engedd életedet ide jutni! Mondd ki, hogy neked már kell a kegyelem!

Avagy megvted-e az ő jószágát? – kérdezi az ige. Mi nem engedhetjük meg ezt magunknak: Ha ezt tenné valaki közülünk, arra a júdási sors várna. Az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv első része arról beszél, hogy Júdás leszakadt az akasztófa köteléről, s alázuhanván, kettéhasadt közepén és minden belső része kiomlott. Így tetéződik meg az amúgy is drámai vég egy gyalázatos mozzanattal: külsőleg kettéhasadt az, aki korábban már belsőleg részekre szakadt. Nos, ilyen végtől akar megóvni minket az Úr.

Ez a belső és külső szétszakadás a kárhozat kifejező képe. Ennek egyedüli ellenszere az, ha idejében rátalálunk a kegyelemre.

Tudjuk, hogy a Jézus belső körében volt egy másik ember is, aki majdnem hasonló bűnbe esett, mint Júdás. A tagadó Péterről van szó. Péter is eljutott a megbánásig. Ő viszont tudta, kihez kell visszamennie a keserű bűnbánatával. Így juthatott el addig a felszabadító párbeszédig, ami a feltámadás után a Genezáret partján zajlott: Simon, Jónának fia, szeretsz-e engem? Amikor háromszor igennel válaszolt Jézus kérdésére, akkor végleg meggyógyult az élete. Júdás rossz helyen, a papoknál kereste a bocsánat helyét. Te ne a papoknál keresd a bocsánatot, hanem Jézusnál! Nála van kegyelem ma is. Biztos, hogy ez a kegyelem téged is megszabadíthat abból a kegyetlen állapotodból, amibe a bűn sodort téged. Ámen.

A bűnösök közé számláltatott

Nagyszombatra

Alapige: Ézsaiás 53,10–12

Nagypénteken Jézus váltságművének befejezésekképpen elhangzott a világgá kiáltott hír: „Elvégeztetett!”

Beteljesedett a nagy mű. Az Isten megváltó terve Jézus halálával célba jutott. Már a bűneset után Isten eltervezte, hogy elküld valakit, aki képes a kígyó fejére taposni, azért, hogy a bűn kígyója ne mardossa többé az ember sarkát, s ne kelljen nekünk örök veszteségre ítéltetnünk. Jézus győzelme a nagyszombat csendjében érlelődik, amikor nem is számírt rá a világ, amikor semmi zajos jel nem mutat arra, mi van készülöben a sírkamra csendjében. Egyszer csak titokzatosan, csendben, ahogy tavasszal kibomlik a virág, szinte észrevétlenül megnyílik a sír világa, legyőzetik a halál, és Jézus Krisztus a nagyszombat titokzatos, fájdalmas csendje után diadalmasan jelenik meg majd újra.

Nos, mindez az Úr akarata volt – olvassuk alapigénk első sorában. Isten akarata teljesedett be mindazzal, ami Jézussal történt. Még a borzalmas szenvedéssorozatában is.

Igen, az Úr akarta, hogy a betegség törje össze, rontsa meg. Ha nem rontatott volna meg Jézus testének épsége, ha nem törtetett volna össze, akkor a bűn rettenetes súlya továbbra is összetörte volna az ember életét.

Jézus halála éppen ezt a rontást állította meg. Valaki meg kellett szakítsa azt a romlásorozatot, amibe a bűn által kikezdett életünk belekeveredett. Isten megelégette a mi összetört állapotunkat és azért küldte Jézus Krisztust, hogy jóvátételül föláldozza magát. Így olvassuk alapigénkben: „Féldozta magát jóvátételül.” Igen, mert valaki jóvá kellett tegye azt, amit mi menthetetlenül elrontottunk. Mert az ember a bukás után saját életét is csak egyre rontani tudta tovább. Esetlenségével elrontotta az Istennel való kapcsolatát, aztán rettenetes gyilkosság nyomán végzetesen megrontotta a felebaráttal való kapcsolatát, és azóta az ember a megváltás hiányában, Jézus nélkül nem képes egyébre, csak a folyamatos rombolásra. Ezt a rettenetes rombolás-sorozatát csak Jézus Krisztus tudta megállítani. Ő jóvátette azt, amit mi elrontottunk. Mert mi illetéktelenül hozzányúltunk valamihez, ami nem nekünk volt szánva. A tiltott fa gyümölcsének a leszakítása jelképesen azt a mozdulatot idézi, amikor valaki illetéktelenül hozzápiszkál ahhoz, ami nem az övé. Vagy, technikai nyelven megfogalmazva, mondhatnánk, hogy úgy jártunk a mi emberi életünkkel, mint az a műszer vagy gépezet, amihez egy hozzá nem értő hozzápiszkált. Ezt tette az ember saját életével. S ezt a romlott állapotot csak egy hozzáértő valaki, csak Jézus Krisztus tudta helyreállítani. Mert csak Ő ismeri az emberi szívet, az emberi érzelmek világát, csak Ő tudja a mi gondolatainkat és vágyainkat, mert Ő teremtett minket.

Azt olvassuk tovább, hogy az áldozata nem volt hiábavaló. Ez az örömhíre az ézsaiási próféciónak. Látszólag, akkor, nagypénteken úgy tűnt, hogy Isten a vesztes, s a gonoszság a győztes. Amikor kajánul felkacagott az ellenség, amikor Jézust sorozatosan kigúnyolták, amikor arcátlanul megcsúfolták, amikor szembeköpték, arcul ütötték, meggyalázták. Amikor a tisztaságát, szentségét, alázatát és ártatlanságát emberi gyengeségnek tüntették fel, ez az állapot látszólag azt mutatta, hogy hiábavaló volt a Jézus önkéntes áldozata. Csakhogy ezt a prófécia már kétszáz évvel az esemény előtt megcáfolta. Ézsaiás úgy fogalmaz itt, hogy mégis meglátja utódait, mert sokáig él.

Kik a Jézus utódai? – kérdezhetnénk. Azok, akiket Szentlelke által új életre nemz, azok, akik hisznek Benne. Azoknak hatalom adatik, hogy Isten fiaivá legyenek. Ezek azok az utódai, a lelki gyermekei, akiket megváltott, akik ezt a megváltást elfogadták, akik hittel csüngenek ma is az élő Krisztuson. Ezek a gyümölcsök születnek az Ő lelki szenvedése nyomán.

Mindazok az Ő utódai, akik elhiszik a húsvéti csodát, akik hiszik, hogy Krisztus feltámasztó ereje által nekik is új életük lehet. Károli úgy fogalmaz, hogy „magot lát”, vagyis Ő egy olyan életnek a fakasztója, amelyik majd gyümölcsöket terem, amelyik meg-sokasodik azokban a magvakban, amelyek az Ő gyermekeinek az életében jelentkeznek. Mert amit vére által Ő elhintett, az később kisarjad. Amikor a keresztyének vérént ontották az üldözések első három századában, akkor ugyancsak ez történt.

Tertullianus mondta: „A keresztyének vére magvetés, ha egyet megölnek, tízszer annyi kel ki.” Jézust egyként, egyetlen engedelmes Istenfiúként ölte meg az emberi gonoszság. Íme, mennyi magvat szült az Ő halála! Micsoda magvetés történt a kereszten. Látszólag hiábavaló volt. De az a vér azóta annyi új életet szült, annyi büntől meggyalázott lelket tisztított meg. Annak a vének az ereje ma is hatékony, az ma is ki tudja irtani a bűn-bacilust, az ma is tisztává tud tenni minden szennyezett szívet, mert erő van benne. A Krisztus vére alatt ma is emberi életek tudnak kiegyenesedni, a Krisztus keresztye alatt ma is új vallomások születnek. Mint a legelső, amely a római pogány százados ajkán tört elő: Bizony, ez az ember Isten Fia volt. Igen, ilyen hatalmas ereje van a Krisztus vérének.

Azt mondja, hogy lelki gyötrelmeitől megszabadulva látja őket, s megelégedett lesz. Kiket?

Akik engedik, hogy Jézus megszabadítsa őket, akik már segítségül hívták ezt a szabadítót. Jézus testileg is gyógyított, de nagyobb hatékonysággal gyógyított lelki gyötrelmeket, mert tudta, hogy az emberi életnek nem az a legnagyobb gyötrelme, ha béna a láb, vagy vak a szem, hanem az emberi életnek a legnagyobb fájdalma a lelki gyötrelme. Az, amikor nincs benső békesség, amikor nyugtalanít valami, amikor emészt és rág a bűn férge belül, amikor valakit bántottál és ez nem hagy nyugton, az, amikor tudod, hogy rendezetlen a kapcsolatot valakivel. Amikor csak néhány bocsánatkérő lépés kellene, hogy helyreálljon az emberi kapcsolat, de nincs erőd megtenni ezt a néhány lépést. A lelki gyötrelmek ez a rettenetes formája az, amitől meg akarja menteni az övét Jézus Krisztus, és csak Ő képes erre.

Ott, ahol ez megtörténik, annak az emberi életnek a láttán Ő megelégedett lesz. Úgy, mint amikor egy orvos megelégedéssel nyugtázza, hogy a komplikált műtét, amit elvégzett, sikerült. A beteg meggyógyult és boldogan hazamegy a szeretteihez. Megelégedett lesz, úgy, mint egy jól végzett munka után a szakember, akinek a kezéből egy értékes darab kerül ki. Úgy, mint egy remekmű megalkotása után a művészember, aki megelégedett lesz, látva, hogy nem volt hiábavaló alkotói fáradozása.

Jézus Krisztus így szeretné az Ő halálának és feltámadásának a hasznát észrevenni rajtunk. Szeretne megelégedett lenni.

Az a nagy kérdése az igének feléd és felém, vajon Jézus Krisztus meg tud-e elégedni veled és velem? Ha belenéz szíved rejtekébe, titkos utaidba, belenéz szennyes fantáziádba, Istennek nem kedves gondolataidba, ha belehallgat a neki nem tetsző beszédedbe, ha belepillant a nem mindig helyes cselekedeteidbe, vajon mi látszik az Ő szemeiben? Vajon, akkor megelégedetten nyugtázza a te életedet?

Nos, hát ezért szeretné teljes hatalmával kézbe venni az életedet, mert tudja, hogy ha otthagya életedet a te kezében, akkor te csak rontására és ártalmára leszel saját életednek.

A záró versben azt a csodálatos ígértet olvassuk, miképpen koronázza meg Isten az Ő engedelmes, szenvedő szolgálójának az önkéntes áldozatát.

Végül a nagyok között ad neki részt. A hatalmasokkal együtt részesül zsákmányban, mert önként ment a halálba, mert hagyta, hogy a bűnösök közé sorolják, noha Ő nem volt bűnös. Úgy beszél itt a prófécia záró verse Jézusról, mint a megdicsőült Krisztusról, úgy, mint a harcmezőről győztesként visszaérkezett hadvezérről, aki hozza győzelme jeleként a hadi zsákmányt, és szétosztja katonáinak, akik vele együtt mentek az életveszélyes harcmezőre. Jézus Krisztus egyedül ment arra a harcmezőre, amelyre mi nem tudtuk volna elkísérni. Egyedül ment neki a Sátánnak, egyedül bánt el a kigyóval. Ebből a győzelemből, zsákmányból ad nekünk is.

Ő dicsőségesen bevonult a mennybe és minket is meg akar jutalmazni ott azzal a hellyel, amit előre elkészít nekünk is. Ez a nagy jutalom, amivel meg akarja ajándékozni azokat, akik el mernek indulni az Ő diadalmas nyomdokába, akik vállalják ezen a világon akár a gúnyt és megvetést is, azért, hogy egy ilyen töviskoronás Királyt mernek követni és életük Urává tenni. Sőt, ennek az előlegéből lehet már részünk nekünk is. Mert Ő már most meg akar jutalmazni minket, úgy, ahogyan Péter apostolnak válaszolt, amikor emberi számítás alapján megkérdezte Jézustól: Mi elhagyunk mindent Uram, mit kapunk cserébe? Jézus ezt válaszolta: Százannyit e földön, üldözésekkel együtt, és ráadásul az örök életet. Nos, ez a százannyi az, ami már most itt adatik azoknak, akik hiszik, hogy Jézus nem hiába halt meg. Ezt a hitet akarja Ő megjutalmazni, úgy, hogy tudjunk a hűsvéti győzelemtől fölragyogó életet élni. Ámen.

Nagypénteki prédikációk

Id. Kun Árpád

Kolozsvár

A vádirat eltörölve

Alapige: Kolossé 2,14

Bibliailvasás: Ézsaiás 52,13–53,12

Az ítélőbíró a vádlottat az általa elkövetett bűnténye miatt a polgári törvénykönyv alapján enyhébb vagy súlyosabb büntetéssel sújthatja. A büntett minősége miatt az ítélet életfogytiglani, vagy éppen halálos büntetés is lehet. A vádlottnak jogában áll a maga védelmére védőügyvédet fogadni. A védőügyvéd az elítélt testi-lelki fogyatékoságaira és az elődeitől örökölt káros hajlamaira hivatkozva enyhítheti annak büntetését, sőt az ítélet alól fel is mentheti őt.

Ha valaki nem is követett el életében törvényellenes cselekedeteket s nem is állott soha a polgári ítélőszék előtt, mégis egyszer csak meg kell állania, amaz utolsó napon az ítélő Isten széke előtt. Senki sem állíthatja magáról, hogy ő soha semmiféle bűnt nem követett el és nyugodt lelkiismerettel várja az ítélet napját. Bűn nélküli ember nincsen, mert mindnyájan bűnben fogantattunk, s hajlandók vagyunk Isten és felebarátunk gyűlölésére. Nem hiába kiált fel Pál apostol a Róm 3,10–12-ben: Nincs csak egy igaz is... nincs, aki jót cselekedjék, nincsen csak egy is. Ki az, aki sohasem vétkezett az Isten parancsolata ellen? A csak elgondolt, de soha el nem követett bűnök miatt is Isten megítél. Rettenetes dolog az élő Isten kezébe kerülni. (Zsid 10,31) Mert az Isten megemészthő tűz. (Zsid 12,39) Mi lesz veled, oh ember, mikor még Pál apostol is az ítélő Isten igazságára tekintve felsír: Menthetetlen vagy, oh ember! Mit lehet tenni? A bűneinket elsorolva, Isten előtt megvallva könyöröghetünk: „Ments meg Uram, engem az örök haláltól, Ama rettenetes napon, minden bajtót! Midőn az ég s föld meg fognak indulni, s eljössz a világot lángokban ítélni!” (Új Énekeskönyv, 321) Ha itt nincsen senki, aki megvigasztalja az utolsó ítélet kimenetele felől, hallgassunk csak Péter apostol tanítására: Uram, kihez mehetnénk? Örök életnek beszéde van te nálad. (Jn 6,68) Majd Pál apostollal együtt így tartsunk bűnbánatot: Oh, én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem a halálnak testéből? (Róm 7,24) Egy pillanat alatt eszébe jutott Pálnak, hogy Jézus a feltámadása után a Genezáret tavánál Péternek megbocsátotta, hogy őt megtagadta. Őt magát is, a Jézus Krisztust üldözőt is megszólította: Saul, Saul, mit kergetsz engem? Nem büntette meg őt, hanem beállította az őt követők sorába, s az ige hirdetésével bírta meg. Ekkor nyert bizonyágot Pál apostol afelől, hogy Jézusnál van kegyelem és bocsánat. Boldogan kiáltott fel: Hálát adok Istennek a mi Urunk a Jézus Krisztus által. (Róm 7,24)

Nagypéntek napja van. Kétezer esztendeje annak, hogy a földre szállott Úr Jézus Krisztus bémutatta az egyetlenegyszer engesztelő áldozatot a kereszten, és ezzel eltörölte a bűnt. (Zsid 9,26b) Magunkba tekintve, énekeljük: Lelkem, nézz a Golgotára, / Jézusodnak nézd fejét! / Tővissel van koronázva, / Mégis áldva néz feléd! / Szenved Isten bajnok / És bár vérzik homloka, / A világot nem átkozza, Meghal érte imádkozva. (111. ének)

Jézusnak az embervilág iránti szeretete jóllehet a keresztfán tetőzött, de földi életének egész útja is szenvedésekkel volt tele. Születésekor a szegénység vette körül. Alig pár hónapos korában Máriával, szülőanyjával, és nevelőapjával a menekülés útján járt. Jézus, mint a zsidók királya, aki megszületett, féltékenységet ébresztett Heródesben, aki halálra kerestette. Átlépték az ország határait s éveket töltöttek idegenben. Onnan visszatérve nem a szülővárosában, hanem Názáretben telepedtek le. Nevelőapjának, Jó-

zsefnek a halála után az ácsmesterség folytatásával kereste meg a kenyerét az özvegyen maradt édesanyjának és testvéreinek. (Mk 6,3)

Jézus messiási működése is megpróbáltatásokkal volt tele. Mindjárt a Jordán folyóban való megkeresztelkedése után a Sátán háromszor egymás után próbára tette az Istenbe vetett hitét. Messiási missziói útján az Írások szerint háromszor is meg akarták követni. A főpapok és írástudók hatalmukat féltették, és ők is a Jézus életére törtek. A tanítványainak a Jézusba vetett hite meggyengült. Nem akartak hinni büntörlő halálában, a keresztfán bemutatott áldozatának gyümölcésében.

A Gecsemáné-kertben, mikor vért verítékezve imádkozott mennyei Atyjához, azt kérte, ha lehetséges, ne kelljen elviselnie ezt a rettenetes szenvedést. De az embervilággért való elfogyhatatlan szeretetéből alázatosan alávetette magát Isten akaratának: „legyen meg a te akaratod” (Lk 22,39–46) Mikor a főpapi udvar szolgálói őt letartóztatják, tanítványai félelmükben szétszaladnak. Megkötözik ártatlan testét. Júdás már előbb egy rabszolga piaci árért eladta, s az ellenségei kezére juttatta. Főpapok vádolják, Heródes is csodálkozik a Jézus türelmén, Pilátus is, féltve a helytartói trónját, a sokaság akaratára átadja nekik. Péter letagadja, hogy ismerte Jézust. Királyi bíborpalástba öltöztetik. Fejére tövisből font koszorút helyeznek, királyi jogar helyett nádpálcát adnak kezébe. Ütik-verik, leköpdösik, keresztet helyeznek a vállára. A fájdalmak útján összeesik. Átszegezik kezét, lábát. Délről du. 3 óráig sötétség borítja be a Golgotá hegyét. Jézus nem sír, csak tűr. Ellenségeiért is imádkozik. A szenvedések miatt kiszáradt ajkáról elhangzik a magárahagyatottságának az érzése: Istenem, miért hagytál el engemet? (Mt 27,46) Még szóra nylik a szomjúságtól kicserepezett ajka: Atyám, a te kezembe ajánlom a lelkemet. (Lk 23,46) Elvégeztetett! (Jn 19,30) Isten elfogadta Jézusnak a bűnökért való elégtételét. Mindezek a Zsoltárok 22. részében és az Ézsaiás könyve 53. részében megírt dolgok teljesedtek be nagypénteken.

Hogy hitünk teljes legyen s legyen bizonyágunk a bűnök bocsánata felől, s hogy van jussunk és helyünk a mennyországban Jézusunk oldalán, földindulás rázta meg a Golgota hegyét. Jeruzsálemben a földrengés ereje kettészakította a templomban azt a függönyt, mely eltakarta a külvilág elől a szentek-szentjét. Ide csak a főpap, s ő is csak egyszer egy évben léphetett be. Ezzel az eseménnyel megnyílt az út az Atyához minden hívő számára.

A Kolossé 2,14 meggyőz bennünket, hogy mérge-férge a pokolnak, megromolnak ma végképp, nem árthatnak semmiképpen (99. ének). Bűneink vádiratát Jézus eltörölte.

Nagypénteken szívünkben szálljon fel a hódolat: „Az örökkévaló Királynak pedig, a halhatatlan, láthatatlan, egyedül bölcs Istennek tisztesség és dicsőség örökkön örökké!” Ámen.

Azután pedig imádkozzunk így az ének szavával:

„Szelíd szemed, Úr Jézus
Jól látja minden vétkeket.
Személyemet ne vesse meg
Szelíd szemed! Úr Jézus.”

Jézus megfeszítése

Alapige: János 19,16–22

Bibliaalvasás: 1Péter 2,21b–25

Olyan döbbenetes, ahogyan a halálra szánt Jézussal elbánnak az emberek. Úgy tűnik ebből a leírásból, hogy hatalmuk van fölötte. Azt olvassuk ugyanis, hogy Pilátus átadta őt, azok átvették, majd elvitték őt, és végül megfeszítették. Adták, vették, vitték, átszegezték, mintha csak egy tárgyról, egy darab deszkáról lenne szó. Kérdezhetnénk: hogy engedte meg Isten, hogy az ő egyszülöttje, akiben gyönyörködött, ide jusson? Hogy lehet ilyen vége annak, aki csak jót tett? Aki senkinek nem ártott. Akinek keze érintésére lábra szökkent a sánta, a béna, akinek keze nyomán vakok szemei nyíltak meg, akinek érintésére még a fertőző lepra is eltűnt. Akinek keze között megsokasodott a kenyér, akinek szavára a víz átváltozott borrá. Hogyan lehet ilyen a mi Istenünk irántunk való szeretete? Miközben minket kímél, akik nem voltunk méltók a kíméletre, nem kíméli azt, aki legméltóbb lenne erre. Tűz Tamás a *Keresztút* c. versében mindnyájunk gondolatait fogalmazza meg ilyenképpen: „*Nehéz elhinni, hogy így jár a végén, / mi szent volt, így roskadozzon a váll, / hogy két gerenda útkeresztelésén / találjon rá a megváltó halál.*”

Valóban nehéz elhinni ezt. Milyen Isten az, akit csak úgy meg lehet fogni, át lehet adni, el lehet vinni, s végül keresztre lehet szegezni? Jézusnak ez az önként vállalt útja. Ezt már közénk jövetelének mikéntje is mutatja. De különösen kézzelfogható módon bizonyítja az ő szenvedéstörténete, a keresztútnak minden apró részlete. Azt ugyanis, hogy ennyire azonosul Isten az emberrel: hogy Jézus Krisztus teljesen kiszolgáltatta magát nekünk. Amikor megszületett, máris halálra kereshető, üldözhető lett. Később, a legelső igehirdetése után máris szakadékba akarták dobni a názáretiek. S mivel egyre elviselhetlenebb az őszinte és mindent átvilágító igehirdetése, végül halálra szánt lett. Alaposan eltervezték, hogy meg is ölik őt. Igen, így ment ő kézről-kézre. Emberkézből-emberkézbe. Hogy végül gyilkosok között múljék ki, két gonosztevő között ég és föld közé függesztve.

Ez a mi emberi sorsunk is: kézből-kézbe jutunk. Először a szülő kezébe kerül a gyermek: nem tehet azt, amit akar. Felnövekedvén, ifjú életét meghatározza a társadalom: nem mehet oda, ahova akar, nem teheti azt, amit éppenséggel kíván. Megvannak a szokások, a jól kiformált emberi életrend, s akarva-akaratlanul, hozzá idomulni kényszerül az ember. Valamiképpen megszabott a sorsunk. Aztán, amikor társra lel, kénytelen hozzá is alkalmazkodni. Munkatársak közé kerül, ott is, ha meg akar maradni egy ilyen privát világban, a főnökére, munkatársaira hallgatnia kell. Valahogy ki vagyunk mindig szolgáltatva egymásnak. Jézus ezt vállalta.

Martin Buber, a neves zsidó történész és huszadik századi filozófus azt mondja nagyon egyszerűen, hogy az élet: találkozás. Igen, Jézus is közénk jött, hogy mi, emberek, a legnagyobb esélyben részesülhessünk: az Istennel való találkozásban. E nélkül ugyanis nincs élet, csak vegetálás. E nélkül csak kenyérpusztítók lennénk, csak sorsunk terhének a vonszolói maradnánk. Ha nem találkozhatnánk a nagybetűs Élettel Jézus Krisztusban, akkor semmi esélyünk nem lenne arra, hogy a mi emberi létünk a szó nemes értelmében életnek nevezhető legyen. Nos, hát Jézus ezért jött közénk. Ezért vállalta akár a tárgyi mivoltot is, hogy megragadható, átadható legyen, elvihető és végül az élők sorából kiiktatható legyen ott a Golgotán. Oda megy ki, cipelve a keresztyét. Különös ugyanis, hogy miután megfogják, átadják, elviszik Pilátus elől, utána kiment a Koponya hegyére, cipeli

a keresztfáját. Kiment Jeruzsálemből arra a szemétdombra, amelyiknek emberi koponyához hasonló formája volt. Az volt a kivégzés helye. Ott gyakran sebtében kellett eltemetni, különösen a pénteken meghalt gonosztevőket, akiket nem egyszer kikapartak a kutyák, vagy akár otthagyták a kereszten őket napokon át, amíg a madarak húszakat el nem hordták a csontvázról.

Az ugyanis, hogy kiment Jézus, azt érzékelteti, hogy végül is nem azért került a Golgota szemétdombjára, mert az emberek vitték ki, mint ahogy kiviszi az ember a szemetet. Ő önként ment ki éretünk oda, hogy a világ szeméttjévé váljon, hogy a mi életünk ne legyen értéktelen szemét, hanem legyen olyan, mint a tisztán csillogó aranykorona. Viszont jaj annak a városnak, amelyikből ilyen gyalázatos módon, ennyire megalázottan kell kimennie az Istennek. Tudjuk, Jézus nem véletlenül sírt e város fölött. Tudta, hogy ha neki ki kell mennie ebből a városból a halálba, akkor ez a város valóban király nélkül marad, s belepusztul annak hiányába. Igen, mert egy ilyen Király meg lehet ugyan a nép nélkül, de egy nép nem lehet meg e Király nélkül. A teremtésekor lelket is kapott ember nem lehet meg a lélek Ura nélkül. S ezért olyan fájdalmas, hogy Jeruzsálemből ki kellett mennie Jézusnak, cipelve a keresztfáját.

Jaj annak az életnek, ahol nincs helye ennek a töviskoronás Királynak. Jaj neked, ha nincs helye nálad az Ő uralmának. Jaj a családnak, ha Neki nincs szava a család mindennapi életében. Jaj annak az életnek, amelyiknek rendjét nem Ő szabhatja meg. Jaj annak a nemzetnek, amelyiknél nem fedezhetők fel az Ő jelenlétének a nyomai. Jaj annak a közösségnek, ahol Neki meg kell halnia!

Bizony, így megy Jézus az átok helyére, a keresztre, két gonosztevő közé kerülve. Gúnyképpen helyezik két gonosztevő közé. Ugyanakkor jelképes ez a hely, mert ő elfogadja, nem lázad ellene. Sőt, végső erőfeszítésével kihasználja ezt a lehetőséget is arra, hogy ha már gonosztevők közé feszítették meg, akkor mentse a menthető. Tudjuk, utolsó erejével egyiket besegíti az örökkévalóságba. Pedig a kereszthalál egyike volt a legborzalmasabbaknak. Az akkori történészek szinte alig találják szavakat a kereszthalál borzalmas leírására. Cicero azt mondja, hogy ez a halál leírhatatlan. Olyan szörnyű, hogy szavakat nem talál hozzá. Tacitus hasonlóképpen vélekedik. Igen, ennyire borzalmas a kereszthalál. A történelemből tudjuk, hogy perzsa eredetű volt, de eredetileg a karthágóiaktól vették át a perzsák is, majd a rómaiak. Csakhogy a rómaiak soha nem alkalmazták ezt a kivégzési módot a római polgárjoggal rendelkezőkön. Csak a provinciákban, a leigázott nemzetek tagjaira. A kivégzés eszköze Jézus esetében a kiteszáttatás keresztre.

Munkácsy Mihály megfestette a Jézus keresztre feszítését. Nem tudta elképzelni, hogy milyen lehetett a maga részleteiben a kereszten való szenvedés. Mielőtt hozzáfogott volna ehhez a festményhez, behozatott egy hatalmas keresztet a műtermébe, s barátaival felkötötte magát arra, hogy legalább valami halvány fogalma legyen, mit jelent egy emberi testnek a kereszten függni. Az életrajzírói leírják, hogy néhány perc múlva Munkácsy elájult a kereszten. Emellé még hozzá kell képzelni azt, mit jelentett átszegezett kezekkel és lábakkal ott függni a tűző napon, s mit jelentett, amikor a szomjúság gyötörte a szenvedőt, órákon, nem egyszer napokon át. Jézus Krisztus halála mégis mindenki másénál megrázóbb volt. Azért, mert nemcsak testileg szenvedett, hanem mert mindnyájunk bűnének a súlya rajta volt. Ezt a tusát elkezdte már a Gecsemáné-kertjében, ahol vért verítkezve, imádkozva kezdte megvívni a nagy lelki harcot megváltásunk érdekében.

Az ő halála minden vallásalapító halálától különbözött. Jézus nem vallásalapító volt, hanem Megváltó. Különös dolgokat lehet megtudni a világ nagy vallásalapítóinak haláláról. Buddha pl. 80 évesen halt meg úgy, hogy előző nap valami zsíros húst evett és

megterhelte a gyomrát. Ez váltotta ki azt a betegséget, ami gyors halálát okozta. Zarathusztra, egy másik neves vallásalapító 77 évesen halt meg egy vár ostroma közben, fegyverrel a kezében. A kínai Konfuciusz 73 évesen, ágyban, párnák között halt meg, miniszteri rangban, népes családjától körülvéve. S a történészek azt is megemlítki, hogy Mohamed, az iszlám hit megalapítója 62 évesen halt meg népes háremé körében, kedvenc felesége karjaiban. Most képzeljük emellé a Jézus Krisztus halálát. Sehol egy kedvese, sehol egy ölelő kar, sehol az öregségnek, a betelt életnek a jele, ifjúkora teljében a legborzalmasabb halálmennel vetik ki az élők sorából. Kérdezhetnénk: mi volt a bűne? Ez ott olvasható a kereszten, Pilátus íratta fel: a Názáreti Jézus, a zsidók királya. Tudjuk, hogy mindig föl kellett írni a keresztre a kivégzett bűnét, a feje fölé egy táblára. A Jézus feje fölött olvasható felirat felborzolta a zsidó vezetők kedélyét. Kérték is Pilátustól, hogy cserélje ki a feliratot úgy, mintha Jézus mondta volna: „, a zsidók királya vagyok” Pilátus azonban most nagyon határozott. „Amit megírtam, megírtam.” Utolsó fricska ez az általa soha nem szeretett zsidók felé, akik annyi borsot törtek már az orra alá. Ugyanakkor akaratlanul is annak közlése ez, hogy Jézus valóban a zsidók királya, annak ellenére, hogy a főpapok kijelentik, nekünk nem királyunk, hanem császáruk van.

Amikor Pilátus a megkorbácsolt és a nép elé állított Jézusra mutatva megállapítja: „Íme, az ember!” –, akkor is kimondja a világ egyik legnagyobb igazságát. Mert Jézus Krisztus személyében állt előtte az igazi ember. Ő maga már rég kivetkőzött emberi mivoltából, akárcsak az a tömeg, amelyik a megfeszítését követelte, s akárcsak az a főpapi társaság, amelyik ilyen könnyen túl akart adni királyán. Igen ám, de nem lehet ilyen könnyen túladni ezen a Királyon. Mert ott van felírva, és három nyelven lehet olvasni: latinul, héberül és görögül. Latinul, azaz az állam, a jog nyelvén, héberül, azaz a vallás nyelvén, s végül görögül, azaz a kultúra nyelvén. Hogy minden réteg, minden nemzet megtudja azt, hogy Jézus a Király. Ez a legelső evangélium-hirdetés, amit a pogány Pilátus önkéntelenül végez el, azáltal, hogy megmakacsolva magát, otthagyja a felírást Jézus feje fölött.

Kiderül tehát, hogy ez a Jézus próbakő. Úgy, ahogy Gyurkovics Tibor, a *Próba c.* versében mondja: „*Jézus próbakő / Jézusra mindenkinek választ kell adnia / ...Jézus próbakő. / Nagy, csillogó teher, / amit elvisz az ember, / vagy nem visz el. / ...Jézus olyan, / mint egy kereszt. / Két karja ki van tárva / s átmetszi egy függőleges.*”

Igen, Jézus próbakő. Az volt Pilátus számára, aki nem állta ki ezt a próbát. Próbakő volt Júdás számára, ő sem állta ki ezt a próbát. Próbakő volt a messiás-váró zsidóság számára. A zsidók sem állták ki ezt a próbát, nagyon kevés kivételtől eltekintve. Vajon mi kiálljuk-e ezt a próbát? Amikor ott állunk lélekben-gondolatban újra a Jézus nagy-pénteki keresztye alatt, s megpróbáltatunk, vajon mi lesz ennek az eredménye? Azt halljuk, Pál apostolt idézve, minden úrvacsoravételkor „próbálja meg az ember magát” Megpróbál minket is Jézus. Kiderül, hogy olyan nagy csillogó teherre válhat, amit el lehet vinni, ami életünket meggazdagíthatja, vagy nem lehet elvinni, s akkor elmegyünk mi nélküle, örökre szegényen. Nos, ez a nagy kérdés, hogy végül is hogyan döntünk: vajon úgy, mint Pilátus? Átadjuk, vigyék minél messzebbre tőlünk? Iktassák ki végérvényesen gondolatainkból, életünkéből? Nincs szükségünk Reá? Nem tudunk mit kezdeni Vele? Vagy végül is azt mondjuk, mint az egyik gonosztevő: Uram, nekem szükségem van reád, mert rajtam már csak te segíthetsz! Kegyelmet egyedül csak te adhatsz. Az én gonosztevő lelkemen egyedül csak te segíthetsz. Bizony, mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban, az Isten országában! S ez az a nagy esély, ami mindenkinek adatik, aki kiállja a próbát, s nem fut el a próbakőtől, hanem kész az életét végleg ráépíteni, hogy rendíthetetlen maradjon élete, s hogy az ítélet napján is kiállja a próbát, s ne emésztessék meg az ítélet tüzeitől. Ámen.

Húsvéti prédikációk

Gede Csongor

Kolozsvár, Református Kollégium

A feltámadt Krisztus első hét szava

Alapige: János 20,15–29

Bibliailvasás: Kolossé 1,9–23

Nagyon sok nagypénteki prédikáció íródott már Jézus kereszten elhangzott utolsó hét szaváról, amelyben az igehirdetők a kereszthalál értelmére és céljára, valamint Jézus szenvedéseinek és gyötrelmes kínjainak a bemutatására fektették a hangsúlyt, és ezáltal akarták kifejezni azt, hogy Jézus áldozata egyedi, egyszeri, megismételhetetlen és utánozhatatlan üdvtörténeti esemény.

A mai húsvéti igehirdetés a feltámadt Jézus első hét szavára épül, és arra akarja a figyelmünket irányítani, hogy a feltámadás értünk történt, vagyis – az üzleti életben használt szóval élve – mi vagyunk a „haszonélvezői” Jézus Krisztus feltámadásának. Jézus Krisztus feltámadása nélkül értelmetlen lenne az életünk, mert az Ő szabadító tette nélkül nem lenne megváltás és szabadítás, sem örök élet, sem Krisztus halál fölötti győzelmére irányuló reménység. De Jézus feltámadása utáni első hét szava reményt keltő üzenetet tartalmaz minden keresztyén ember számára.

Figyeljünk most együtt Jézus szavaira és engedjük, hogy ma bennünket is vigasztaljon bátorító szavai által.

„*Asszony miért sírsz?*” – hangzik Jézus első kérdése a könnyező Máriához. És most gondoljunk a saját életünkre, a saját könnyeinkre, a fájdalmainkra, a bánatunkra, a reménytelennek és megoldhatatlannak tűnő problémáinkra, és válaszoljunk Jézus feltett kérdésére. Miért sírunk? Önmagunkat sajnáljuk, szertefoszló vágyainkat és elképzeléseinket siratjuk, kétségbeesetten és tiltakozva lázadozunk Isten akarata ellen, vagy miért sírunk? Mi a fájdalomunknak és szomorúságunknak az oka? Jézus tudni szeretné a válaszunkat, mert Ő nem tud és nem is akar elmenni közömbösen az Ő vigasztalását és segítségét igénylő emberek mellett, mert Őt érdekli az, hogy mi van a mi szívünkben. Olyan jó lenne, ha tanulnánk valamit Jézus példájából, és ebben az önző, egoista világban mi sem mennénk el közömbösen, lelkiismeretünket nyugtatgatva és altatgatva a segítségünket igénylő emberek mellett, hanem érdekelne bennünket mások gondja-baja. Jézus nem ígér fájdalommentes életet Máriának, de ott van válaszként az ő fájdalmaira és szenvedéseire. Ő elhordozhatóvá akarja tenni az életünk igáját, könnyűvé akarja tenni terheit, bátorítani és erősíteni szeretne bennünket. De mi készek vagyunk-e elmondani neki szomorúságunk okát, hogy Ő segítsen, aki egyedül képes segíteni minden bajunkban.

• Jézus második szava egy barátságos megszólítás: „*Mária!*” Jézus személyesen ismeri Máriát, de ismer bennünket is, ma élő tanítványait. Ő mint jó pásztor ismeri nyájának minden tagját külön-külön, és a „juhok hallják az Ő hangját és követik Őt”. Halljuk, hallottuk-e már, vagy akarjuk-e hallani Jézus hangját? Jézus számára nem csak egy értéktelen személy vagyunk ebben a gyülekezetben összegyűlt „tömegeből”, hanem külön-külön, egyenként az Ő nyájának tagjai, az anyaszentegyház élő kövei, az „igaz hitben megegyező, örök életre elválasztott sereg” tagjai, amely sereget Isten a világ kezdetétől a világ végezetéig gyűjt magának. A keresztyén ember kiváltsága az, hogy ennek a seregnek kiválasztott tagja lehet.

„Menj az én testvéreimhez” – hangzik Jézus biztatása és a feladat Mária számára. Jézus feltámadásának híre olyan örömezenet, amelyet tovább kell adni, amelyet nem szabad csak magunknak megtartani, hanem arról bizonyosságot kell tenni mások előtt is. Olyan ez, mint mikor egy híres emberrel találkozunk, megismerjük, érdekes dolgokat tudunk meg róla és ezt nem bírjuk magunkban tartani, alig várjuk, hogy valakivel megoszthassuk örömeinket és élményeinket. Jézus nem egy ilyen híres ember, nem egy „szupersztár” – habár a Hollywoodi filmipar gondoskodik ezen törekvés érvényesítéséről –, hanem Ő a szabadító, aki bűneink rabságából akar kiszabadítani bennünket. Ezt kell nekünk továbbadni, valamint azt, hogy Ő feltámadt a halálból és felment a mennyekbe, hogy „helyet készítsen nekünk”

Az evangélium terjedésének a módszeréről is gondoskodik Jézus. Először Mária által üzen a tanítványoknak, aztán a tanítványok által üzen 3000 embernek, aztán a 3000 ember által üzen az akkori őskeresztény egyháznak, és ma üzen több milliárd embernek egyszerre. Akarsz-e te is Isten szócsöve lenni ebben a világban? Menj és mondd el a családodnak, gyermekeidnek, rokonaidnak s ismerőseidnek, hogy Jézus feltámadt a halálból. Ha te meggyőződted, győzd meg őket is arról, hogy ezt hittel el kell fogadnia minden embernek.

• „Békesség néktek” – így köszönti Jézus a tanítványokat. Békés és nyugodt hangon szól hozzájuk, és nem a számonkérés, felelősségre vonás, hibáztatás, vádaskodás és gyűlölet hangján. Pedig az lett volna a természetes, ha vádaskodva a következőket mondta volna: gyáva, megbízhatatlan emberek vagytok, miattatok vannak rajtam ezek a sebek, haragszik az Isten rátok, amiért így bántatok velem. De Ő nem ezt mondta, hanem megmutatta sebeit, és nyugalmat és békét akart teremteni a remegő tanítványok szívében. Háborút, félelmet, bajt, nyomort látunk, de békét már kevésbé. Történések jegyezték fel, hogy az elmúlt 4000 évben kb. 300 évig volt teljes béke ezen a földön. Pedig békeszerződésekkel próbálják a nagyhatalmak összebékíteni az ellenséges szándékú népcsoportokat, vallási csoportosulásokat egymással, és mégsem sikerül hosszán tartó békét teremteni. Talán azért nem, mert az igazi békeszerződéshez pecsétként Jézus Krisztus vére szükséges. És talán ezt felejtje el ez a világ. Jézus tud csak egyedül tartós békét teremteni a szívünkben. Mi csak Jézus béketeremtő szándéka érvényesülésének az eszközei, de nem a békesség egyedüli létrehozói és fenntartói vagyunk.

Egy rövid kis történettel szeretném szemléltetni az igazi békesség lényegét: „Sok-sok évvel ezelőtt élt egy király, aki rengeteg aranyat tűzött ki jutalmul annak a festőnek, aki meg tudja festeni a békesség tökéletes képét. A festménnyel egy hatalmas szoba falát akarta díszíteni. A felhívásra sok művész készített szebbnél szebb műveket. A király végül kettőt választott közülük, melyek igazán tetszettek neki, de még a kettő közül is választania kellett. Az egyik festmény egy tökéletesen csendes tavat ábrázolt, melynek vizében hatalmas hegyek tükröződtek, és a képen egyetlen kis fodros felhőcske kivételével tökéletesen tiszta kék égbolt látszott. Akárki látta ezt a képet, azt mondta, hogy ez a tökéletes mása a békességnek. A második kép is hegyeket ábrázolt, de ezek teljesen eltértek az előbbiektől. Kietlenek, töredezetek és kopárok voltak. A békességnek nyoma sem látszott rajtuk. A háttérben szürke felhők villámlottak, és az egyik hegyvonulat oldalán hatalmas vízesés robajlott. A király sokáig nézte a képet, mígnem észrevett egy parányi kis bokrot az egyik szikla repedésében. A bokorban egy kicsiny madárfészek látszott, amelyben a madárka tökéletes nyugalomban üldögélt a robajló vízesés, a vihar és szél közepette. A király a második képet jutalmazta.” – Vajon miért? – tehetjük fel a kérdést. Mert a tökéletes béke nem az a hely, ahol nincs semmi zavaró, nincs kemény munka és gond. Az igazi békesség az, amikor mindezek közepette mégis nyugalom tölt

el bennünket, amikor a Krisztustól kapott lelki nyugalom és békesség kezd uralkodni a mi szívünkben. A békesség tehát nem hangulat kérdése, és nem személyiségtípus kérdése. A békesség egy olyan állapot, amelyet a Jézus Krisztus életünkben való jelenléte tud megteremteni. Tombolhat körülöttünk vagy bennünk érzelmi vihar, mert a körülmények ellenére nyugodtak tudunk maradni, ha Jézus szavának értéke van a mi életünkben: *„Békességet hagyok néktek, az én békességemet adom néktek, nem úgy adom én néktek, amint a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen.”*

• *„Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket”* – így bízza meg Jézus a tanítványait a szolgálat feladatának teljesítésével. De Ő erőt is ad a mindenkori tanítványoknak a szolgálat teljesítéséhez. A keresztyén embernek fel kell ismernie, hogy a megfelelő helyen, a megfelelő időben, a megfelelő eszközökkel hogyan kell segítenie. Luther Márton a következőképpen fogalmazza meg az ember Istentől kapott rendeltetését, és az ember eltorzult szerepét a világban: *„Isten megteremtette az embert és kezet adott neki. Kezet adott arra, hogy simogasson. De az ember megtanult ütni. Azt kérte, hogy vigasztaljon, és ő mégis bánt. Arra adott kezet, hogy hívjon. És az ember mégis elutasítja magától a másikat. Megbízta, hogy felemeljen, és ő mégis letaszítja a másikat. Kezet adott, hogy imádkozzon, és ő mégis megtanult az ég felé emelt ökölbeszorított kézzel átkozódni és szidni az Istent.”*

Ebben az eltorzult világban a ránk bízott feladat a vigasztalás, a bátorítás, a buzdítás, a szeretet szavával történő intés és feddés kell legyen.

• Jézus hatodik mondata Tamáshoz, a kételkedő tanítványhoz szól, ahhoz az emberhez, aki kimaradt a közösségből, kizárta magát abból az élményből, amelyben a többi tanítványnak része volt Jézus első megjelenésekor. Így szól hozzá Jézus: *„Nyúíjtsd ide ujjadat, és nézd meg kezeimet, nyúíjtsd ide a kezedet és tedd az oldalamra és ne légy hitetlen, hanem hívő.”* Jézus türelmes és kegyelmes a kételkedő Tamáshoz, nem ítéli el, nem közösi ki őt, hanem segítséget nyújt, újabb esélyt ad neki arra, hogy meggyőződjön a feltámadás tényének valóságáról. Íme egy újabb tanulság, amely arra int bennünket, hogy mi se közösi ki a kételkedőket, a gyülekezeti közösségtől eltávolodottakat; hanem szeretettel és ítélkezés nélkül fogadjuk őket Jézus tanítványainak közösségébe.

• A feltámadt Jézus hetedik szava különösképpen nekünk, mai tanítványoknak hangzik: *„Boldogok, akik nem látnak és hisznek.”* Mi hit által, a szentírás olvasása általi **„biztos ismeret és szívbeli bizalom”** kialakulásának következtében tudjuk csak megérteni a húsvéti eseményeket.

Ha boldogok szeretnénk lenni, akkor hinnünk kell Krisztus feltámadásában. Ámen.

Joó Sándor

Feltámadás és élet!

Alapige: János 11,25

Bibliaolvasás: Máté 28,1–10

Ez a most felolvasott ige Jézus sok nagy mondása között is talán éppen a legnagyobb és legmerészebb! Képzeljétek el, ha nem Jézus, hanem valaki más mondaná önmagáról, hogy *„Én vagyok a feltámadás és az élet”* (25b) – kinevetnénk, lesajnálánánk, megbotránkoznánk rajta. Nagy szavakban, nagy mondásokban, nagy ígéretekben nincs hiány ezen a Földön! Elegünk van már belőlük! De ez minden emberi nagyotmondásnál is sokkal sokkal nagyobb! Ilyet valóban csak egy örült mondhat – vagy Isten! És még ha Jézus szájából hangzik is, vagy megbotránkozni lehet rajta, vagy boldogan megragadni, és éle-

tünknek, halálunknak minden reménységét reá építeni. Bár mindnyájan, akik most itt vagyunk, ez utóbbi módon tudnánk igazán elfogadni ezt a diadalmas húsvéti evangéliumot.

És el is fogadhatjuk bátran, mert Jézus nem a nagy szavak embere volt, hanem a nagy tetteké! Amit Ő valaha mondott, az sohase maradt csak szó, hanem élő és valóságos tetté is vált mindig. És éppen a húsvét nemcsak nagy szavaknak az ünnepe, hanem a legcsodálatosabb, a legistenibb cselekedeteknek az ünnepe! Azon a húsvét reggelen ez a nagy mondása, hogy: „Én vagyok a feltámadás és az élet” eleven valósággal telített ténnyé, tetté, megtörtént eseménnyé vált! Jézus feltámadott! Éppen ez a nagyszerű a húsvétban, hogy itt nem szép szavak hangzanak el, hanem itt egy történésről, eseményről van szó, arról, hogy Jézus a halál kemény valóságával szembeállította az Ő még keményebb *életének* a valóságát! És ezzel azon szavainak is, amelyeket valaha mondott, isteni energiától feszülő töltést adott! És én boldogan hirdetem néktek ezen a húsvét reggelen Jézus Krisztusnak halálból való feltámadását. Nem egy bölcs mondást, mély értelmű eszmét, nem egy nagyszerű gondolatot hirdetek, még csak nem is egy dogmát az egyház tanításából vagy egy textust a Bibliából, hanem egy konkrét történelmi tény, megtörtént eseményt, egyébként elképzelhetetlen, halált megsemmisítő, életet teremtő cselekedetet: Jézus Krisztus feltámadását!

„Én vagyok a feltámadás és az élet” (25b), igen, ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy Ő maga feltámadott és Ő maga él! A halálnak abból a mély valóságából, amibe emberek milliói, generációk egymás után merültek alá, és amiből még soha senki meg nem szabadult: Jézus feltámadott! Ő, Aki fölött nagypénteken szintén összezsaptak a halál örök hullámai, Ő kiemelkedett abból a sziklasírból, ahová eltemették, kiszállt és ott áll a húsvét reggel ragyogásában, és olyat mond az ámuló embereknek, amit se előtte, se utána soha senki nem mert kimondani: „halott valék, és ímé élek” (Jel 1,18) Nem tudom én megmagyarázni nektek ezt a csodát, nem is lehet, hanem csak egyszerűen, de valóban boldogan továbbadni, mint a legnagyobb örömhírt, hogy Jézus feltámadott a halálból!

De még ennél is többről van szó. Nemcsak azt mondja Jézus, hogy feltámadtam és élek, többet mond! Így szól: Én vagyok maga a feltámadás és az élet! És ezzel mintegy a maga feltámadását és életét a mi feltámadásunk és életünk forrásává, alapjává teszi. Az Ő feltámadása nemcsak feltámadás a maga saját halálából, hanem feltámadás a *Halálból!* Ő nemcsak a saját sírjáról hengerítette el a követ, hanem minden sírról! Ő magát a Halált győzte le, azt a Halált, ami magában foglalja a te halálot is, meg az enyémet is. A Szentírás olyan csodálatos plasztikussággal nevezi Jézust így: „a halottak közül az elsőszülött” (Jel 1,5). A Bibliában elsőszülött az, aki az anyaméhet megnyitja. És Jézus azért az elsőszülött a halottak közül, mert az Ő élete megnyitotta a halált. Jézus megnyitotta a halál bezárt kapuját. Ő az első, Aki ezen a megnyílt kapun átment. És azt a kaput nyitva hagyta maga után. Jézus a nagy Úttörő a halálon át az örök életbe. A halálból való feltámadás tehát az Ő feltámadásával közel kétezer esztendővel ezelőtt nem fejeződött be, hanem éppen csak elkezdődött. Ami akkor húsvét reggelén történt, az nincs befejezve, az még csak kezdet, aminek folytatása van. A feltámadás olyan cselekedete Jézusnak, ami most is folyamatban van, még nem teljesen kész, még hiányzik belőle valami: az Ővéinek is a feltámadása és élete. Jézus most azon munkálkodik, hogy az Ő feltámadásába minket is bevonjon, az Ő feltámadásának az ereje minket is magával sodorjon, s az Ő feltámadása és élete a mi feltámadásunk és életünk is legyen!

Figyeljétek csak jól meg, így mondja Jézus: „Én vagyok a feltámadás és az élet!” Tehát én vagyok! Vagyis a mi feltámadás-hitünk egy Én-re, egy élő Valakire összpontosul és épül fel. Nemcsak egy múltbeli eseményre, ami valamikor régen megtörtént, hanem annak az eseménynek, annak a ténynek a cselekvőjére, magára a most is élő, halálból feltámadott Személyre! És milyen nagyszerű ez! Mert az az esemény nem tud idejönni

hozzánk, az az esemény ott marad a múltban, Arimáthiai József kertjében, ahol ezerkilencszáz és egynehány évvel ezelőtt történt! De az az élő személy, Aki feltámadott, áthatol az azóta eltelt sok-sok évszázadon, egészen a mai napig, 1966. április 10-ig, belép ide a templomba, és ezt mondja: „Én vagyok a feltámadás!” És ezzel a feltámadás nagy, boldog, diadalmas tényét a mának a realitásával teszi. Én a feltámadást nem úgy hirdetem most, mint egy szép tanítást, hanem azt a Feltámadottat hirdetem, Aki bár láthatatlan, de eleven valóságban most itt van közöttünk! Aki ma is minden szomorkodó Mártának mélyen belenéz a szemébe, és ezt mondja: Nézz rám, Márta, én vagyok a Feltámadás és az Élet! *Én vagyok!* Itt vagyok! A te számodra is a feltámadás és az élet vagyok!

De az Ige még tovább folytatódik, így: „a ki hisz énbenem, ha meghal is, él” (25c). „Ha meghal”, ez az, ami egyszer mindnyájunkkal megtörténik. Ezt fogják mondani egyszer énám is, meg terád is, meg a gyermekeinkre is! Azt, hogy meghalt! Bizonyára látatok már tüzletben vagy vendéglőben halakkal teli akváriumot. Mindig újra belenyúl egy kéz felülről és kivisz egyet belőle. A többiek pedig tovább úszkálnak nyugodtan amíg... Igen, amíg aztán ők is sorra kerülnek, mindnyájan. Mi is így úszkálunk a nagy életakváriumban. Csak mi... nem olyan nyugodtan, mint a halak. Mi tudjuk, mi számolunk vele. Tudjuk bizonyosan, hogy egyszer, holnap, holnapután, miérettünk is lenyúl a félelmetes kéz. „Hodie mihi, cras tibi” (ma nekem, holnap neked) – végünk van. Ma én megyek, holnap te. Vagy ha te még előbb, én egészen bizonyosan megyek majd utánad. Egészen bizonyosan, mert ha egészségesen és akármilyen életerősen ülünk is itt most ebben a templomban, előbb-utóbb mindegyikünknek igen akut szükségünk lesz a feltámadásra!

És hadd idézzem most az emlékezetetekbe ezen a húsvéti reggelen azokat a szeretetteket, akik már meghaltak. A római katolikus egyháznak külön ünnepe van erre: a halottak napja. Mi protestánsok húsvétkor ünnepeljük a halottak napját! Ilyenkor gondolunk a halottainkra. Húsvétkor a legjobb és legvigasztalóbb gondolni a halottainkra. Oh, micsonda felséges ígélet ez: „a ki hisz énbenem, ha meghal is, él!” Ez az egyetlen igazi vigasztalás a gyász szomorúságában!

„Ha meghal is...” ugye tudjátok, hogy a testi meghalás előtt is, óh, olyan sokféle halál van! A halott halálnál is rettenetesebb az élő halál vagy a halott élet. Az a halál, ami most is, itt is, ebben a templomban is olyan sokféle formában jelen van. Az a halál, amely valakinek a hideg, érzéketlen szemén át néz ki: egy meghalt házasságnak, egy halott boldogságnak vagy egy halott szívnek, léleknek a halála! Van olyan is, hogy meghal valaki szívében a bizalom, a remény, az öröm, a mosoly! Sőt olyan is van, hogy valaki úgy érzi: Isten is meghalt a számára! Így szoktuk mondani valamilyen szituációra, ami már egészen reménytelenül elveszni látszik: halott ügy! Nem lehet segíteni rajta. Nem így nézett ki sokszor ez az egész világ a maga szörnyű anyagiasságával, pénzimádatával, atombombájával? És nem így néz-e ki sokszor a mi egyéni kis világunk a maga szomorúságával, bűneivel, tehetetlenségével? Olykor még az egyház is: a zsoldárénekek, az imádság, a hit is tud halott lenni!

És a legrettenetesebb halál a meghalás *utáni halál!* A végső, a legvégső halál! Mert a meghalás után is van még valami: az ítélet! Így van megírva: „Elvégeztet dolog, hogy az emberek egyszer meghaljanak, *azután* az ítélet.” (Zsid 9,27) Minden oldalról körülvesz bennünket és gyötör a halál a maga különböző dimenzióival és aspektusaival: az idő, a lelki és örökkévaló halál! Meghajtja előtte a fejét, és – meghal! De íme, nézzétek, Jézus húsvétkor a halálban meghajtott fejét újra felemeli, és mindenféle halottnak ezen a Földön odakiáltja: Fel a fejjel! „Aki hisz énbenem, ha meghal is él!” Nemcsak a temetői halottak, hanem a világban járkáló halott lelkek számára is Ő a feltámadás és az élet! „Én élek” – mondta egyszer Jézus, és hozzáfűzte: „ti is élni fogtok” (Jn 14,19). Halljátok, ez a mi jövőnk zenéje. Ez a legfelségesebb zene. Élteni fogtok!

A halottaink élnek! Mi is élni fogunk! Úgy, mint Jézus: örökké! Micsoda távlat, micsoda nagyszerű jövő, amit a húsvét fényében Isten garantál azoknak, akik Őhozzá tartoznak! Élni fogunk. Igen, ez a jövő –, de olyan jövő, ami már ma kezdődik! Az az örök élet, amiről Jézus mondja, hogy én vagyok: nem egy a földi élet horizontján túl lévő másik ország, ami valahonnét a siron túli világból integet felénk –, hanem az az örök élet, a menny már itt kezdődhetik, most, akár ebben a pillanatban, most, hogy itt ülsz a templomban. Hogy is mondta egyszer Jézus: „Bizony, bizony mondom néktek, hogy a ki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elbocsátott, örök élete van; és nem megy a kárhozatra, hanem átalment a halálból az életre.” (Jn 5,24)

Tehát akármilyen módon vagy halott, Jézus ma téged is olyan emberré tehet, aki már feltámadott a halálból, aki a Krisztus feltámadásának ereje által él! Él! Persze ez az élet most még nagyon botladozó élet, úgyhogy bizony sokszor elszégyellhetjük magunkat miatta, – de mégis élet, – Krisztusból való élet és belőle egy kicsi is többet ér, mint egy halállal teli világ! Az az élet, amiben Jézus részesít az Ő feltámadása által, igazán valódi élet, elmúlhatatlan, boldog élet! Nem panasszal, sóhajtással, jajgatással teli élet, hanem ragyogó, éneklő, győzedelmes élet. Egy egészen új és más élet! Olyan élet, ami nyugalmat jelent a lelkiismeretben, békességet a szívben és örömet a dolgokban, az emberekben. Erővel, aktivitással teli élet. Isten megváltott gyermekeinek az élete. És Isten gyermekei nem halnak meg többé „aki hisz énbennem, ha meghal is, él” (25c)! És ha van itt valaki, akinek halott a családi élete, meghalt a boldogsága vagy a hite, kihúlt a szíve: arra is érvényes a nagy húsvéti ígélet: „élni fog!” Élhet! Mert itt van közöttünk a feltámadás és az élet. A feltámadott és az élő Jézus Krisztus!

Ma az emberiség legnagyobb kérdése az élet vagy a halál! Egy beláthatatlanul gazdag fejlődés, vagy egy szörnyű tömeggyilkosság. Nézzétek, mi, akik még a nyitott sír mellett is a feltámadást hirdetjük, akik még a halállal szemben is az életben hiszünk, első rendben vagyunk hivatva arra, hogy e halállal fenyegetett világnak, megrettent emberiségnek az élet jó reménységét nyújtsuk. És könyörögjünk azért, hogy Urunk vonja be az Ő feltámadásának folyamatába azt a jó szándékú emberi törekvést, amelyik az emberiség életét fenyegető veszély elhárításán fáradozik.

Ki az, aki él, még ha meghal is? Így mondja Jézus: aki hisz énbennem! Ez nemcsak feltétel, hanem még inkább meghívás! Jézus hív, ösztökél, sürget, hogy higgy Őbenne! Senkinek nem tilos hinni Jézusban! Mindenkinek szabad! Micsoda felséges evangélium ez a halott embereknek! Húsvét a halott emberek számára igazán ünnep! „Aki hisz énbennem, ha meghal is, él!” Tehát aki a maga halálával Jézushoz jön, hittel rábízta magát egészen, az ÉL! – ÉL! – ÉL! Gyertek hát, könyörögjünk hittel:

Jézus segíts engem ebben,
Hogy éltem folyjék szentebben.
És hogy ne menjek ítéletre,
Támassz fel engem új életre!
A Te Lelkednek ereje
Az új életnek kútfeje;
Hogy hát legyek élő személy:
Lelked által énbennem élj!
Ámen.

(E prédikáció közlésével köszöntjük a *Kicsoda szabadít meg?* c. Joó Sándor prédikációskötet szerkesztőjét, Ajtony Ártúrt kitartó munkájáért.)

Az asszonyok hite és a mi hitünk

Alapige: Máté 28,1–10
Bibliailvasás: Kolossé 1,12–23

Minden húsvétkor elhangzik a feltámadás története, mindnyájan jól ismerjük, szinte kívülről tudjuk ezeket a történeteket. Kérdezhetné a kívülálló: mire jó ez az állandó ismétlés? Szükségünk van arra, hogy újra és újra, húsvétról húsvétra halljuk a feltámadás történetét. Szükségünk van arra, hogy újra és újra halljuk, nem csak a földi élet törvényei léteznek, főül lehet kerekédni a földi törvényszerűségeken, nem a halálé és a gyászé az utolsó szó, le lehet győzni a gonoszságot, a szeretetlenséget, a gyűlöletet, le lehet győzni a rosszat jóval, van kiút a reménytelenségből, van lehetőség az újrakezdésre minden helyzetben. Szükségünk van az ünnepre sivárodó életünkben, szükségünk van Istennek erre az ajándékára, hogy kilépjünk a mindennapok egyhangúságából, feltöltődjünk hittel, reménnyel, szeretettel, és új erővel lépjünk tovább életutunkon.

Máté evangélista híradásában két asszony megy ki a hét első napjának hajnalán a Jézus sírjához: Magdalai Mária és a másik Mária, a Jakab anyja (vö. Mk 16,1). E két asszonyról beszél Máté a Jézus haláláról szóló eseményeknél is, azon asszonyok közé tartoznak ők, akik Galileában szegődtek Jézus tanítványaiul, követték Jézust és „szolgáltak neki” egészen haláláig. Ezek az asszonyok tulajdonképpen Jézus leghűségesebb tanítványai közé tartoztak, hálából, meggyőződésből követték Jézust, és mindvégig kitarítottak mellette. Figyeljük meg az evangéliumi híradást: ott vannak Jézus keresztre feszítésekor (Mt 27,55–56), amikor a tanítványok bujkálnak, ott vannak a Jézus temetésekor, ott maradnak a sírnál, miután Arimáthiai József eltemette Jézus testét (Mt 27,60). A szombat elmúltával, a hét első napján hajnalban ők mennek ki a sírhoz, „hogy megnézzék a sírt” Ez utóbbi ige inkább szemlélődést, nézelődést jelent – ezek az asszonyok nem tudnak elszakadni szeretett tanítójuktól, aki nem törődött a kor előítéleteivel, és emberszámba vette őket, tanítványainak fogadta őket. Hálájuknak, ragaszkodásuknak a jele, hogy halálában sem akarják Jézust magára hagyni, ott a sírjánál akarnak elmélkedni a történet felett, ott akarják újra elsiratni Jézust.

A sírnál – Máté evangélista egyedülálló híradása szerint – mindent így találnak, mint amikor otthagyták, a szombat beállta előtt, a sír bejáratát lezáró kő a helyén, az örök a helyükön. (Máté híradása szerint a főpapok és farizeusok őriztetik a sírt, nehogy a tanítványok ellopják a Jézus testét, és így bizonyítsák, feltámadt.) Ekkor támad földrengés, megjelenik az Úr angyala, és a szemük láttára hengeríti el a követ a sír bejáratáról. Az az érzésünk e történet hallatán, hogy bepillantunk a feltámadás csodájába, megláthatunk valamit abból az asszonyokkal együtt. Hiszen ők látják, átélik, hogy az Úr angyala saját kezűleg hengeríti el a követ. De az elhengerített kő csak az üres sírboltot tárja fel, Jézus teste nincs ott, az asszonyok csak az Úr angyalát látják, fehér ruhában, villámló tekintettel. Érdekes módon az örök is látják az Úr angyalát, meg is rettennek tőle, mint ahogyan valószínű az asszonyok is, de az angyal szava csak az utóbbiakhoz szól: „Ti ne féljete!”

Az angyal elmagyarázza az asszonyoknak, mi történt: „tudom, hogy a megfeszített Jézust keresitek. Nincsen itt, mert feltámadt, amint megmondta. Jöjjetek, nézzétek meg azt a helyet, ahol feküdt.” (5–6. vers) Az angyal nemcsak megnyugtatja az asszonyokat, nemcsak megmagyarázza a történeteket, hanem feladattal bízva meg őket: „menjete el gyorsan, mondjátok meg tanítványainak, hogy feltámadt a halottak közül, és elöttetek megy Galileába: ott meglátjátok őt.” (7. vers)

Az asszonyok azt a megbízatást kapják, hogy adják hírül a tanítványoknak, Krisztus feltámadt. Tehát az evangélium hirdetésének szolgálatát kapják, az igehirdetés szolgálatát kell végezniük, elsőként a tanítványok közül. Pál apostol, amikor a korinthusiak számára idézi az evangélium lényegét, az üdvüzenet összefoglalását, azt írja: „Eszetekbe juttatom, testvéreim, az evangéliumot hogy tudniillik Krisztus meghalt a mi bűneinkért az írások szerint. Eltemették, és – ugyancsak az Írások szerint – feltámadt a harmadik napon, és megjelent Kéfásnak, majd a tizenkettőnek.” (1Kor 15,3–5) Az evangélium, az örömhír lényege, hogy Krisztus feltámadt. Ezt hirdették a tanítványok, az apostolok, ezt hirdette Pál apostol. És ezt kellett hirdetniük elsőként az asszonyoknak.

Az asszonyok felfogják az örömhírt, felfogják megbízatásuk súlyát, nagyszerűségét, és engedelmeskednek a megbízatásnak. Azt olvassuk: „félelemmel és nagy örömmel futottak, hogy megvigyék a hírt tanítványainak.” (8. vers) Úgy vélem, ez volt első jutalmuk hűségükért, ragaszkodásukért, kitartásukért: elsökként hallhatták a feltámadás örömhírét, az evangéliumot, és elsökként vihették a hírt a tanítványoknak. Második jutalmuk a Feltámadottal való találkozás: elsökként találkozhattak a feltámadott, élő Krisztussal. „És íme, Jézus szembejött velük, és ezt mondta: Legyetek üdvözölve!” Ez a köszöntés szó szerint azt jelenti: „Örüljete!” A Feltámadottal való találkozás eloszlatja az asszonyok utolsó félelmét, és teljessé teszi az örömet. Az asszonyok túlszorduló örömeikben megragadják Jézus lábát, és leborulnak előtte. Ez a hódolatnak a jele, a szeretet és tisztelet ösztönös, spontán kifejezése, és nem azért történik, hogy megbizonyosodjanak a Feltámadott testi valóságának mivoltáról. Ők hódolnak feltámadott Urukna, őszinte örömmel, kételyek nélkül. Érdekes, hogy amikor a tanítványok találkoznak a feltámadott Krisztussal Galileában, ők is leborulnak előtte, „pedig kétségek fogták el őket” – mondja az evangélista. Az asszonyok nem kételkednek, ők hisznek, és öröm tölti el őket. Az angyal megbízásának is gondolkodás nélkül engedelmeskednek, nem kételkednek szavaiban, nem mérlegelnek. Jézus újra megbízza őket, immár személyesen, az evangélium hirdetésével: „Ne féljete: menjete el, adjátok hírül atyámfiainak, hogy menjenek Galileába, és ott meglátne engem.” (10. vers)

Ez a történet újra meggyőz minket az asszonyok hite által arról, hogy Krisztus él, és Krisztussal bárki találkozhat. Mert a feltámadott és élő Krisztus minden embert megkeres, függetlenül társadalmi pozíciójától, függetlenül az emberi megítéléstől. Ez a történet újra meggyőz minket arról, hogy Krisztus számára mindenki fontos, ő megkeresi a jelentéktelent, a tömegben elvesztőt is. Ezek az asszonyok mindig háttérben voltak, alig-alig szól róluk az evangélium, az akkori társadalomban nem számítottak teljes jogú emberek, kiszolgáltatottak voltak, jelentéktelenek. És Jézus mégis őket méltatta arra, hogy megjelenjen elsőként számukra.

Krisztus megkeresi az embert, az egyszerű embert is, a háttérben maradt is, és feladattal bízza meg az embert, az evangélium hirdetésének feladatával. Mindnyájan megkapjuk Krisztustól ezt a megbízatást, de nem mindnyájan egyformán. Az asszonyok a tanítványokat kellett hogy megkeressék a feltámadás örömhírével. A tanítványoknak másként kellett azután hirdetniük az evangéliumot. Nekünk, mai tanítványoknak szintén másként kell hirdetnünk, hogy Krisztus feltámadt, Krisztus él. Nekünk elsősorban cselekedeteinkkel kell hirdetnünk ezt az örömhírt. Megváltozott életünkkel, újjáteremtett életünkkel kell megmutatnunk ebben a „krisztustalan” világban, hogy lehet élni másként is, lehet élni a krisztusi értékek szerint, és érdemes a krisztusi értékek szerint élni. Életünk egészével, viselkedésünkkel, cselekedeteinkkel, szavainkkal kell megmutatnunk, hogy Krisztussal élünk, Krisztussal, aki feltámadt, aki él, aki megkeresett bennünket, és megváltoztatott bennünket. Megváltoztatott életünket mutatja, hogy eljövünk a templomba, és Isten szavát hallgatjuk, Isten akaratát keressük; hogy békességre törekedünk magunk

körül; hogy a szeretet vezérel minket emberi kapcsolatainkban; hogy megőrizzük a reményt, a hitet az embert próbáló időkben, helyzetekben is.

Ott kell nekünk az evangéliumot hirdetnünk, ahová Isten minket helyezett. Életünk különböző színterein kell nekünk a feltámadott Krisztust hirdetnünk, nem nagy szavakkal és nagy, világot rengető tettekkel, hanem elsősorban azzal, hogy örömmel végezzük munkánkat, örömmel tesszük mindazt, amit reánk bíz Isten, apróbb és nagyobb feladatokat a mindennapi életben, családi, embertársi, felebaráti kapcsolatainkban. Így tudjuk a legvilágosabban hirdetni, hogy Krisztus a mi Urunk, tiszta, szép életünkkel, amelyben megtaláljuk az öröm óráit, mert felfigyelünk arra, ami örömet hoz az életünkbe, Istennek ajándékaira, és nem csak a negatív történéseket, a panaszkodnivalót tartjuk számon.

Ha engedelmeskedünk Krisztus megbízásának, és örömmel, mérlegelés nélkül, fontolgtatás nélkül végezzük azt, amit reánk bízott, meglesz a jutalmunk, amint az asszonyoknak is megtlett: megtapasztaljuk, megéljük Krisztus jelenlétét életünkben. Életünk rendhagyó helyzeteiben, a rettegés pillanataiban, az értetlenség, a félelem perceiben befelé fordulva meghalljuk Krisztus szavát, aki szól hozzánk, a Szentírás szavain át, imádságunkra felelve: „Ne féljete!” Tudom, hogy mit éreztek, de nem kell félnetek. Bármí történjék is, minden az én hatalmamban van, és én megóvlak benneteket, megőrizlek benneteket. Én mellettetek vagyok, amint megígértem: „Íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” (Mt 28,20) Életünk nehéz perceiben Krisztus megáll melletünk, és jelenlétével bizonyítja, hogy legyőzte a halált, nekünk már nem kell félnünk a haláltól. Krisztus feltámadt, és mi tudjuk, hogy halálunk órájában magával visz arra a helyre, amelyet elkészített számunkra. Krisztussal nem kell félnünk sem életünkben, sem halálunkban.

Ha elfog bennünket a kétség, a bizonytalanság, ha behálóz a reménytelenség, a kiábrándulás, ha hatalmába kerít a kétségbeesés, ha legyúr minket a fájdalom, a szenvedés, Krisztus megszólít, és szólja a vigasztalás szavait, a bátorítás szavait, amelyek visszaadják erőnket, reménységünket, amelyek eloszlatják kételyeinket, megerősítik hitünket.

Adjon Isten mindannyiunknak sok ilyen Krisztussal való találkozást, ünnepen és hétköznapiokban, hogy életünk széppé, örömteljessé legyen, teljessé váljon. Ámen.

Thurneysen Eduard

Mi módon támadnak fel a halottak?

Alapige: 1Korinthus 15,12–14.35–43

Bibliáolvasás: Apostolok Cselekedetei 2,22–32

Szeretett gyülekezet! „Ha azért Krisztustól hirdettetik, hogy a halottak közül feltámadt, mi módon mondják némelyek ti köztetek, hogy nincsen halottak feltámadása?” Korinthusban olyanoknak prédikál Pál, akik nem tudtak hinni a feltámadásban. Ez nekünk is segítséget ígér, hiszen ilyen emberek közöttünk is, másutt is szép számmal vannak. Efféle emberek Korinthusban nemcsak a hitetlenek, a világias gondolkodásúak, vagyis mai szóval: az istentelenek, szabadgondolkodók és kommunisták között akadtak, hanem a gyülekezet tagjainak sorában is. Ezt is mennyire jól ismerjük és ebben is lehet valami vigasztaló. Hiszen sokszor talán magunk is hitetlenül, vagy legalábbis fél-hittel ülünk a gyülekezet soráiban.

Azonban Pál apostol éppen az ilyen emberekkel tusakodik. Erről a viaskodásról tanúskodik az egész 15. fejezet. Mert semmi kétség sem férhet ahhoz, hogy világért sem tarthatjuk csekélységnek azt, ha nem tudunk hinni a feltámadásban. Le kell győzni az ilyen hitetlenséget. Ez az a nagy harc, amelyet végig kell harcolnunk hívő életünkben;

mert hiszen a mi egész keresztyénségünk azzal áll vagy bukik, hogy vajon hiszünk-e a halottak feltámadásában? A feltámadás ténye körül föltétlenül hitre kell jutnunk, ha mégolyan bátortalan, gyöngé, ingadozó hitre is, de mégis hitre. El kell tudnunk mondani a Hitvallással: hiszem a bűnök bocsánatát, a test feltámadását és az örök életet. Valaki egyszer találóan mondta: a halottak feltámadása olyan fontos, mint egy boltív záróköve. Ez tartja össze a mennyezetet. Ha kivesszük a zárókövet, az egész boltozat beomlik. Korinthusban voltak olyan emberek – s ilyenek közöttünk is akadnak –, akik úgy vélekedtek, hogy a halottak feltámadásának zárókövét kár és baj nélkül ki lehet venni a keresztyén hitből. A hit nélküle is csak hit. A feltámadás nélkül is beszélhetünk kegyelemről, bocsánatról, békességről, szeretetről. Ez azonban végzetes tévedés! Ez ellen a kétségbeesés erejével harcol az apostol, akárcsak az a harcos, aki tisztában van azzal, hogy azon a helyen, ahol ő áll, ott dől el az egész csata sorsa. „Ha nincs halottak feltámadása, akkor Krisztus sem támadott fel. Ha pedig Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitetek is.” Ha kihagyjuk a Bibliából a halottak feltámadását, akkor összeomlik az egész Biblia. Kő nem marad akkor kövön, a Biblia egyetlen szava sem maradhat akkor igaz. A Biblia minden szava egy szempillantásban elveszíti erejét. A Biblia kegyelemről beszél. Ámde ha olyan kegyelmet emlegetünk, amely mögül *hiányzik* a halottak feltámadása, az többé nem kegyelem. Megbocsátás, bocsánat – mindannyian erre törekszünk. Ámde a halottak feltámadása *nélkül* a bocsánat nem igazi bűnbocsánat. Szeretet, szeretet – be mennyire kívánkozunk mi reája! – azonban a halottak feltámadása *nélkül* a szeretet és békesség üres szó, füst és pára, üres csigaház, amelyben nincs már semmi. A halottak feltámadása *nélkül* a Biblia is csak romhalmaz. Még így is lehet valami nagyság a Bibliában, hiszen az omladékok között is van nagy épületömb, amely az egykori palota nagyszerűségét sejteti. De mégiscsak törmelék, összetört cserép a Biblia a feltámadás *híján*. Ennyire döntő a halottak feltámadása.

„Azonban mi módon támadnak fel a halottak? és mi némű testtel jönnek elő?” A halottak feltámadásában való hitet éppen az nehezíti meg számunkra, hogy a feltámadásban halottak támadnak fel. A halál az, amelyben ennyire megütközünk, és amely előtt megtorpanunk. Halál, egyszerűen és gyakorlatilag annyi, mint holttest, enyészet, sírhant, koporsó és por. Ámde holttetem, koporsó, sírgödör és hamu együttvéve az ember végét jelenti. Vége az embernek, teljesen vége, úgy, amilyenek mi ismerjük. Határ a halál, amelynél megáll az eszünk és amelyen túlra sem gondolatunk, sem szavunk nem hatolhat. A halottak feltámadása pedig éppen az ellenkezője. Feltámadás annyit tesz, hogy többé nincs hulla, hanem van helyette élő test, eleven élet újra. A feltámadás annyi, mint hogy vége a csukott szemű, kihűlt, dermedt halottnak, mert az elporladt tetemek fölött elhangzott hatalomban az ige: „Én élek és te is, aki halott vagy, csak voltál halott, mert velem élsz!” Nem más tehát a feltámadás, mint hogy vége a végnek, eltörli azt a pontot, amelyet a halál életünk végére tesz. Ez a feltámadás: a halál nem a végső, a halál sorompójával nincs mindennek vége. A feltámadás élet – ott, ahol mi csak porladó tetemeket, koporsót és hamut látunk, egyszóval a halálon diadalmaskodó élet. Az egész 15. fejezetből kiérezhetjük, hogy milyen nagy igyekezettel hirdeti Pál azt, hogy a feltámadás élet, valóságos élet, testbe öltözött és határozott alakú élet. Szó sem lehet arról, hogy a feltámadott élet csak olyasféle „szellemi” lét, amelyben kísértetszerűen lebegünk valamilyen megfoghatatlan úrben, bolygó szellemként. Ellenkezőleg, a feltámadáskor kapott életben valóságos kiformált alakunk lesz, igazi testünk, amint itt, a síron innen is, testben élünk és határozott alakunk van. Az apostol mindezt Jézus Krisztusra tekintettel mondja. Hiszen ő sem volt világért se valami kísértet-féle húsvét reggelén, hanem testileg, valóságos alakjában lépett tanítványai elé. Ez történik a feltámadásban. A feltámadás tehát csakugyan a holtakon, éppen az eltemetetteken, sőt egyenesen az elporladottakon törté-

nik meg. Ezek a halottak, a besüppedt hantok alatt porladók. Mi is, halálos ágyunkon, vagy amikor kivisznek a temetőbe, részt kapunk abban az életben, amelyet Krisztus ad. Arról szól az 1. Korinthusi levél 15. fejezete, hogy *a halottak Krisztus uralma alá kerülnek*. Mi úgy szoktunk gondolkodni, hogy ebben az életben, itt a földön sokat jelent nekünk Krisztus. Egyik vallásos énekünk is arról szól, hogy az ő élete példaképpen ragyog előttünk, támasztékot és erőt, bátorítást és reménységet kapunk tőle. De mivé foszlik mindez, ha egyszer csak üt az utolsó órák és kivisznek engem a sírok városába? Ilyenkor szól nekünk a feltámadás üzenete, hogy éppen akkor lesz Krisztus számunkra a legnagyobb, és éppen akkor lesznek szavai igazán az élet igéi, azaz életre szólító parancsokká, amikor a halál martalékvává lettünk. Ezért írja Pál ugyanebben a fejezetben: „Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk.”

Azonban hogyan foghatjuk fel, hogyan egyeztethetjük össze ezt a kettőt: az innenső oldalon itt van az ember, mint lecsukódott szemű hulla, a túlsón, amott, a síron túl, az életre támadt ember? Van tehát elég okunk, hogy felvessük a kérdést: „Mi módon támadnak fel a halottak? és minémű testtel jönnek ki?” Pál felel erre a kérdésre, mégpedig akként, hogy ő is farkasszemet néz a halállal. „Amit te elvetsz, nem elevenedik meg, csak ha előbb megrothad.” Ezzel arra mutat rá: hát nem veszitek észre, hogy az élők között és a feltámadás között ott áll a halál valósága, a maga félelmetes hatalmában és erejében? Amit te elvetsz, nem elevenedik meg, csak ha előbb elhal. Hiszen jól tudjuk mi azt – szeretnénk az apostol szavába vágni –, hogy meg kell halnunk, tudjuk, hogy romlandók vagyunk, tudjuk, hogy vár reánk a halottak országa, a föld alatt. Hiszen éppen ez az, ami megnehezíti hitre jutásunkat. Pál ránk hagyja: csakugyan így van. Nyomatékosan megerősíti, hogy igazán nagy hatalma van a halálnak. Sőt, szinte azt mondja nekünk, hogy ti még igazán észre sem vettétek és meg sem gondoltátok, mekkora a halálnak hatalma? Vessétek azért jól a szívetekbe: amit vetettetek, bizonyos elrothad. Elkerülhetetlen ez, mert iszonyú a hatalma és szörnyű az ereje a halálnak. Egy hasonlattal, a vetőmag hasonlatával szemlélteti ezt. Vetésen az ember egész életét érti, minden munkáját és alkotását. Nem értelmetlen és meddő a fáradozásunk, amint hogy a vetésnek is van értelme, gyümölcsöt is hoz. E világon sokra vihetjük, dolgozhatunk a távoli jövődőért is, mennyi mindent építhetünk és alkothatunk. Ámde minden fáradozásunk, tevékenységünk és iparkodásunk csak addig terjed, ameddig az életünk. Egyszer azonban bizonyosan sorompóba ütközünk, és ez a határ a halál. Ezt a határt semmiféle vetés, semmilyen munkásságunk nem lépheti át. Amit elvetsz, nem elevenedik meg; előbb el kell pusztulnia. A halál kikerülhetetlen sors, súlyos, nyomasztó szemfedőként nehezedik reánk. De mi nem bírjuk ezt a szemfedőt sem félretaszítani, sem áttörni. De hiszen éppen ezért van szükségünk a feltámadásra! Kezded már érteni, ó te balgatag, rest szívű ember, kezd már derengeni előtted végre? – Éppen mert a halál ilyen lebírhatalatlanul hatalmas, ahhoz, hogy valóságos életet kaphassunk, olyan életet, amely nevét megérdemli, amelynek többé a halál sem árthat, ez csak azért következhet be, mert keresztültört a halál hatalmán a feltámadás. Mert a halál ilyen nagyhatalmú, mert mindenki a sír prédája lesz, ezért kellett eljönnie Jézus Krisztusnak. És ő csakugyan eljött, azért, hogy mellénk álljon. Alávetette magát halálos sorsunknak, és ezzel keresztültörte értünk a halál bilincseit. Ez pedig valósággal megtörtént, és ezt nevezük a halottak közül való feltámadásnak.

A halál minden bizonyos kikerülhetetlen tény és az is marad. Ámde nézz csak az elhintett magvacsckára! – mondja Pál. A mag behull a talajba s ott szétesik, elveszti alakját. Ez megy végbe a halálban is. Elporladunk. Azonban a feltámadás is ugyanolyan letagadhatatlan tény. Nézz csak még egyszer arra a magra – szólít fel az apostol –, és figyeld meg: szakasztott azon a helyen, ahol ősszel a mag a földbe került és ott elrothadt,

pont ugyanott egy fiatal hajtás zsendül ki tavasszal, győzelmesen tör elő, telve étellel. Ez következik be a feltámadáskor. Az kétségtelen, hogy tavasszal nem látjuk többé a régi magot, teljesen elpusztul, hanem új, fiatal növény támadt a helyén, amely egészen más, mint amilyen a régi mag volt. És mégis egyugyanaz a növény. Ennek alapján a feltámadást sem foghatjuk fel úgy, mint ami mostani életünket csak meghosszabbítja valamilyen álm-féle túlvilágba. Mert ilyen egyszerűen nincs. Úgy sem képzelhetjük el a feltámadást, mintha az csupán életre keltene valami régen elhaltat. Ilyen vélekedésekkel szemben valami egészen másról van szó. A feltámadott új élet úgy viszonylik az e világi régi élethez, mint a tavaszi új palánta az ősszel elvetett maghoz. Életünk őszen a földbe takarnak bennünket és ott elporladunk, tavasszal azonban; túl a sír partján, Isten erejében és világosságában élünk. Így állunk a feltámadással. Minden egyéb, amiről mi álmodozunk és amit mi a halál utáni továbbélésről, túlvilági létről stb. okoskodunk, csak merő mende-monda. Csupán a feltámadás az egyetlen biztos valóság, mert egyedül ez az örök élet ígérete!

Pál apostol nagyon jól tudta, hogy amikor erről beszél, az meghalad minden emberi leg megfoghatót. Jól tudta – és nem kell őt erre külön figyelmeztetnünk –, hogy amikor a feltámadás forog szóban, akkor megáll az eszünk, emberi fogalmaink és képzeleteink széttörnek. Tudja ő, hogy most Istennek a világa tárul fel előttünk, a teremtő és Megváltó csoda-világa. Ezért folytatja bizonyágtévesztését így: „Abban, amit elvetsz, nem azt a testet veded el, amely majd kikél, hanem puszta magot, talán búzáét vagy más egyébét. Isten pedig testet ad annak, amint akarja...” Isten pedig ad – ez a halálból való feltámadás. Amikor Pál erről beszél, Istennek hatalmáról és titkáról beszél. Közelebből: Jézus Krisztusról beszél, aki nemcsak ez élet számára adatott nekünk, hanem akiben Isten maga száll alá hozzánk, ide le, a halál birodalmába. Azt hirdeti az apostol, hogy Isten csakugyan annyira megalacsonyította magát, hogy mellénk lépett, belépett a halál tömlöcébe. Miközben azonban mellénk állt, a kereszten és húsvétkor, széttörte értünk a halál börtönének závarjait. Ez a feltámadás; amelyről tanúságot tesz az apostol, és amiért halát ad. Istennek ez a cselekvése vet véget a halál uralmának a temetőben is, a halálos ágyakon is. Egyedül Istennek cselekvése, egyes egyedül az övé.

Mert nyilvánvaló, hogy itt pusztán Isten teremtő cselekvéséről van szó, ezért Pál nem mondhat semmi olyasmit, amit mi felfoghatónak találhatnánk. A feltámadás titok, titok is marad. Mégis néhány dolgot merészel Pál közölni velünk a feltámadott élet titkáról, amelyet Jézus Krisztusban nekünk ígért az Isten. Három dolgot mond: a feltámadásban olyan életet kapunk, amelynek határozott formája van. Részletesebben is kifejti: „Az Isten pedig testet ad annak, amint akarta, és pedig mindenféle magnak az ő saját testét.” Majd valamivel később: „Vannak mennyei testek és vannak földi testek, más a mennyeiek dicsősége, más a földieké.” Azt fejezi ki ezzel Pál, hogy amikor Isten bennünket a halálból az életre hív el, nem valamilyen formanélküli, alakja-nincs életet ad nekünk, hanem bizonyos megkülönböztethető formát viselő életet. Más szóval: valóságos élet vár reánk a síron túl. Hiszen nem is tudunk elképzelni olyan életet, amely ne testben folyna, és amelynek ne volna alakja. Az örök életben is lesz tehát testünk és külső, ráismerhető alakunk. Az örök élet is ilyen valóságos élet, aminthogy Krisztus is testet hordott húsvét után. Természetesen erről az effajta testben való életről sejtelmünk sincs, nem tudjuk megérteni, még csak el se képzelni. De egyet tudunk: teljesen megszabadulunk a haláltól. A halál pedig minden alaknak a megsemmisítője. Az a legirtózatosabb a halálban, hogy mindennek az alakját elpusztítja. Kioltja a szemek csillogását, eltorzítja az arcvonásokat, lehervasztja az arc rózsáit, az egész testünket kiforgatja alakjából, életünket sötétségbe borítja. S mégis mi vagyunk azok; a halálnak iszonyú, minden alakunkat elenyészítő létében is mi vagyunk. Hogyan tudnók ezt kibírni? Elviselhetetlen állapot ez, maga a pokol! Ebből a pokolból, ahol minden forma megsemmisül, ahol a sötétség el-

nyel minden színt, fényt és alakot, ebből a pokolból ment ki bennünket Isten a feltámasztásban. Halálunk órájának sötétségébe belekiált az ő igéje: Ne félj! én életet adok neked a halálban is, megelevenítem porladó csontjaidat; onnét, ahova elföldelnek téged, mint egy marék hamut, feltámasztlak, és újra élő emberként fogsz élni.

Azután, másodszorra: a feltámadott élet valami elképzelhetetlenül gazdag élet. Határozottan megmondja Pál, hogy nem lesznek egyformák az új testek. „Nem minden test azon egy test, hanem más az embernek teste, más a barmoké... vannak mennyei testek és földi testek.” Azt mondja e szavakkal az apostol, hogy amikor Isten magához, az életre hív el minket, akkor nem valami egyféléseget teremt, hanem mindenkit a maga életével ajándékozik meg, kinek-kinek különböző, sajátos, páratlan életet ad. Az örök életben is van egyéniség, különféléesség, sajátosság. Nem merülsz el majd egykor parányi cseppként a nagy óceánban, hanem a magad életét élheted, azt az életet, amelyre ráismerhetsz, amelyet Isten csak neked ad. Természetesen ez a sokféléesség és különbözőség ott már nem válik többé ellentété. Ebben a teljességben és bőségben harmónia uralkodik.

És végül a harmadik, az utolsó, és ez van a legjobban telve titokkal: a feltámadott életben nem lesz többé bűn és ezért megszűnik a halál fenyegetése. Erről szól Pál híradása: „Elvettetik romlandóságban, feltámasztatik romolhatatlanságban, elvettetik gyalázatosságban, feltámasztatik dicsőségben, elvettetik erőtelenségben, feltámasztatik erőben.” Arról szól ez az ígélet, hogy akkor már elvette rólunk Isten a bűnt, és vele a bűnnek minden következményét, a szenvedést és a halált. Ami itt beteg, ott egészséges lesz, ami itt árnyékban tengődik, ott a világosságnak örvendezhet, ami itt megvetett, ott tündökölni kezd. Tudom, hogy fogalmaink cserben hagynak bennünket, szavunk elakad, az emberi nyelv dadogni kezd, amikor erről szólni próbálunk. Pál azonban egyre hirdeti az ígéletet: „Elvettetik romlandóságban, feltámasztatik romolhatatlanságban, elvettetik gyalázatosságban, feltámasztatik dicsőségben...” Az életnek világossága ragyog be mindent; mindazt, ami itt alant, a síron innen tengődik és halódik. Az örök életnek fényessége ez és nem valami emberi fény, nem a természetes életerő dicsősége, hanem az a dicsőség, amely Istentől hull majd reánk a Jézus Krisztusban.

Vajon még mindig firtatni akarjuk: Mi módon támadnak fel a halottak és „minémű testtel jönnek ki?” Hát nem hallottunk erről éppen eleget: Nem hallottuk-e a legfontosabbat: „Az Isten pedig testet ad mindenkinek, amint akarta”? Az Isten cselekszik és ad: ez a feltámasztás titka. A feltámadottak élete a világosságban – Istennek a titka, és ez titok is marad. De vajon nem elég-e az nekünk: Isten kezében vagyunk, még a halálban is az ő hatalmas keze tart bennünket? Ugye, hogy akkor biztonságban vagyunk, és nem kell továbbra is tépelődnünk és töprengenünk azon, hogy miképpen képzelhetjük el Isten örök kezében megmentett életünket? Isten kiragadott minket és magához emelt! Ez a feltámasztás reménysége. Ez a reménység erősít meg ebben az életben, amikor még megkörmölyékez minket a bűn, szenvedés és halál, hogy célegyenest tudjunk előre, az örök élet felé vándorolni. Ez a reménység egy csöppet sem tesz alkalmatlanná; sőt, ellenkezőleg, csak ez vértéz fel igazán bennünket ennek az életnek szolgálatára. Mivel tudjuk, hogy megváltattunk, hogy az Isten ajándékozik és ad, azért állhatunk meg szilárdan minden ártó hatalmassággal szemben, amely testünket és életünket meg akarja rontani, ezért tudunk keményen szembeszállni a bűn és a halál hatalmával: Isten ajándékozik Isten, a kezében tart, megszabadított, mitől félnék? Isten adja a hit bizonyosságát szent igéjén keresztül, és ő adja az úrasztalánál, amikor nekünk adja az érettünk megtöretett testnek és az érettünk kiontatott vérnek tanújelét. A keresztfán, húsvétkor megtöretett a halál hatalma, legyőzött az a halálos sors, amelynek rabságában görnyedt az életünk. Hála és magasztalás legyen ezért az Istennek, aki a diadalmat, az ő győzelmét adja nekünk a Jézus Krisztusban, a mi Urunkban! Ámen.

(Az Ige szolgálata c. kötetből, Sopron 1942.)

A Genezáret partján

Jerry Bridges

Az Istennek odaadott élet (I.)

„Ki ne félne téged Urunk, és ki ne dicsőíténé a te nevedet, hiszen egyedül te vagy szent, mert a népek eljönnek mind, és leborulnak előtted, mert nyilvánvalóvá lettek igazságos ítéleteid.” Jel 15,4.

Énók Istennel járt, és kedves volt Isten előtt. Istennel járt, és ebben a kifejezésben benne van Istennel való egész kapcsolata, iránta való odaadása; a tény, hogy kedves volt Isten előtt, utal arra a magatartásra, amely ebből a kapcsolatból kifejlődött. Lehetetlen a keresztyén viselkedésmintát utánózni, ha nincs meg az alap: az Istennek való odaadás és az odaadott élet. A kegyesség a gyakorlatban mindenekelőtt az Istennel való kapcsolat ápolása, és ebből adódóan az olyan élet, amely Istennek tetsző. Istenről alkotott fel fogásunk és a vele való kapcsolatunk határozza meg magatartásunkat.

Már láttuk, hogy az Isten iránti odaadás három elemből áll: az Isten félelméből, Isten szeretéséből és az Isten utáni vágyódásból. Gondolj egy olyan háromszögre, amelynek ez a három összetevő a három csúcsa!

Az Isten félelme és Isten szeretete alkotják a háromszög alapját, míg az Isten utáni vágyódás a csúcsa. Amint ezt a három összetevőt külön-külön tanulmányozzuk, meglátjuk majd, hogy az Isten félelme és Isten szeretete az igazi Isten iránti odaadás alapja, míg az Isten utáni vágyódás ennek az odaadásnak legmagasabb fokú kifejeződése.

Az Istent félő keresztyén

A néhai John Murray professzor ezt mondta: „Az Isten félelme a kegyesség lelke” Mégis, az Isten félelme divatjamúlt, kiöregedett fogalom sok mai, modern hívő szemében. Voltak idők, amikor a buzgó, őszinte hívőt „istenfélő” emberként ismerték. Ma valószínűleg zavarba ejtene bennünket ez a nyelvezet. Néhányan látszólag úgy gondolják, hogy az Isten félelme szigorúan csak ószövetségi fogalom, amely érvényét veszítette, miután Isten kinyilatkoztatta szeretetét Krisztusban. Hiszen tulajdonképpen a tökéletes szeretet kiüzi a félelmet – nem ezt írja-e János az 1Jn 4,18-ban?

Igaz ugyan, hogy az Isten félelméről az Ószövetség szól bővebben, téves volna azt feltételezni, hogy az Újszövetségben elveszíti fontosságát. Az Újszövetség áldásai közé tartozik az is, hogy elülteti a hívő szívében az Isten félelmét. A Jer 32,40 Isten kijelenté-

sét idézi: „Örök szövetséget kötök velük, nem fordulok el tőlük, jót teszek velük, és olyanán teszzen szívüket, hogy *féljenek engem*, és ne hajoljanak el tőlem.”

„Semmi sem jelentősebb annál a megállapításnál” – jegyzi meg John Murray –, „hogy az Úr félelmének a Szentlélek bátorításával kell párosulnia: ez jellemzi az újszövetségi egyházat: „Az egyház... az Úr félelmében járt, és a Szentlélek segítségével számban is gyarapodott” (ApCsel 9,31). Pál és Péter, mindketten a szent és igaz élet indítékaként említik az Úr félelmét. Magának az Úr Jézusnak a példája is, akiről Ézsaiás ezt mondta: „Az Úr félelme lesz a gyönyörűsége” (11,3), ezt bizonyítja. Ha Jézus emberi mivoltában az Isten félelmében gyönyörködött, nyilvánvalóan nekünk is komoly gondot kell fordítanunk életünkben ennek a magatartásnak az ápolására.

Az „Isten félelme” kifejezéssel szembeni ellenérzések egy része annak tudható be, hogy félreértjük jelentését. A Biblia ezt a kifejezést két jól megkülönböztetett módon használja: egyrészt nyugtalanság, rettegés, másrészt imádat, tisztelet, áhítatos félelem értelmében. A nyugtalanság, rettegés abból adódik, amikor rádöbbenünk Isten fenyegető ítéletére a bűn felett. Amikor Ádám vétkezett, elbújt Isten elől, mert félt. Bár az Isten ilyenfajta félelmének kellene jellemeznie minden megtéretlen embert, aki úgy él, hogy naponta ki van téve Isten haragjának, ez mégis ritkán van így. Pál ezt a végső következtetést vonta le az istentelen emberiségről: „Isten félelmével nem törődnek” (Róm 3,18).

A hívő megszabadult az Isten haragja miatti félelemtől (lásd 1Jn 4,18), de nem mentesült Isten *fegyelmezése* alól, amellyel bűnös viselkedését bünteti, és ebben az értelemben még mindig féli Istent. Félelemmel és rettegéssel munkálja üdvösségét (Fil 2,12); idegenként, jövevényként, tiszteletteljes félelemmel éli életét (1Pt 1,17).

Isten gyermeke számára az Isten félelmének legfőbb jelentése imádat és tisztelet, hódolat és megilletődés. Murray szerint a félelem a kegyesség lelke. Ez az a magatartás, amely imádatra, szeretetre, tiszteletre és megbecsülésre készíti szívünket. Nem Isten haragját, hanem Isten hatalmasságát, szentségét és megfoghatatlan dicsőségét állítja a középpontba. Ahhoz a félelemteljes megilletődöttséghez hasonlíthatnánk, amit egy hűséges alattvaló érezhet földi királyának közvetlen jelenlétében, bár az ilyen földi hatalmassággal szemben érzett félelem csak éppen hogy megközelítheti azt a félelmet, amelyet Isten, az áldott és egyetlen Uralkodó, a királyok Királya és uraknak Ura irányában érzünk kellene.

Az angyali lények, akiket Ézsaiás látomása leírásában a 6. fejezetben bemutat, jó példáját adják ennek a félelemnek, amikor a felmagasztalt Úr jelenlétében két szárnyukkal lefedik arcukat. Ugyanezt a félelmet látjuk Ézsaiásban és Péterben, amikor rájönnek, hogy a szent Isten előtt állnak. A legelőbb képet a szeretett tanítványról, Jánosról kapjuk a Jel 1,17-ben, amikor meglátja Mesterét mennyei dicsősége teljességében, és szinte halottként hullik lábaihoz.

Lehetetlen Istennek átadott életet élni, ha szívünket nem tölti be az Isten félelme. Csak a tiszteletnek és hódolatnak az érzése fakaszthatja fel szívünkben azt az imádatot, amely az Istennek valóban átadott életet jellemzi. Az istenfélelemmel és tisztelettel teljes hívő előbb látja meg Istent felfoghatatlan, mindent felülmúló dicsőségében, fenségében és szentségében, mint szeretetében, könyörületességében és kegyelmében.

A kegyes ember szívében van egy egészséges feszültség a dicsőséges Isten hódolat-teljes tisztelete és a mennyei Édesatyában való gyermeki bizalom között. E feszültség hiányában a hívő fiúi bizalmassága könnyen elbizakodottsággá fajulhat.

Mai keresztyénységünk talán legnagyobb bűne az a szinte vállveregető bizalmaskodás, amellyel Istent gyakran imáinkban megközelítjük. A Biblia kegyes emberei közül egyik sem vette soha fel azt a könnyed modort, melyben mi gyakran tetszelgünk. Mindig tiszteletteljesen közeledtek Istenhez. Ugyanaz az író, aki szerint teljes bizalommal me-

hetünk be Isten szentélyébe, Isten tróntermébe, arra is figyelmeztet, hogy Istent a neki tetsző módon, félelemmel és tisztelettel kell szolgálnunk, „mert a mi Istenünk emésztő tűz” (Zsid 10,19 és 12,28.29). Az a Pál, aki elmondja nekünk, hogy a bennünk lakó Szentlélek ezt a kiáltást adja szánkra: „Abba, Atyánk”, azt is mondja, hogy ugyanez az Isten „megközelíthetetlen világosságban lakik” (Róm 8,15 és 1Tim 6,16).

Napjainkban szükségessé vált, hogy visszanyerjük az Isten iránti mélyes tisztelet és megilletődöttség érzését. Ismét abban a végtelen fenségben kell tekintenünk rá, amely egyedül csak azt illeti meg, aki az egész világegyetem teremtője és legfelsőbb uralkodója. A teremtő Isten és az ember, mint teremtmény között végtelen különbség van értékben és méltóságban, annak ellenére, hogy Isten az embert képére teremtette. Az Isten félelme ennek a különbségnek a szív mélyéből fakadó felismerése – nem az ember lebecsülése, hanem Isten felmagasztalása.

Még a menny megváltott lényei is félik az Urat. A Jel 15,3.4-ben győzelmesen énekelik Mózesnek, az Isten szolgájának, és a Báránynak énekét:

Nagyok és csodálatosak a te műveid,
mindenható Úr Isten,
igazságosak és igazak a te utaid,
népek Királya:
ki ne félne téged, Urunk,
és ki ne dicsőítené a te nevedet,
hiszen egyedül te vagy szent:
mert a népek eljönnek mind,
és leborulnak előtted,
mert nyilvánvalóvá lettek igazságos ítéleteid.

Figyeljük meg, hogy *imádatuk Isten tulajdonságaira: hatalmára, igazságosságára és szentségére összpontosul*. Ezek a tulajdonságok azok, amelyek különösképpen megmutatják Isten méltóságát, és ezeknek a szívünkben tiszteletet kell ébreszteniük öiránta. Ugyanezt a tiszteletet váltotta ki Izráel fiaiból, amikor látták az Úr hatalmas erejét megnyilatkozni az egyiptomiakkal szemben. A 2Móz 14,31 ezt mondja: „... félni kezdte a nép az Urat: Hitt az Úrnak, és szolgájának, Mózesnek.” Mózesrel együtt énekeltek az imádat és hála énekét. Az ének központi gondolata a 15,11-ben található: „Ki olyan az istenek között, mint te vagy, Uram? Ki olyan felséges, mint te vagy szentségben? Dicső tetteidben félelmetes, csodákat cselekvő.” Istent félni annyi, mint vallást tenni kizárólagos egyediségéről – elismerni méltóságát, félelmetes voltát, dicsőségét és hatalmát.

Nincs szavunk arra, hogy leírjuk Isten végtelen dicsőségét, amelyről a Biblia nekünk képet fest. Sőt, még ez a kép is homályos és bizonytalan, mert mi most csak a szegényes visszatükröződést láthatjuk. Egy nap azonban meglátjuk Őt szemtől-szemben, és akkor a szó legteljesebb értelmében félni fogjuk őt. Nem meglepő tehát, amikor Péter, ezt a napot tartva szem előtt, figyelmeztet, hogy éljünk szentül és kegyesen. Isten folyamatosan készíti fel bennünket a mennyei életre, arra, hogy az örökkévalóságon át vele lakjunk. Ezért kívánja, hogy növekedjünk mind a szentségben, mind az istenfélelemben. Azt akarja, hogy hozzá hasonlatosak legyünk, és az örökkévalóságon át tiszteljük és imádjuk. Ezt most kell megtanulnunk és megélnünk.

Úgy tűnik, napjainkban annyira felnagyítottuk Isten szeretetének képét, hogy nem hagyunk helyet Isten félelmének. Emiatt nem adjuk meg neki a kellő tiszteletet, és nem féljük őt eléggé. Magasztalunk kell Isten szeretetét; és bár örvendezünk szeretetében és kegyelmében, sosem szabad szem elől téveszteniünk hatalmas és szentséges voltát.

Az Isten félelméről alkotott helyes felfogás nemcsak arra vezet el, hogyan tiszteljük Istent a helyes módon, hanem magatartásunkat is megszabja. John Murray szavaival: „Amit, vagy akit imádunk, az határozza meg viselkedésünket.” Albert N. Martin lelkész az Isten félelmének szükséges összetevőiként a következőket nevezte meg:

1. helyes felfogás Isten jelleméről,
2. Isten jelenlétének mindent átható érzékelése, és
3. Isten iránti kötelezettségeink állandó, tudatos figyelembe vétele.

Ha van némi elképzelésünk Isten végtelen szentségéről és büngyülötéről, és ez párosul Isten jelenlétének mindent betöltő érzésével cselekedeteink során, sőt, gondolatainkban, akkor az Isten ilyen félelme szükségszerűen befolyásolja és meghatározza magatartásunkat. Az Úr iránti engedelmisségünk egyaránt megmutatja iránta érzett szeretetünket, és bizonyítékát adja Isten iránti félelmünknek. „Féld Istenedet, az Urat, és tartsd meg minden rendelkezését és parancsolatát...” (5Móz 6,2).

A 3Móz 19 olyan törvények és szabályok felsorolását tartalmazza, amelyeket Izráel népének majdan az ígéret földjén kellett betartania. Ebből a fejezetből idézte Jézus a jól ismert szeretetparancsolat második részét: „Szeresd felebarátodat, mint magadat” (18. vers; lásd még Mt 22,39). Az „Én vagyok az Úr”, vagy „Én vagyok az Úr, a te Istened” kijelentés tizenhatszor fordul elő ebben a fejezetben. Szent nevének ismételt hangoztatása által Isten emlékezteti Izráel népét arra, hogy törvényei és rendeletei iránti engedelmisségüknek tiszteletből és félelemből kell fakadnia.

Az Isten félelmének kell elsődlegesen ösztönöznie és eredményeznie az Isten iránti engedelmisséget. Ha valóban tiszteljük Istent, engedelmeskednünk kell neki, mert minden engedetlenség az Ő méltóságával és hatalmával száll szembe.

Csak vetőmagokat

Egy fiatalember egyszer igen érdekes álmot látott. Eddig sohasem ismert országban járt álmában. Az ország fővárosa arról volt híres, hogy ott a világ minden jó dolgát meg lehetett vásárolni. Az ifjú bement a csodaboltba, s kíváncsian szemügyre vette a rendkívüli üzletet. A pult mögött egy angyal szolgálta ki a vásárlókat. Őt is megszólította:

– Uram, mit szeretne vásárolni?

Az ifjú kérdéssel felelt:

– Mi mindent lehet itt venni?

– Minden jót, amit csak akar! – hangzott a meglepő válasz.

– No, én sok mindent szeretnék megszerezni – mondta a fiatalember. – Először is a világon legyen vége minden háborúnak, aztán ne éhezzen senki egyik országban sem, legyen szép lakása minden családnak, minden közösségben a szeretet uralkodjék, stb. – sorolta szinte vég nélkül az ifjú, míg az angyal félbe nem szakította:

– Bocsásson meg, kedves fiatalember, talán félreértette, vagy rosszul olvasta el boltunk feliratát... Mi gyümölcsöket nem árusítunk, csak vetőmagokat és palántákat...

Alkalmi prédikációk

Igehirdetés FIKE istentiszteletre

Szabó Árpád Csaba
teológiai hallgató

Istennek átadott élet

Alapige: Róma 6,13
Bibliolvasás: Róma 6,12–23

Mielőtt bármit is szólnánk, el kell mondanunk, hogy Pál apostol ezekkel a szavakkal hívó emberekhez szól, olyanokhoz, akik Jézus Krisztussal kapcsolatba kerültek, olyanokhoz, akik megtapasztalták a megváltás titkát, és akik megismerték és elfogadták a bűnbocsánat kegyelmét. De mit is jelent az, hogy hívó: Jézus Krisztusban hinni annyit tesz, mint testestől-lelkestől reá hagyatkozni: „adjátok oda magatokat az Istennek” – ez mai igénk központi üzenete.

Ahhoz, hogy higgyünk Jézus Krisztusban, tisztában kell lennünk azzal, amit jelent az a fogalom hogy: hit. Annál, hogy mi a hit és az erre épülő vallás, sokkal könnyebb azt megfogalmazni, mi nem hit. Ezt teszi Pál is, amikor a felolvasott verset követő perikópában ezekről ír. A hit mankó az élet küzdelmei között. A hitünknek a gyümölcse az a tény, hogy Isten erő és támaszték. Ez nem cél, hanem ez csak amolyan ráadás. Nem azért van a hit és a vallás, hogy könnyebbé, olajozottabbá tegye életünket. Ez csak egy járulékos plusz. Sőt ennek (mármint a könnyebbségnek) ellenkezőjét figyelhetjük meg. Ugyanis nagyon nehéz kiengedni kezünkől a gyepelöt, életünk (látszólagos) irányítását, pedig hinni éppen ezt jelenti. Azt, hogy az ember kiszolgáltatja magát Istennek, odaszánja magát testestől-lelkestől Valaki másnak a szolgálatába. Nem igaz hit az, ha valaki ezen gyümölcsök miatt hisz Istenben. Ezt ahhoz hasonlíthatnám, mint amikor valaki azért lesz katona, hogy részesüljön a katonának járó élelemben, ruhákban... Ne feledjük tehát, hogy mindez csak ráadás.

A hit nem más, mint állandóan megújuló odaszánás Istennek.

Tisztázzunk egy nagyon súlyos hibát, ami jelentkezik a mi ember–Isten kapcsolatunkban. Nem én foglalom le/választom Istent – hanem Isten foglal le/választott el magának; nem én kívánok – hanem Ő tőlem; nem nekem van céloom vele – hanem neki én velem; nem Ő kell rendelkezésemre álljon, hogy segítsen, amikor én éppen úgy látom jónak – hanem nekem kell mindig késznek lennem az Ő szolgálatára.

Az előbb felsorolt indokok miatt nem helyes például az a hozzáállásunk, hogy csak a gyenge embereknek, az asszonyoknak vagy a gyerekeknek van igényük Istenrel szemben, és az erőseknek, bátraknak, kitartóknak nincs. Ez a gondolkozási mód túlságosan egyoldalú; csak az ember oldaláról szemléli az eseményeket. Voltaképpen Istennek van igénye minden emberrel szemben, legyen az gyenge vagy erős. Mégpedig ez: „adjátok oda magatokat Istennek”

Sokak számára azért nem szimpatikus a vallás, mert babonákkal keveredik. Gyakran a világ össze is keveri a kettőt: vallás egyenlő babonáság. De mi a babonáság? Félelem az ismeretlentől. A keresztyén embernek harcolnia kell a babonáság ellen. A harc abban nyilvánul meg, hogy megismerem Istent, úgy, ahogy Ő magát a Bibliában mindannyiunknak kijelentette. Tudod mire törekszik a babona? Értelmetlen szertartásokkal, ereklyékkél, talizmánokkal, kabalákkal, vallásos gyakorlatokkal kivédeni a gonosz hatalma-

kat, és a jó hatalmak kezét elnyerni. A mi hitünk nem babonás félelem valami ismeretlen gonosz erőtől, hanem hálás szeretettel teli viszonyulás Jézushoz és az Atyához. Az ima nem Isten haragjának az elhárítása, hanem felajánkozás a szolgálatra. Nem azért tesszük a jót, hogy ne haragudjon ránk Isten, hanem mert eszközei szeretnénk lenni az Ő célja megvalósításának. *Az igazi hívő ember mentes minden babonáságtól.*

A kommunizmus alatt a vallást ópiumnak bélyegezték, mondván, hogy túl nagy hangsúlyt fektet a láthatatlan dolgokra. Akinek nincs reménye a földi életben, az „*álmodik*” magának egy jobb jövőt a túlvilágon. És tényleg a vallásnak az ilyen cselekedete nem kimondottan biblikus. Ez ellen is felhasználható Pál utasítása: „*adjátok oda magatokat Istennek*” Milyen sokat kér tőlem és tőled Pál apostol. Nemcsak egy kis aprópénzt a zsebedből vagy 1–2 órát az életedből, hanem testedet és lelkedet, azaz mindenedet. Add át magadat Istennek az élet minden területén: mint fiatal, mint beteg vagy egészséges, mint diák, mint munkás, mint apa/anya vagy gyermek – teljesen. Nagyon nagy jelentősége van annak, hogyan él egy hívő ember és hogyan viselkedik az élet különböző helyzeteiben. „*Adjátok oda magatokat Istennek*” – ez egy mozgósító parancs.

De mit akar velem Isten, hiszen én semmi vagyok? – Felhasználni. Azt akarja, hogy munkatársa légy konkrét helyzetekben; a családban, a társaid között, a gyülekezetben vagy a néped körében. Úgy gondolom, nagyon találóan írja ezt le a Heidelbergi Káté 124. felelete, amikor is az Isten akaratáról így szól: „*Adjad, hogy mi és minden ember saját akaratunkat legyőzzük és a te egyedül jó akaratodnak engedelmeskedjünk minden ellentmondás nélkül, hogy így mindenki az ő tisztét és hivatását oly készséggel és hűséggel töltse be, mint az angyalok a Mennyben.*” Olyan eszközökké akar minket tenni, akik által munkálkodni tud ebben a világban. Olyan emberekké, akik életükkel kiabrázolják és szavaikkal elmondják, hogy van bűnbocsánat és büntől való szabadulás, van isteni vigasztalás, mennyei erőforrás, halálom is diadalmaskodó feltámadás és örökélet.

Hogyan lehetünk szolgálói Istennek? Konkrét helyzetekben. Minden nap úgy indulva el, hogy tegnap is, ma is és holnap is az Urat akarom szolgálni. Nemrég egy idősebb hívő néni azt mondta nekem: „*ha a napod első óráját Istennek adod, akkor az majdnem olyan, mintha az egész napot neki adtad volna*” És ezt meg is tapasztaltam életemben. Amikor nem csak sietve, oda sem figyelve olvastam a Bibliát, mielőtt a napom elindult volna, hanem elcsendesedve (kívül és belül). Olyankor nem volt olyan gondom, hogy nem szól az Ige, vagy hogy nincs türelmem bizonyos emberekhez. Olyankor nem éreztem azt, hogy „*ez nem az én napom*” Mint már említettem, sok múlik azon, hogyan él egy hívő ember a mindennapokban: a tanulásban vagy éppenséggel puskázásban, általában viselkedésben, örömeiben és bánatában.

Isten szolgálatára nem erősnek, nem ügyesnek kell lenni, hanem elszántnak s késznek. „*Adjátok/szánjátok oda magatokat Istennek.*” A Zsoltárok könyvében több helyen is ezt olvashatjuk: „*kész az én szívem*”. Ezt parafrázálva így is mondhatnánk: kész az én kezem, hogy Te adj neki munkát; kész az én lábam, hogy Te mutasd az útját; kész az én szám, hogy Te adj bele szavakat.

És tudod, mi a csodálatos? Hogy minél többet szolgálasz, annál gazdagabb leszel. Minél jobban odaadod magad Istennek, annál több és értékesebb leszel.

És most hadd mondjak el zárásképpen egy rövid kis történetet.

Volt egyszer egy koldus valahol Kínában. Ez a koldus meghallotta, hogy hamarosan maga a császár fog ellátogatni arra a vidékre, amelyen ő él. Elkezdett azon gondolkodni, hogy ha szembetalálkozna a császárral, mit kérne tőle. Arra jutott, hogy elég sok minden van, amit kérhetne, és azzal befejezte a gondolkozást. Két hét múlva valóban ellátogatott arra a császár és találkozott is a koldussal. A koldus megörült, és már kezdte fontossági sorrendbe rakni a dolgokat, amiket kérni szeretne a császártól. A császár hintója megáll,

a császár kiszáll és körülnéz. Odamegy a koldushoz, és még mielőtt az bármit szólhatott volna, azt kérdezi tőle: „Mit adsz nekem?” A koldust nagyon meglepte ez a dolog, hisz mit is adhatna ő egy császárnak. Belenézett a tarisznyájába, rövid keresgélés után kivett belőle egy rizsszemet, és azt odaadta a császárnak. A császár elvette, és azzal beszállt a hintóba és továbbhaladt onnan. A koldus mondanom sem kell szörnyen lehangolt lett. Aznap este, mikor hazament, nekiállt kipakolni az aznapi gyűjtögetés eredményét. Mikor mindent kipakolt a tarisznyájából, észrevette, hogy ott van benne a rizsszem. De nem egy akármilyen rizsszem, hanem az a rizsszem, amit a császárnak adott. Csakhogy aranyból volt. Még jobban elkeseredett. Azon tűnődött, miért is nem adta oda mindenét, amije csak volt.

Így vagyunk ezzel mindnyájan, ha Isten kér, mi éppen dobunk neki valamit, mint ahogy a kutyának szokták dobni a csontot, és azt hisszük, ezzel letudtuk a dolgot. Pedig minden, amit Istennek adunk visszakerül hozzánk, mégpedig sokkal tökéletesebb állapotban, mint ahogy azt neki odaadtuk. Egy kérdésem van még, amelyet fel kell tennem neked, és amely kérdéssel szembesülnöd kell, amire kinek-kinek meg kell Isten és a maga számára felelnie: *Te mit adsz Istennek?* Ámen.

(Joó Sándor *Istennek átadott élet* című prédikációja nyomán.)

Rádióprédikáció

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

A szövetség megújítása

IX.

Alapige: 2Mózes 34,10–14

A porba hullt Mózes bukott népéért újra eseng. „Járj közöttünk!” – kéri Istentől. Ez a bukott nép rászorul Istenre. Isten nagyvonalú ígéretet tesz: „Szövetséget kötök, csodákat teszek néped előtt.” Újat kezd Isten ezzel a néppel. De miért? „*Ki vagyok én, hogy neked kelljek?*” – kérdezzük mi is Istentől a költővel együtt (Hajnal Anna).

A bálványimádás miatt kisiklott Izráel élete. Olyan helyzetbe került, mint a kisiklott villamos, ami ákadályozza a forgalmat. Fel kell emelni, sínre kell tenni, hogy akadály helyett ismét forgalmat bonyolító legyen. Visszakerülni Isten rendjébe: ez ad célt és értelmet létünknek. Erre szolgál Isten újra felkínált szövetsége.

Billy Graham mondja: „*Célozd meg az eget, és az öledbe hull a föld. Ha viszont csak a földre irányulsz, mindkettőt elveszíted.*” A mennyei cél elérése érdekében köss szövetséget Istennek. Jézus Krisztusban lehetséges ez az új szövetség. Isten az ő személyében társult hozzánk, a pusztában céltalanul bolyongókhoz. Jézus által lehetsz te is, kedves hallgatóm, Isten szövetséges társává.

Isten és ember kapcsolatára is jól ráillik az a kép, amit Illyés Gyula feleségének címzett versében alkalmaz: „*Nélküled mint az olló egy fele / – van árvább ennél – / suta a sorsom, hogy vágjak vele? / Mit kezdenék, ha nem szeretnél.*” Isten nagyon jól tudja, hogy ilyen suta minden ember élete nélküle. Ezért kell nekünk az ő szövetsége. Ennek keretein belül Isten csodálatos tettei lesznek láthatóvá.

Mózes azt kérte Istentől népe nevében: Tégy tulajdonoddá minket! Válaszul Isten az ő szövetségébe hívja Izráelt. Ennek a szövetségnek azonban feltételei is vannak.

Ezeket így fogalmazza meg Isten: Vigyázz, ne köss szövetséget mással! Nem szabad leborulnod más isten előtt! Így lesz szent, azaz Isten számára elkülönített ez a nép. Isten félti a maga népét. Ezért nevezi magát Féltőn-szeretőnek. Féltve szereti szövetséges tárját. Félti a pogány népek isteneitől, azok rossz szokásaitól.

Téged is így szeret Isten: félt minden idegen szellemi hatástól, a modern pogányság romboló erőitől. Félt minket minden olyan kapcsolattól, ami árthat életünk tisztaságának, lelkünk épségének, családi kapcsolatainknak, emberi méltóságunknak. Ezért hangzik olyan határozottan a figyelmeztetése: Vigyázz! Jegyezd meg és őrizd meg, amit parancsolok neked.

Hidd el, kedves testvérem, a te javadra parancsol rád. A te érdekedben köt önmagához szeretetének köteleivel. A te életed épsége, egészsége érdekében kéri: törj össze minden bálványt, szakíts minden bűnös kapcsolattal, iszonyodj a gonosztól, kerüld a rosszat és ragaszkodj a jóhoz, a Jézus Krisztusban megtestesült Istenhez. Ha az élő Isten előtt borulsz le, ő felemel és méltóságot ad emberi mivoltodnak. Így lesz Isten szövetsége számodra is öröm és áldás forrása. Akkor reád is érvényesek lesznek Szabó Ferenc költői sorai: *„...nem vagy hontalan árva / a vak univerzumban! / Égi abroszok lobognak / az otthon ajtaja tárva / végső menyegezőre várva / terítik már az asztalt / a szalvétába névjegyed bevarrva / mióta ott benn megmoccantál / elkészült az ezüstteríték / szférázenével téged vár / nagy ünnepre készül az ég!”* Ámen.

Keresztelési igehirdetés

Paniti Eszter

Kémer

A keresztségben nyert ajándékok

Alapige: Máté 28,18–20

Kedves szülők, keresztszülők, ünneplő gyülekezet! Ez az egész teremtett világ Isten ajándékozó szeretete által az ember léte. Ebben a világban éljük az életünket, munkálkodunk, találkozunk egymással és itt részesülünk Isten kimondhatatlan ajándékaiban.

Az első ajándék, amit Istentől kaptunk az életünk, és mondhatjuk, hogy a keresztelési alkalom az, amikor hálát adunk az élet ajándékáért. Ennek a gyermeknek és mindannyiunknak az élete akkor válik teljessé, ha el van pecsételve Jézus Krisztus vére által. Ennek külső jele a keresztség, és e gyermeket azért hozták ide Isten Lelkének indításából, hogy ő is részesüljön a szent keresztség ajándékában, azaz Jézus Krisztus értünk való szenvedésében, bűnbocsánatot és örökéletet adó zálogában. A keresztelési ige azzal kezdődik: „És hozzájuk menvén Jézus”, ami azt jelenti, hogy Ő látva jószándékokat, úgye iránt érdeklődő magatartásokat és gyermekeket érintő lelki igényeket, hozzátok jön, hogy veletek találkozzon.

A második ajándék, amit a keresztségben nyerünk, a Vele való találkozás öröme. Ő akkor is jött, mikor konfirmáltak, mikor házasságot kötöttetek, amikor ezt a gyermeket az édesanyja szíve alatt hordta, majd a szülés nehéz fájdalmai között világra hozta. Szülőnek, keresztszülőnek lenni nem csupán azt jelenti: eltölteni egy meghitt-szép ünnepélyes napot vagy eltervezni a jövőre nézve egy-egy családi-baráti találkozást, hanem megélni, átélni a Krisztussal való találkozást, ebben örvendezni, szent parancsát komo-

lyan venni. Ez olyan kiváltság, tekintély, többre bízta Istentől, amelyet a továbbiakban e gyermek előtt példamutató élettel láttatni kell, hogy felnövekedve ő is találkozhatson az élő Jézus Krisztussal, és a konfirmációban ő maga tegyen vallást erről Isten és a gyülekezet előtt. Jézus a veletek való találkozáskor mondja: „Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön” – ez azt jelenti, hogy Jézus Krisztus hatalmat kapott az Atyától. Ti is megkapjátok Tőle, amire az évek során szükségetek lesz, hogy felneveljétek e drága gyermeket boldog keresztyén családi és gyülekezeti közösségben. Mutassatok jó példát, járjatok Isten házába, legyetek szentek, feddhetetlenek, ne csak az anyagiakat biztosítsátok számára, ne csak a földi táplálékot, hanem minden nap legyen ott mindannyiatok számára Isten lelkiéletet tápláló eledele, az Ő szent ígéje, az imádság, az Ő szeretete, türelme és békéje, ami nélkül lehetetlen neki tetsző életet élni. Jézus Krisztus mennyre és földre kiterjedő Atyjától kapott hatalma a biztosíték arra, hogy e földi életben ti is korlátlan lehetőségekkel bíró szolgálatot végezhesetek lélektől-lélekig szeretetben.

Isten harmadik ajándéka, hogy míg sokan visszaélnék a hatalommal, kérkednek vele, másokon uralkodnak, az adódó lehetőségeket csak a maguk javára használják fel, addig Krisztus nem tekintette zsákmánynak, hogy Ő az Istennel egyenlő, hanem teljes hatalmát arra használta, hogy minket a Sátán hatalmától és erejétől megszabadítson és számunkra az örökéletet megszerezze.

A negyedik ajándék Jézus Krisztus ígérete, mely szerint, ha az Ő Ígéje szerint igyekeztek élni, parancsolatait megtartani, Ő veletek marad a világ végezetéig. Mi szülők, gyermekek, generációk, nem maradhatunk egymással örökre, bármennyire is szeretnénk. Egyszer el kell engednünk egymás kezét. Egyedül Ő, Jézus az, aki örök társunk tud lenni nekünk és gyermekeinknek, itt és odaát. Ámen!

Temetési igehirdetés

Bányai László

Bukarest II.

Az evangélium üzenete

Alapige: 1Korinthus 15,1–4

Eszetekbe juttatom az evangéliumot, mondja Pál apostól a korinthusiaknak, és mondatja ezt nekünk is Istennek Szentlelke, amikor a halál súlyos gondjával és a jövő reménytelenségével, vagy épp reménytelenségével küszködve csapódik hitünk hol a hitetlenség kőszirtjéhez, hol pedig rááll a sziklafundamentumra, az evangéliumra.

Ezt az evangéliumot kell nekünk tudomásul vennünk, mint egyetlen vigasztalást, amit Isten szeretete szerzett nekünk, s juttat most is eszünkbe. Mi ez a vigasztaló örömhír: Az a jövő, amit Isten készített az őt szeretőknél. Az a nagyon egyszerű, de fenséges tartalmú üzenet, hogy nem a halál foglyai, elítélt, elkárhozott emberek vagyunk, hanem lehetünk Istennek bűneink ítéletéből kiváltott, megszabadított gyermekei, akiknek Ő csodálatos jövőt készített. Mert tudnunk kell, hogy jövője minden embernek van. De nem mindegy, hogy milyen. Ne felejtjük el, hogy mi vagyunk azok a bűnösök, akik Isten közelségét, életünkben való jelenlétét elutasítottuk, és mertük megvetni Őt, a Teremtőt, a szent és örök Istent. Ezzel ítélet alá kerültünk, s az istennélküliség, istentelenség kárhozata szakadt reánk. Ebben a rabságban sínylődünk, hacsak valaki meg

nem nyitja tömlőcünk ajtaját. Arról szól ez az örömhír, hogy Isten elküldte szent Fiát, aki az ősi Ige szerint a foglyoknak szabadulást hozott, a betegeknek pedig gyógyulást, az árváknak és szegényeknek megtartatást. Jézus Krisztus magára vette a mi bűneinket, és az egészen elrontott, Isten ellen fellázadt életünk terhét felvitte a Golgota keresztségére, és ott elszenvedte az érette járó ítéletet – érettünk, helyettünk, miattunk.

Sok minden eszünkbe jut, amikor szívszorongató gyászunkban megállunk elnémult testvérünk ravatala előtt. Eszünkbe jut mindenek előtt a megboldogult testvérünk földi életútja, a megélt örömmel és könnyekkel. A hosszú és fáradságos harc az életért, a remény és csüggedés váltakozó hullámaival. Említést érdemel azon tervezgetése, amely a boldog nyugdíjas esztendőkről szólt. Mint korának tanult embere, de mint egyszerű, becsületes hivatalnok, álmainak jövőbeli megvalósításáról sokat beszélt, amiket tervezgetett, de amiket megvalósítani már nem tudott. Vég nélkül sorolhatnánk, kinek milyen emlékek jönnek elő a közeli és távoli múltból, s úgy gondolom, sokan egyetértünk a költő ismert sorával: „Jutott eszembe számtalan, szebbnél szebb gondolat” De mindezek, ha tovább idéznénk őket és részletesen szólnánk róluk, szívünket szaggatnák és a vérző sebeket mélyítenék. A szebbnél szebb gondolat helyett van egy legszebb gondolat, s ez Isten Igéje, mely eszünkbe juttatja az evangéliumot.

Eszetekbe juttatom az evangéliumot, amelynek legfőbb üzenete erről szól: Jézus Krisztus halálával eleget tett bűneinkért, s így megbékéltette Istent, a mi mennyei Atyánkat. Ha erre a sziklaalapra hittel reá tudunk állani, akkor szabad emberek vagyunk, Nem a bűn szolgálói, nem a kárhozat foglyai vagyunk, hanem szeretett mennyei Atyánk megváltott gyermekei, akik Jézus Krisztusban üdvösséget nyertek. Utunk, jövődönk, Jézusunkkal arra visz, ahol a mennyei Atya Házában – Jézus váltságáhalála által – ez már a mi mennyei otthonunk is, ahol sok lakóhely van, és amely nem omlik össze, mert nem emberi kéz készítménye, hanem az örökkévaló Isten alkotása. Vigasztalja elcsüggedt szívünket és lelkünket az a tudat, hogy van viszontlátás, van boldog találkozás a mennyben.

Alig több mint egy hónapja töltötte be a hetvenötödik életévét, súlyosan, menthetetlenül beteg. Utolsó éveire amúgy is a tragédia, a halál árnyéka vetődött folyamatosan: elvesztette feleségét, komoly, nagy betegséggel kellett megküzdenie, amit még elviselt, míg végül a rákkal egy éven át tartó harcban méltósággal meghalt. Tudtuk, hogy így lesz, ő maga is tudta. Ezért utasította vissza a végén az orvostudomány reményekkel kecsegtető, ám sokszor éppen az emberi mivoltot megalázó újabb és újabb „bűvészmutatványait” A mi tudásunk azonban mindig csak kudarc lehet ebben a történetben: ha tudtuk is, halála akkor is váratlan, letaglózó és szomorú. Az ő tudása viszont a halállal való tudatos szembenézés révén metafizikai értelemben a halál elfogadása; elrendezte az életét, mindvégig igyekezett dolgozni, halála napján is még próbált dolgozni, s már telefonon vagy személyesen korábban elbúcsúzott sok munkatársától, barátjától. Elmúlik a világ dicsősége, tudjuk jól, de hová ez a nagy sietség? – tehetjük fel a kérdést. És a választ ő, a koporsóban nyugvó, már nem tudja megadni. Pedig életében hány és hány bibliai és filozófiai kérdést válaszolt meg „elbűvölő” módon.

Szeretett testvérünk közvetlenül a második világháború után jött Bukarestbe, fiatal szívvel, nagy tervekkel. Erdélyország mezősegi területének szép, de nagyon szegény faluját hagyta ott, hogy itt a messze földön keresse meg a mindennapi kenyerét. Szorgalma, becsületessége meghozta a maga gyümölcsét, hisz mindenki megszerette; tisztelte. Ezt igazolja a gyászolókkal megtelt kápolna. Boldog házasságából sajnos nem született örökös, így erdélyi testvérének leányát vette örökbe, akit felnevelt, és saját leányaként szeretett.

Az evangélium üzenete nekünk személyesen vigasztalás kell hogy legyen, ami által feleletet adhatunk az Isten Jézus Krisztusban felénk nyújtott üdvözítő szeretetére. Krisz-

tus meghalt a mi bűneinkért, az Írások szerint. Ha őszintén el tudjuk mondani, hogy a mi bűneinkért is, akkor számunkra nincs többé örök halál, hanem kész örök élet. De Krisztus nem csak meghalt, hanem fel is támadott, az Írások szerint. Feltámadása annak a bizonyossága, hogy halála nem volt hiábavaló. Isten a Krisztus érettünk elszenvedett áldozatát elfogadta, és általa bűneinket megbocsátotta. Jézus feltámadásának legdrágább gyümölcse, hogy nekünk egy örökké élő Urunk van. Így nem egy eszmét, egy életelvet követünk, hanem az előttünk járó Úr nyomdokán haladunk. Ha szemünk a könny fájdalomtól a koporsó láttán elhomályosul, Ő, az örökké élő szelíden juttatja eszünkbe az evangéliumot: Ne féljete! mert én élek, és ti is élni fogtok! Rendszeresen a kegyelem szent asztalához hív, vendégül lát. Közben bizonyosakká tesz afelől, hogy megtört teste és kiontatott vére az a jegy és zálog, amely számunkra biztosítékot jelent a mennyországba való bejutásra. Ezért ne késlekedjünk, amíg a kegyelmi idő még tart, amíg e mulandó testben járunk, hogy hívó szavának engedelmessédjünk.

Kedveseink és ismerőseink halála mindig megszorít és megrettent minket. Önkéntelenül mulandó életünkre gondolunk és egyben a saját halálunkra is. Siralmasan fájdalmas és fájdalmasan siralmas állapotunk egyetlen erőforrása az evangélium üzenete, ami által üdvözülhetünk, ha megtartjuk azon beszédeket, amelyeket Isten jelentett ki prófétaí, elhívott szolgálai által. Figyelmünket most az érettünk meghalt és feltámadott Jézus Krisztus felé fordítsuk, hogy elhihessük és elmondhassuk másoknak is, hogy Krisztus meghalt a mi bűneinkért, harmadnapon feltámadott, az Írások szerint, hogy Krisztus dicsőséges feltámadása a mi feltámadásunk biztos záloga legyen.

Az evangélium üzenete a koporsó mellett töltsé be szívünket és lelkünket, és Isten Szentlelke vigasztaljon meg minket, hogy bár fájdalmas szívvel, de biztos reménységgel elmondhassuk: Isten veled, a viszontlátásra. Ámen.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Salamon Emese
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Haszid történetek

Isten, a megbocsátó

Akkoriban, amikor a rižyni rabbi orvosai tanácsára Ogyesszába utazott, hogy a tengerben ve-
gyen fürdőt, élt a városban egy Méír nevű férfi, a híres rabbinak, Jaakóv Emdennek az unokája,
aki letért atyái útjáról. Amint Jiszráél rabbi ennek híret vette, magához hívatta a fiatalembert és
felszólította, menjen vele Rižynbe, költségeivel pedig ne legyen gondja. A férfi elfogadta a meg-
hívást. Még alig töltött valamennyi időt Rižynben, a rabbi asztalánál, amikor teljes bünbánatot ta-
núsított. Egy napon azonban komor arccal pillantotta meg a caddik. Megkérdezte: – Méír, fiam,
mi bánt? Ha bűneid terhe nyomaszt, akkor hiszem, hogy a megtérés mindent jóvátesz. – Hogyan
emészténém magam – válaszolta a fiatalember –, hiszen vezeklésem után újra és újra visszatérek a
vétkemhez, mint kutya a kiokádott ételhez. Honnan tudhatnám, hogy vezeklésem meghallgatásra
talál? – A Rižyni a karját megérintve így szólt: – Arra nem gondoltál, miért mondjuk azt az imá-
ban: „Mert megbocsátasz Izráelnek és megkegyelmezel Jesúrún* törzseinek?” Hiszen elég lenne
csak annyit mondani: „Megbocsátasz és megkegyelmezel.” De miképpen az ember lényegéhez
tartozik, mintegy belső kényszere, hogy vétkezik és megint csak vétkezik, ugyanúgy Isten lénye-
ge, mintegy belső kényszere, hogy megbocsásson és megint csak megbocsásson.

A te királyságodnak

Egy Izráel országából jött küldött, egy jámbor és jóra való férfi megérkezvén Lechowiczba at-
tól félt, hogy – amint az akkoriban az ilyen küldöttekkel történni szokott – túlságosan nagy tiszte-
letben fogják részesíteni, ő pedig megelégedettséget fog érezni emiatt. Ezért arra kérte Istent,
hogy ha ilyesmi történnék vele, nyomban küldjön rá gyomorgörcsöt, hogy a testi fájdalmak révén
elfeledkezzen az iránta megnyilvánuló tiszteletéről. Kérése meghallgatásra talált. Amikor egy pénteki
napon Lechowiczba érkezett, Mordekháj rabbi nagy tisztelettel fogadta. A követ nyomban
ágyának esett a rátörő fájdalmak miatt, és nem bírta a caddik asztalához ülni. De a fekhelyéről jól
hallotta, amint a mellette lévő haszidok a caddik vezetésével azt énekelték, hogy „Örvendezni
fognak királyságodnak” Felugrott, hiszen minden fájdalom elszállt a testéből. Ahogy volt, felső-
ruha és cipő nélkül, csak kissapkában átszaladt a többiekhez és körbetáncolta az asztalt. – Dicsér-
jük az Urat, amiért erre az igaz helyre hozott engem – énekelté szinte ritmusra. – Azt hallottam,
örvendezni fognak a királyságodnak. Nem a feleségüknek és a gyerekeiknek, nem a birkáknak és
barmoknak, hanem csakis a te királyságodnak! Dicsérjük az Urat, amiért igaz helyre hozott ben-
nünket. Csakis a te királyságodnak, csakis a te királyságodnak örülnek!

Adj és fogadj el

Jichák Ejzik rabbi mondotta: – Jelszó az életben, hogy „adj és fogadj el” Minden embernek
egyszerre kell tudnia adni és elfogadni. Ha valaki nem tudja mindkettőt, az terméketlen fa.

Az ellenfél megsegítése

A koszowi Mendel rabbihoz egyszer beállított az egyik odaválói zsidó, akiről mindenki tud-
ta, hogy a haszid irányzat ellenfele. Elpanaszolta, hogy van egy kiházásítani való lánya, de a ho-
zományt nem tudja számára előteremteni. Tanácsot kért, hogy miféle tevékenységgel tudná meg-
keresni a szükséges pénzt. – Mennyire van szükséged? – kérdezte a rabbi. Néhány száz guldenről
volt szó. Mendel rabbi kihúzta az egyik asztalfiókot, kiborította a tartalmát, és odaadta a kívánt
összeget a férfinak.

A caddik bátyja hamarosan értesült a történekről. Elment a testvéréhez és szemére vetette: ha
a saját házukban szükség van valamire, mindig azt mondja, hogy minden pénze elfogyott, most
meg ekkora összeget ad az ellenségének! – Valaki már járt itt teelötted – mondta Mendel rabbi –,
aki ugyanezzel hozakodott elő, csak sokkal jobban beszélt, mint te. – Ki volt az? – kérdezte a
bátyja. – A Sátán – válaszolta Mendel rabbi.

* A szó körülbelül annyit jelent, mint „nyíltszívű, őszinte”, Izráel biblikus és költői elnevezése.